

WYROK SĄDU PIERWSZEJ INSTANCJI
(trzecia izba w składzie powiększonym)

z dnia 19 października 2005 r.*

W sprawie T-318/00

Freistaat Thüringen (Niemcy), reprezentowany przez adwokata M. Schütte,
z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona skarżąca,

popierany przez

Republikę Federalną Niemiec, reprezentowaną przez W.D. Plessinga oraz
T. Jürgensena, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez
adwokata R. Bierwagena,

interwenient,

przeciwko

Komisji Wspólnot Europejskich, reprezentowanej przez K.D. Borchardta oraz
V. Kreuzschitzę, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez
C. Koeniga, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana,

* Język postępowania: niemiecki.

popieranej przez

ODS Optical Disc Service GmbH, z siedzibą w Hamburgu (Niemcy), reprezentowaną przez адвокатów I. Brinkera oraz U. Soltésza, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

interwenient,

mającej za przedmiot wniosek o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji 2000/796/WE z dnia 21 czerwca 2000 r. w sprawie pomocy przyznanej przez Niemcy spółce CDA Compact Disc Albrechts GmbH (Turyngia) (Dz.U. L 318, str. 62),

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
(trzecia izba w składzie powiększonym),

w składzie: J. Azizi, prezes, R. García-Valdecasas, J.D. Cooke, M. Jaeger i F. Dehousse, sędziowie,

sekretarz: D. Christensen, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 5 maja 2004 r.,

wydaje następujący

Wyrok

Ramy prawne

1 Artykuł 87 WE stanowi:

„1. Z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w niniejszym Traktacie, wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

[...]”.

2 Artykuł 88 WE stanowi:

„1. Komisja we współpracy z państwami członkowskimi stale bada systemy pomocy istniejące w tych państwach. Proponuje im ona stosowne środki konieczne ze względu na stopniowy rozwój lub funkcjonowanie wspólnego rynku.

2. Jeżeli Komisja stwierdzi, po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag, że pomoc przyznana przez państwo lub przy użyciu zasobów państwowych

nie jest zgodna ze wspólnym rynkiem w rozumieniu artykułu 87 lub, że pomoc ta jest nadużywana, decyduje o zniesieniu lub o zmianie tej pomocy przez dane państwo w terminie, który ona określa.

[...]”.

- 3 Zgodnie z art. 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. [88] WE (Dz.U. L 83, str. 1):

„1. W przypadku gdy Komisja uznaje, że informacje dostarczone przez zainteresowane państwo członkowskie [...] nie są kompletne, może wystąpić z wnioskiem o udzielenie wszelkich koniecznych informacji dodatkowych. W przypadku gdy państwo członkowskie udzieli odpowiedzi na taki wniosek, Komisja informuje państwo członkowskie o otrzymaniu odpowiedzi.

2. W przypadku gdy zainteresowane państwo członkowskie nie dostarczy informacji, o które wystąpiono z wnioskiem w terminie wyznaczonym przez Komisję, lub dostarczy informacje niekompletne, Komisja wysła ponaglenie, przewidujące właściwy dodatkowy termin, w którym informacje mają być dostarczone.

[...]”.

- 4 Artykuł 6 rozporządzenia nr 659/1999 stanowi ponadto:

„1. Decyzja o wszczęciu formalnej procedury dochodzenia [formalnego postępowania wyjaśniającego] zawiera podsumowanie odpowiednich kwestii faktycznych i prawnych, wstępną ocenę Komisji odnośnie do charakteru pomocowego

proponowanego środka i określa wątpliwości co do jego zgodności ze wspólnym rynkiem. Decyzja wzywa zainteresowane państwo członkowskie i inne zainteresowane strony do przedstawienia uwag w wyznaczonym terminie, który zwykle nie przekracza jednego miesiąca. W należycie uzasadnionych przypadkach Komisja może przedłużyć wyznaczony termin.

[...]”.

5 Według art. 10 rozporządzenia nr 659/1999:

„1. W przypadku gdy Komisja posiada informacje pochodzące z niezależnego źródła, dotyczące domniemanej pomocy przyznanej bezprawnie, bada informacje bezwzględnie.

2. W przypadku gdy to konieczne, Komisja występuje do zainteresowanego państwa członkowskiego z wnioskiem o udzielenie informacji. [...] art. 5 ust. 1 i 2 stosuje się *mutatis mutandis*.

3. W przypadku gdy pomimo ponaglenia wystosowanego zgodnie z art. 5 ust. 2 zainteresowane państwo członkowskie nie dostarcza wnioskowanych informacji w terminie wyznaczonym przez Komisję lub jeżeli dostarcza informacje niekompletne, Komisja może w formie decyzji wymagać dostarczenia informacji (zwanej dalej „nakazem udzielenia informacji”). Decyzja określa, jakie informacje są wymagane, i wyznacza stosowny termin, w jakim informacje te mają zostać dostarczone”.

6 Artykuł 13 ust. 1 rozporządzenia nr 659/1999 stanowi:

„Badanie pomocy, która mogła zostać przyznana bezprawnie, skutkuje decyzją na podstawie art. 4 ust. 2, 3 lub 4. W przypadku decyzji o wszczęciu formalnej procedury dochodzenia [formalnego postępowania wyjaśniającego] postępowanie zostaje zakończone w drodze decyzji, podjętej zgodnie z art. 7. Jeżeli państwo członkowskie nie zastosuje się do nakazu udzielenia informacji, decyzja zostaje podjęta na podstawie dostępnych informacji”.

7 Zgodnie z art. 14 tego samego rozporządzenia:

„1. W przypadku gdy podjęte zostały decyzje negatywne w sprawach pomocy przyznanej bezprawnie, Komisja podejmuje decyzję, że zainteresowane państwo członkowskie podejmie wszelkie konieczne środki w celu windykacji [odzyskania] pomocy od beneficjenta (zwaną dalej „decyzją o odzyskaniu”). Komisja nie wymaga windykacji [odzyskania] pomocy, jeżeli byłoby to sprzeczne z ogólną zasadą prawa wspólnotowego.

2. Pomoc podlegająca windykacji [odzyskaniu] na podstawie decyzji o windykacji obejmuje odsetki naliczone według właściwej stopy ustalonej przez Komisję. Odsetki są płatne od dnia, w którym pomoc przyznana bezprawnie została udostępniona beneficjentowi do daty jej windykacji [odzyskania].

3. Bez uszczerbku dla jakiegokolwiek orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich wydanego zgodnie z art. [242 WE], windykacja [odzyskanie] zostaje przeprowadzona[e] bezzwłocznie i zgodnie z procedurami przewidzianymi w prawie krajowym zainteresowanego państwa członkowskiego, pod warunkiem że

przewidują one bezzwłoczne i skuteczne wykonanie decyzji Komisji. W tym celu oraz w wypadku postępowania przed sądami krajowymi, zainteresowane państwa członkowskie podejmują wszelkie konieczne kroki, jakie dostępne są w ich odpowiednich systemach prawnych, włącznie ze środkami tymczasowymi, bez uszczerbku dla prawa wspólnotowego”.

- 8 Artykuł 16 rozporządzenia nr 659/1999, zatytułowany „Pomoc świadczona niezgodnie z przeznaczeniem [Nadużycie pomocy]”, przewiduje:

„Z zastrzeżeniem art. 23 Komisja może w przypadkach pomocy świadczonej niezgodnie z przeznaczeniem [nadużycia pomocy] wszcząć formalną procedurę dochodzenia [formalne postępowanie wyjaśniające] zgodnie z art. 4 ust. 4. Artykuły 6, 7, 9 i 10, 11 ust. 1, art. 12, 13, 14 i 15 stosuje się *mutatis mutandis*”.

- 9 Wreszcie w 1994 r. Komisja przyjęła wytyczne wspólnotowe dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (Dz.U. C 368, str. 12), które to wytyczne zostały zmienione w 1997 r. (Dz.U. C 283, str. 2) (zwane dalej „wytycznymi dotyczącymi pomocy w celu ratowania i restrukturyzacji”).

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu

- 10 W drodze decyzji 2000/796/WE z dnia 21 czerwca 2000 r. w sprawie pomocy przyznanej przez Niemcy spółce CDA Compact Disc Albrechts GmbH (Turyngia) (zwanej dalej „zaskarżoną decyzją”), Komisja zajęła stanowisko w kwestii legalności pomocy finansowej przyznanej w latach 1991–1995 przez różnego rodzaju niemieckie instytucje publiczne zakładowi produkującemu płyty kompaktowe (zwane dalej „płytami CD”) i akcesoria do nich, mającemu siedzibę w Albrechts, w kraju związkowym Turyngii (zwanemu dalej „wytwórcią płyt CD w Albrechts”).

A — *Ogólny kontekst*

- 11 W zaskarżonej decyzji Komisja rozróżniła trzy etapy, a mianowicie, po pierwsze, etap zakładania przedsiębiorstwa, po drugie, etap jego restrukturyzacji i wreszcie, nabycie pewnych aktywów przedsiębiorstwa przez spółkę MediaTec Datenträger GmbH (zwaną dalej „MTDA”).

1. *Etap tworzenia przedsiębiorstwa (lata 1990–1992)*

- 12 Z zaskarżonej decyzji wynika, że wytwórnia płyt CD w Albrechts została utworzona na podstawie umowy joint venture zawartej w dniu 20 lutego 1990 r. pomiędzy z jednej strony (państwowym) kombinatem „VEB” Robotron, z siedzibą w Dreźnie, w kraju związkowym Saksonii (zwanym dalej „Robotron”), a z drugiej strony spółką R.E. Pilz GmbH & Co. Beteiligungs KG (zwaną dalej „PBK”), należącą do grupy Pilz z siedzibą w Kranzbergu, w kraju związkowym Bawarii (zwanej dalej „grupą Pilz”). Na kapitał zakładowy przedsiębiorstwa joint venture nazwanego „Pilz & Robotron GmbH & Co. Beteiligungs KG” (zwanego dalej „przedsiębiorstwem joint venture”) składały się w dwóch trzecich udziały Robotronu i w jednej trzeciej — udziały PBK. Przedsiębiorstwo joint venture zajmowało się wytwarzaniem płyt CD oraz opakowań i akcesoriów do nich. Przedsiębiorstwem tym de facto zarządzał Reiner Pilz, dyrektor zarządzający grupy Pilz (motyw 11 zaskarżonej decyzji).

- 13 Dla realizacji celu określonego w umowie spółki przedsiębiorstwo joint venture zawarło umowę w dniu 29 sierpnia 1990 r. z należącą do grupy Pilz spółką Pilz GmbH & Co. Construction KG (zwaną dalej „Pilz Construction”), której przedmiotem była budowa „pod klucz” zakładu produkcyjnego płyt CD za ryczałtową cenę 235,525 DEM. Do tych kosztów należało jeszcze dodać koszty uzbrojenia działki, szacowane na 7,5 miliona DEM (motywy 12 i 20 zaskarżonej decyzji).

- 14 Ponadto aneksem z dnia 26 maja 1992 r. dwóch wspólników przedsiębiorstwa joint venture zawarło umowę przewidującą wzrost zdolności produkcyjnej płyt CD i opakowań do nich. W związku z tym uzgodniono kwotę w wysokości 39 milionów DEM, która odpowiadała dostawom i usługom niezbędnym do realizacji tego zamierzenia (motyw 22 zaskarżonej decyzji).
- 15 Aby sfinansować tę inwestycję, przedsiębiorstwo joint venture, Robotron i PBK zaciągnęły w jednym z konsorcjów bankowych pożyczkę na niezbędne w tym celu kwoty. Kredyty te były w części lub w całości zabezpieczone gwarancjami [udzielonymi przez] Treuhandanstalt — agencję publiczną odpowiedzialną za finansowanie prywatyzacji przedsiębiorstw w dawnej Niemieckiej Republice Demokratycznej (zwaną dalej „THA”) — oraz przez kraj związkowy Bawarii. Ponadto kraje związkowe Turyngii i Bawarii — ten ostatni za pośrednictwem Bayerische Landesanstalt für Aufbaufinanzierung, bawarskiej agencji krajowej właściwej do spraw finansowania infrastruktury (zwaną dalej „LfA”) — przyznały przedsiębiorstwu joint venture subwencje i dotacje inwestycyjne.
- 16 Ponadto na etapie tworzenia wytwórni płyt CD w Albrechts kilkakrotnie przenoszono własność udziałów przedsiębiorstwa joint venture. Najpierw z powodu likwidacji Robotronu przez THA w 1992 r., stanowiące jego własność udziały w przedsiębiorstwie joint venture zostały odsprzedane PBK. Następnie PBK ze swej strony przeniosła [własność] niemal wszystkich swoich udziałów w przedsiębiorstwie joint venture na spółkę Pilz GmbH & Co. Compact Disc KG, także należącą do grupy Pilz (zwaną dalej „Pilz Compact Disc”) w taki sposób, że przedsiębiorstwo joint venture stało się spółką zależną tej ostatniej. Wreszcie w dniu 24 listopada 1992 r., wskutek przeniesienia własności udziałów oraz przeniesienia siedziby do Albrechts, przedsiębiorstwo joint venture zmieniło firmę na Pilz Albrechts GmbH (zwaną dalej „PA”). Natychmiast po tym przeniesieniu zostało ono włączone do centralnego systemu zarządzania środkami pieniężnymi grupy Pilz (motywy 13 i 14 zaskarżonej decyzji).

2. *Etap restrukturyzacji (lata 1993–1998)*

- 17 Wytwórnia płyt CD w Albrechts rozpoczęła działalność w 1993 r. Już na początku prowadzenia swej działalności doświadczyła poważnych trudności i znacznie się zadłużyła (motyw 15 zaskarżonej decyzji).
- 18 Aby naprawić tę sytuację, w dniu 7 marca 1994 r. uczestniczące w finansowaniu budowy wytwórni płyt CD w Albrechts: grupa Pilz (w tym także PA), banki i instytucje publiczne [THA, LfA, Thüringer Industriebeteiligungsgesellschaft (zwana dalej „TIB”) oraz Thüringer Aufbaubank (zwany dalej „TAB”)] zawarły porozumienie mające na celu uzdrowienie przedsiębiorstwa. W ramach tego porozumienia splotono — w całości lub w części — dużą część kredytów bankowych, które zostały udzielone na budowę wytwórni płyt CD. Ponadto na podstawie tego porozumienia TIB nabyła od PA 98%, a TAB — 2% jej udziałów, ze skutkiem wstecznym od dnia 1 stycznia 1994 r.; wskutek tego PA przestała stanowić część grupy Pilz. Począwszy od października 1994 r. spółka ta zmieniła nazwę na CDA Compact Disc Albrechts GmbH (zwaną dalej „CD Albrechts”) (motywy 15 i 17 zaskarżonej decyzji). Ponadto w latach 1994–1995 TAB i LfA udzieliły CD Albrechts kilku kredytów.
- 19 Jednocześnie w trakcie 1994 r. władze niemieckie zorientowały się, że duża część pomocy finansowej udzielonej w celu zbudowania wytwórni płyt CD w Albrechts została skierowana, między innymi w ramach istniejącego w grupie Pilz centralnego systemu zarządzania środkami pieniężnymi, do innych należących do tej grupy spółek. Ponadto w dniu 25 lipca 1995 r. zostało wszczęte postępowanie upadłościowe obejmujące aktywa wszystkich spółek należących do grupy Pilz. Wreszcie Reiner Pilz został skazany na karę pozbawienia wolności za oszukańcze bankructwo oraz inne przestępstwa (motyw 16 zaskarżonej decyzji).

3. *Nabycie niektórych aktywów przez MTDA*

- 20 Ze skutkiem od dnia 1 stycznia 1998 r. MTDA — spółka zależna w 100% od TIB, która prowadzi działalność przede wszystkim w dziedzinie produkcji wysokowydajnych nośników danych, między innymi płyt CD (CD-ROM) z możliwością nagrywania i DVD — nabyła część aktywów należących do CD Albrechts, a mianowicie [należące doń] środki trwałe i obrotowe, a także jej techniczne know-how i [strukturę] dystrybucji (motyw 18 zaskarżonej decyzji).
- 21 Równocześnie z tą transakcją firma CD Albrechts została zmieniona na LCA Logistik Center Albrechts GmbH (zwaną dalej „LCA”), a firma MTDA - na CDA Datenträger Albrechts GmbH (zwaną dalej „CDA”). LCA pozostała jednak właścicielem działki niezbędnej do prowadzenia działalności, znajdujących się na niej budynków, infrastruktury technicznej, a także urządzeń logistycznych. Ponadto LCA i CDA zawarły umowę, której przedmiotem była wymiana świadczeń [pomiędzy jej stronami], która stanowiła z jednej strony umowę dzierżawy z rocznym czynszem w wysokości 800 000 DEM, a z drugiej strony umowę o wykonanie usług o wartości około 3 milionów DEM rocznie, w zależności od [osiągniętych] rozmiarów sprzedaży (motyw 19 zaskarżonej decyzji).
- 22 Wreszcie w dniu 22 września 2000 r. w ramach postępowania upadłościowego LCA zwróciła się z wnioskiem o postawienie jej w stan likwidacji.

B — *Przebieg postępowania administracyjnego*

- 23 Dowiedziawszy się z prasy, że władze niemieckie przyznały pomoc na budowę wytwórni płyt CD w Albrechts, Komisja w październiku 1994 r. zwróciła się do

Republiki Federalnej Niemiec o udzielenie jej informacji dotyczącej tej pomocy. Następnie pomiędzy władzami niemieckimi a Komisją miały miejsce intensywne wymiana pism oraz różnego rodzaju spotkania (motywy 1–3 zaskarżonej decyzji).

²⁴ Pismem z dnia 17 lipca 1998 r. (zwanym dalej „decyzją o wszczęciu”) Komisja poinformowała Republikę Federalną Niemiec o decyzji o wszczęciu formalnego postępowania w sprawie badania pomocy na podstawie art. 88 ust. 2 WE. Do pisma tego załączono listę pytań skierowanych do władz niemieckich. Decyzja o wszczęciu postępowania została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich* w dniu 15 grudnia 1998 r. [Komunikat Komisji w sprawie pomocy państwa przyznanej przez rząd niemiecki na stworzenie CD Albrechts GmbH w Turynii (uprzednio [g]rupa Pilsz, Bawaria), skierowany, w zastosowaniu art. [88 ust. 2] WE do pozostałych państw członkowskich i innych podmiotów zainteresowanych Dz.U. C 390, str. 7].

²⁵ Władze niemieckie zareagowały na decyzję o wszczęciu wysłaniem różnego rodzaju pism zawierających dodatkowe informacje. Władze te i przedstawiciele Komisji odbyli ponadto wspólnie różnego rodzaju spotkania.

²⁶ Stwierdziwszy jednak, że dostarczone przez władze niemieckie informacje nie stanowią zadowalającej odpowiedzi na jej pytania, Komisja zażądała, pismem z dnia 22 lipca 1999 r., aby udzielono jej odpowiedzi najpóźniej do dnia 31 sierpnia 1999 r. Po złożeniu wniosku o przedłużenie tego terminu w dniu 28 lipca 1999 r. oraz po odbyciu w dniu 23 września 1999 r. w Brukseli kolejnego spotkania z przedstawicielami Komisji, władze niemieckie przekazały dalsze informacje.

- 27 Ponadto po upływie wskazanego w decyzji o wszczęciu terminu, zgłosiły się w charakterze zainteresowanych stron spółka CDA a także spółka Point Group Ltd — konkurent CDA — i przedstawiły Komisji swe uwagi.
- 28 Wreszcie w dniu 21 czerwca 2000 r. Komisja zakończyła procedurę, wydając zaskarżoną decyzję.

C — Ustalenie stanu faktycznego i ocena prawna

- 29 Komisja dokonała osobnej oceny pomocy finansowej przyznanej przez Republikę Federalną Niemiec na etapach: zakładania [przedsiębiorstwa], jego restrukturyzacji i wreszcie w ramach nabycia przez MTDA niektórych aktywów CD Albrechts.

1. Pomoc finansowa przyznana przez Republikę Federalną Niemiec na etapie tworzenia przedsiębiorstwa

- 30 W zaskarżonej decyzji Komisja stwierdziła pięć różnych przypadków pomocy finansowej, która została udzielona na etapie zakładania przedsiębiorstwa. W znajdującej się w motywie 32 zaskarżonej decyzji tabeli poglądowej pomoc ta została opisana w następujący sposób:

	Rodzaj pomocy	Kwota w milionach DEM	Beneficjent	Przyznana przez	Data	Podstawa prawna
1	Gwarancja 100% (początkowo do 80%) kwoty 52,7 miliona DEM	54,7	PBK	LfA	1991 r.	Ustawa o przejmowaniu gwarancji państwowych i gwarancji udzielonych przez Wolne państwo Bawarii
2	Subwencje i dotacje inwestycyjne	19,42	Przedsiębiorstwo joint venture	LfA	lata 1991–1992	Zadanie stanowiące przedmiot wspólnego zainteresowania „Poprawa regionalnej struktury gospodarczej”, ustawa o dotacjach inwestycyjnych
3	Zrzeczenie się wierzytelności	3,0	PBK	LfA	1994 r.	Brak
4	Gwarancja do 100% kwoty	190,0	Robotron, przedsiębiorstwo joint venture	THA	199[2] r.	System (pomocy) THA
5	Subwencje i dotacje inwestycyjne	63,45	Przedsiębiorstwo joint venture; a począwszy od 24.11.1992 r., PA	Turyngia	lata 1991–1993	Zadanie stanowiące przedmiot wspólnego zainteresowania „Poprawa regionalnej struktury gospodarczej”, ustawa o dotacjach inwestycyjnych
Razem		330,57				

- 31 Po pierwsze z tabeli tej wynika, że w 1992 r. THA udzieliła gwarancji na 100 % kwoty 190 milionów DEM, która to gwarancja pokrywała większość kredytów bankowych udzielonych Robotronowi i przedsiębiorstwu joint venture. W opinii Komisji gwarancję tą należy uznać za niezgodną ze wspólnym rynkiem pomoc państwa, ponieważ nie przyznano jej zgodnie z warunkami systemów pomocy zatwierdzonych przez Komisję odpowiednio w piśmie SG(91) D/17825 z dnia 26 września 1991 r. (zwanego dalej „pierwszym systemem [pomocy] THA”) oraz w piśmie SG(92) D/17613 z dnia 8 grudnia 1992 r. (zwanego dalej „drugim systemem [pomocy] THA”). Komisja uważa jednak, że, ponieważ z pierwotnej kwoty gwarancji wynoszącej 190 milionów DEM, THA musiała faktycznie zapłacić w ramach gwarancji jedynie kwotę 120 milionów DEM, zwrotowi podlega jedynie ta kwota.
- 32 Po drugie, Komisja stwierdziła, że do dnia 31 grudnia 1993 r. kraj związkowy Turynгии przyznał przedsiębiorstwu joint venture, a następnie — PA subwencje i dotacje inwestycyjne na łączną kwotę 63,45 miliona DEM na podstawie „Investitionszulagengesetz” (ustawy o dotacjach inwestycyjnych) i dwudziestego oraz dwudziestego pierwszego „Rahmenpläne der Gemeinschaftsaufgabe »Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur«” (programów ramowych na lata 1992–1993, przyjętych w zastosowaniu ustawy z dnia 6 października 1969 r. o zadaniu stanowiącym przedmiot wspólnego zainteresowania „Poprawa regionalnej struktury gospodarczej”, zwanych dalej „systemem TIC”). W opinii Komisji natomiast pomoc tą o zasięgu regionalnym przyznano, niesłusznie za jej podstawę przyjmując zadanie stanowiące przedmiot wspólnego zainteresowania i ustawę o dotacjach inwestycyjnych, a zatem — pomoc ta podlega zwrotowi, ponieważ jest niezgodna ze wspólnym rynkiem. Uwzględniając, że kraj związkowy Turynгии wydał decyzję nakazującą zwrot kwoty 32,5 miliona DEM, Komisja twierdzi, że należy jeszcze odzyskać kwotę 30,95 miliona DEM.
- 33 Po trzecie, Komisja stwierdziła, że w latach 1991–1992 kraj związkowy Bawarii — za pośrednictwem LfA — przyznał przedsiębiorstwu joint venture subwencje i dotacje inwestycyjne na łączną kwotę 19,42 miliona DEM. Ponieważ jednak subwencje i dotacje zostały skierowane do spółek należących do grupy Pilz, Komisja uważa, że pomoc tą przyznano, błędnie za jej podstawę przyjmując system TIC oraz ustawę Dłatego dotacjach inwestycyjnych. Dlatego w opinii Komisji pomoc ta jest niezgodna z Traktatem WE.

- 34 Po czwarte, Komisja stwierdziła, że kraj związkowy Bawarii, na podstawie „Richtlinien für die Übernahme von Staatsbürgschaften im Bereich der gewerblichen Wirtschaft” (wytycznych regulujących przejmowanie gwarancji państwowych w sektorze przemysłowym, podanych do wiadomości publicznej w komunikacie bawarskiego ministerstwa finansów nr L 6811-1/7 — 43358 z dnia 7 sierpnia 1973 r., zwanych dalej „przepisami w sprawie przyznawania gwarancji przez kraj związkowy Bawarii”), udzielił gwarancji obejmującej początkowo 80% a następnie 100% otrzymanych przez PBK kredytów bankowych, których łączna kwota wynosiła 54,7 miliona [DEM]. W opinii Komisji władze niemieckie — pomimo zawartego w decyzji o wszczęciu wniosku o udzielenie informacji — nie dostarczyły informacji na tyle szczegółowych, aby rozwiać wątpliwości dotyczące legalności działań związanych z udzieleniem gwarancji przez kraj związkowy Bawarii (LfA). Ponadto, biorąc pod uwagę, że sporna pomoc nie została spożytkowana w celu finansowania inwestycji, lecz została wykorzystana do innych celów, Komisja jest zdania, iż należy uznać tę gwarancję za pomoc niezgodną [ze wspólnym rynkiem].
- 35 Po piąte, Komisja stwierdziła, że zrzeczenie się przez LfA wierzytelności w wysokości 3 milionów EUR – powstałej wobec PBK wskutek zapłacenia bankom tej kwoty z tytułu gwarancji, o której mowa w pkt 34 — stanowi pomoc państwa. Jej zdaniem jest ona niezgodna ze wspólnym rynkiem, ponieważ została przyznana bez podstawy prawnej.
- 36 Opierając się na powyższych stwierdzeniach, Komisja doszła do wniosku, że na etapie tworzenia wytwórni płyt CD w Albrechts, Republika Federalna Niemiec przyznała, z naruszeniem art. 88 ust. 3 WE, pomoc państwa na łączną kwotę 260,57 miliona DEM. W skład tej kwoty wchodzi: przyznana przez kraj związkowy Turyngii pomoc w wysokości 63,45 miliona DEM, przyznana przez LfA pomoc w wysokości 77,12 miliona DEM (54,7 miliona DEM w postaci gwarancji, 19,42 miliona DEM w postaci dotacji inwestycyjnych i 3 miliony DEM w postaci umorzenia długu) oraz przyznana przez THA pomoc w wysokości 120 milionów DEM.
- 37 W opinii Komisji pomoc ta jest niezgodna [ze wspólnym rynkiem] przede wszystkim ze względu na to, że uprzywilejowała ona spółki należące do grupy Pilz i z tego powodu doszło do jej nadużycia w rozumieniu art. 88 ust. 2 WE.

2. *Pomoc finansowa przyznana na etapie restrukturyzacji*

38 W zaskarżonej decyzji Komisja stwierdziła i uznała za pomoc państwa dwanaście różnych przypadków pomocy finansowej przyznanej na etapie restrukturyzacji przedsiębiorstwa. W znajdującej się w motywie 39 zaskarżonej decyzji tabeli poglądowej pomoc ta została opisana w następujący sposób:

	Rodzaj pomocy	Kwota w milionach DEM	Beneficjent	Przyznana przez	Data	Podstawa prawna
1	Kredyt	25,0	PA	TAB	Październik 1993 r.	Brak
2	Kredyt	20,0	PA	TAB	Marzec 1994 r.	Brak
3	Cena kupna	3,0	PBK	TIB	Marzec 1994 r.	Brak
4	Subwencja	12,0	PA	TIB	Marzec 1994 r.	Brak
5	Udział [w spółce]	33,0	PA	TIB (98%) TAB (2%)	Marzec 1994 r.	Brak
6	Kredyt	2,0	PA	LfA	Marzec 1994 r.	Brak
7	Pożyczka wspólnika	3,5	PA	TIB	Kwiecień 1994 r.	Brak
8	Kredyt	15,0	Groupe Pilz	LfA	Czerwiec 1994 r.	Brak
9	Kredyt	15,0	CD Albrechts	TAB	Październik 1994 r.	Brak
10	Kredyt	7,0	CD Albrechts	LfA	Grudzień 1994 r.	Brak
11	Kredyt	9,5	CD Albrechts	TAB	Styczeń 1995 r.	Brak
12	Odsetki	21,3			Począwszy od końca 1993 r.	
Łączna kwota pomocy		166,3				

- 39 Po pierwsze, Komisja stwierdziła, że w październiku 1993 r. w celu pokrycia braku środków pieniężnych TAB udzielił PA kredytu w wysokości 25 milionów DEM, lecz środki te, za pośrednictwem centralnego systemu zarządzania środkami pieniężnymi grupy Pilz — otrzymały bezpośrednio inne należące do tej grupy spółki.
- 40 Po drugie, Komisja stwierdziła, że w marcu 1994 r. TAB udzielił PA — w celu zwrotu poręczonych przez THA kredytów bankowych — kredytu w wysokości 20 milionów DEM, lecz także te środki otrzymały za pośrednictwem centralnego systemu zarządzania środkami pieniężnymi bezpośrednio inne należące do grupy Pilz spółki.
- 41 Po trzecie, Komisja stwierdziła, że w marcu 1994 r. TIB wypłaciła PBK kwotę w wysokości 3 milionów DEM za nabycie należących do tej spółki udziałów w PA.
- 42 Po czwarte, Komisja stwierdziła, że w marcu 1994 r. TIB przyznała subwencję w kwocie 12 milionów DEM, w postaci dokapitalizowania PA.
- 43 Po piąte, Komisja stwierdziła, że w marcu 1994 r. TIB i TAB nabyły odpowiednio, 98% i 2% udziałów w PA o wartości 33 milionów DEM.
- 44 Po szóste, Komisja stwierdziła, że w marcu 1994 r. kraj związkowy Bawarii udzielił PA — za pośrednictwem LfA — kredytu w wysokości 2 milionów DEM.

- 45 Po siódme, Komisja stwierdziła, że w kwietniu 1994 r. TIB udzielił PA pożyczki wspólnika w wysokości 3,5 miliona DEM.
- 46 Po ósme, Komisja stwierdziła, że w czerwcu 1994 r. LfA udzieliła grupie Pilz kredytu obrotowego w wysokości 15 milionów DEM, który miał być kredytem umożliwiającym prowadzenie działalności do momentu znalezienia inwestora zainteresowanego nabyciem wytwórni płyt CD w Albrechts.
- 47 Po dziewiąte, Komisja stwierdziła, że w październiku 1994 r. TAB udzielił CD Albrechts kredytu w wysokości 15 milionów DEM. Zauważyła ona, że — choć środki te zostały wypłacone CD Albrechts — posłużyły świadczeniu usług przedsiębiorstwom należącym do grupy Pilz, za które to świadczenia nigdy nie wypłacono wynagrodzenia, wskutek czego pomoc ta uprzywilejowała jedynie te ostatnie przedsiębiorstwa.
- 48 Po dziesiąte, Komisja stwierdziła, że w grudniu 1994 r. kraj związkowy Bawarii udzielił CD Albrechts za pośrednictwem LfA nowego kredytu w wysokości 7 milionów DEM.
- 49 Po jedenaste, Komisja stwierdziła, że w styczniu 1995 r. TAB udzielił CD Albrechts kredytu w wysokości 9,5 miliona DEM.
- 50 Po dwunaste, Komisja stwierdziła, że zgodnie z informacjami udzielonymi przez władze niemieckie w okresie od końca 1993 r. do 1998 r., PA i CD Albrechts odniosły korzyść w postaci odsetek na łączną kwotę 21,3 miliona DEM.

- 51 W opinii Komisji dwanaście powyższych przypadków pomocy, na łączną kwotę 166,3 miliona DEM należy uznać za pomoc przyznaną bezprawnie i niezgodną ze wspólnym rynkiem. Ze względu na fakt, iż TIB i TAB odniosły korzyści z tej pomocy, po tym jak spółki te przejęły odpowiedzialność gospodarczą za wytwórnę płyt CD w Albrechts, te przypadki pomocy mogły zostać zatwierdzone przez Komisję jedynie na podstawie art. 87 ust. 3 lit. c) WE oraz zgodnie z wytycznymi dotyczącymi pomocy w celu ratowania i restrukturyzacji. W opinii Komisji jest zaś oczywistym, że pomoc ta nie spełnia wymogów postawionych w tych wytycznych, ponieważ posiadane przez nią informacje nie uzasadniają wniosku, iż pomoc ta została przyznana w ramach rentownego planu restrukturyzacji, któremu towarzyszyłyby konkretne środki wewnętrzne, pozwalające Komisji stwierdzić, że w rozsądnym terminie mogłaby zostać przywrócona długookresowa rentowność i stabilność przedsiębiorstwa. Ponadto nie pojawił się żaden prywatny inwestor chcący wykupić aktualnie istniejące spółki LCA i CDA, a zatem, w braku prywatnych inwestycji, nie można stwierdzić, czy pomoc jest proporcjonalna do kosztów restrukturyzacji.

3. W przedmiocie odzyskania pomocy

- 52 W zastosowaniu art. 14 ust. 1 rozporządzenia nr 659/1999 Komisja zdecydowała, że Republika Federalna Niemiec powinna zażądać zwrotu bezprawnie przyznanej i niezgodnej ze wspólnym rynkiem pomocy, zarówno tej wypłaconej na etapie zakładania przedsiębiorstwa, jak i tej, która została wypłacona na etapie restrukturyzacji wytwórni płyt CD w Albrechts.
- 53 Komisja podkreśliła ponadto, że w celu zapewnienia przestrzegania wydanej decyzji i uniknięcia jakichkolwiek zakłóceń konkurencji, jest ona zobowiązana, w razie potrzeby, aby procedura odzyskania nie została ograniczona do początkowego adresata pomocy, lecz objęła także przedsiębiorstwo, które nadal prowadzi jego działalność za pomocą przeniesionych środków produkcji. Komisja wskazała, że aby ocenić, czy przedsiębiorstwo rzeczywiście kontynuuje działalność początkowego adresata pomocy, bierze ona pod uwagę szereg okoliczności takich jak: przedmiot przeniesienia, cena kupna, tożsamość udziałowców i właścicieli przedsiębiorstw:

przekazywanego i nabywającego, datę dokonania przeniesienia oraz jego handlowy charakter. W niniejszym zaś przypadku Komisja uznała, że LCA i CDA niewątpliwie odnoszą korzyść z pomocy, która została uprzednio przyznana PBK, przedsiębiorstwu joint venture oraz PA, ponieważ w celu kontynuowania działalności tych przedsiębiorstw użytkują one ich aktywa i infrastrukturę. Komisja zdecydowała zatem, że pomoc ta powinna zostać zwrócona przez LCA, CDA i wszystkie inne przedsiębiorstwa, na które zostały lub zostaną przeniesione aktywa przedsiębiorstwa joint venture, PA lub PBK, przy czym LCA i CDA należy uznać za „beneficjentów” tej pomocy.

4. *Sentencja zaskarżonej decyzji*

- 54 Opierając się na powyższych ocenach, Komisja wydała decyzję, której sentencja brzmi następująco:

„Artykuł pierwszy

1. Pomoc państwa przyznana przez [Republikę Federalną] Niem[iec] [na rzecz PBK, przedsiębiorstwa joint venture oraz PA] w celu budowy, prowadzenia bieżącej działalności i konsolidacji wytwórni płyt CD w Albrechts (Turyngia) na kwotę 260,57 miliona DEM została wykorzystana w innych sektorach działalności grupy Pilz.

Na pomoc tę składają się: przyznana przez [kraj związkowy] Turyngii pomoc na kwotę 63,45 miliona DEM, przyznana przez [LfA] pomoc na łączną kwotę 77,12 miliona DEM oraz przyznana przez [THA] pomoc na kwotę 120 milionów DEM.

Niewłaściwe wykorzystanie pomocy stanowi jej nadużycie w rozumieniu art. 88 ust. 2 [...] WE. Pomoc ta jest zatem niezgodna z Traktatem WE.

2. Zgodnie z art. 87 ust. 1 [...] WE przeznaczona na restrukturyzację [CD Albrechts] pomoc na łączną kwotę 166,3 miliona DEM nie jest zgodna z postanowieniami traktatu WE.

Artykuł 2

1. [Republika Federalna] Niem[iec] podejmie wszelkie konieczne środki w celu zażądania od beneficjenta zwrotu przyznanej bezprawnie pomocy określonej w art. 1.

2. Zwrot nastąpi zgodnie z [przepisami] procedury krajowej. Podlegające zwrotowi kwoty zostaną powiększone o odsetki naliczone od dnia wypłaty pomocy beneficjentowi, aż do dnia jej rzeczywistego zwrotu. Te odsetki zostaną obliczone w oparciu o stopę referencyjną stosowaną do obliczenia ekwiwalentu subwencji pomocowych dla celów regionalnych.

3. W znaczeniu przyjętym w niniejszym artykule pojęcie „beneficjent” oznacza [CDA] i [LCA], a także wszystkie inne przedsiębiorstwa, na które aktywa lub infrastruktura [PBK], [przedsiębiorstwa joint venture] lub [PA] zostały lub zostaną przeniesione w taki sposób, aby uniknąć skutków niniejszej decyzji [...].”

[tłumaczenie nieoficjalne, podobnie jak wszystkie cytaty z tej decyzji poniżej]

Postępowanie i żądania stron

- 55 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu Pierwszej Instancji w dniu 10 października 2000 r. kraj związkowy Turynгии wniósł skargę o stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji. Skarga ta została zarejestrowana pod numerem T-318/00.
- 56 Postanowieniem Prezesa trzeciej izby Sądu w składzie powiększonym z dnia 28 maja 2001 r. Republika Federalna Niemiec została dopuszczona do udziału w sprawie w charakterze interwenienta po stronie kraju związkowego Turynгии. Na mocy tego samego postanowienia ODS Optical Disc Service GmbH (zwana dalej „ODS”), przedsiębiorstwo konkurencyjne CDA, została dopuszczona do udziału w sprawie w charakterze interwenienta po stronie Komisji.
- 57 ODS i Republika Federalna Niemiec, odpowiednio w dniach 29 sierpnia i 3 września 2001 r., przedstawiły uwagi interwenientów. W dniu 24 października 2001 r. kraj związkowy Turynгии i Komisja przedstawiły swoje uwagi w odpowiedzi na uwagi ODS i Republiki Federalnej Niemiec.
- 58 Postanowieniem z dnia 30 września 2002 r. Sąd Pierwszej Instancji (trzecia izba w składzie powiększonym) zawiesił postępowanie do czasu ogłoszenia przez Trybunał wyroków w sprawie C-328/99 Włochy przeciwko Komisji oraz w sprawie C-399/00 SIM 2 Multimedia przeciwko Komisji. W kontekście tego, że wyrok w tych sprawach połączonych został wydany w dniu 8 maja 2003 r., Sąd Pierwszej Instancji zażądał od stron postępowania złożenia oświadczeń w przedmiocie kontynuacji postępowania dotyczącego niniejszej skargi. Zostały one złożone w dniach 23 i 24 czerwca 2003 r.
- 59 W oparciu o sprawozdanie sędziego sprawozdawcy, Sąd Pierwszej Instancji zażądał od stron postępowania złożenia oświadczeń w przedmiocie możliwości ewentual-

nego połączenia niniejszej skargi z mającą ten sam przedmiot skargą złożoną przez CDA i zarejestrowaną w sekretariacie Sądu pod numerem T-324/00. Po otrzymaniu uwag stron postępowania, postanowieniem z dnia 8 marca 2004 r., sprawy zostały połączone do wspólnego rozpoznania na rozprawie i wydania wyroku.

- 60 Na podstawie sprawozdanie sędziego sprawozdawcy Sąd zdecydował o otwarciu procedury ustnej oraz, w ramach środków organizacji postępowania, o których mowa w art. 64 regulaminu Sądu Pierwszej Instancji, wezwał strony postępowania do przedstawienia pewnych dokumentów i zadał im pytania na piśmie.
- 61 Na rozprawie w dniu 5 maja 2004 r. wysłuchane zostały wystąpienia stron i ich odpowiedzi na pytania Sądu.
- 62 Postanowieniem z dnia 23 lipca 2004 r. sprawy T-318/00 i T-324/00 zostały rozłączone do wydania wyroku.
- 63 Kraj związkowy Turynгии wnosi do Sądu Pierwszej Instancji o:

- stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji;

- tytułem żądania ewentualnego, stwierdzenie nieważności art. 1 ust. 1 zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim uznaje on pomoc wypłaconą przedsiębiorstwu joint venture oraz PA za niezgodną ze wspólnym rynkiem oraz stwierdzenie nieważności jej art. 1 ust. 2 oraz art. 2 ust. 3;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania.

⁶⁴ Republika Federalna Niemiec, interwenient, wnosi do Sądu Pierwszej Instancji o:

— stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji.

⁶⁵ Komisja, popierana przez ODS, wnosi do Sądu Pierwszej Instancji o:

— oddalenie skargi;

— obciążenie kraju związkowego Turyngii kosztami postępowania.

Co do prawa

I — Uwagi wstępne

⁶⁶ Na poparcie swej skargi kraj związkowy Turyngii podnosi kilka zarzutów opartych, odpowiednio, na naruszeniu zasady poszanowania prawa do obrony, błędnym ustaleniu pewnych okoliczności faktycznych, naruszeniu obowiązku uzasadnienia, naruszeniu art. 87 i 88 WE oraz ich przepisów wykonawczych, naruszenia zasady

proporcjonalności oraz wreszcie naruszenia zasady pewności prawa oraz „zasady określoności”.

67 Sąd w pierwszej kolejności dokona analizy zarzutów podniesionych na poparcie żądań zmierzających do stwierdzenia nieważności art. 1 zaskarżonej decyzji. Następnie przejdzie do analizy zarzutów dotyczących nakazu odzyskania, który został zawarty w art. 2 zaskarżonej decyzji.

II — *W przedmiocie legalności art. 1 zaskarżonej decyzji*

68 Kraj związkowy Turyngii w istocie podnosi, że art. 1 zaskarżonej decyzji jest niezgodny z prawem ze względu na to, iż dokonana przez Komisję ocena różnych przypadków pomocy finansowej, przyznanej w ramach projektu wytwórni płyt CD w Albrechts, opiera się na błędnych ustaleniach stanu faktycznego, że jest on sprzeczny z art. 87 ust. 1 i art. 88 ust. 2 WE oraz że nie czyni on zadość obowiązkowi uzasadnienia.

69 Należy zatem przeanalizować kolejno zarzuty podniesione przez kraj związkowy Turyngii w odniesieniu do każdego przypadku pomocy finansowej, które zostały wskazane w tabelach, w pkt 30 i 38 powyżej.

70 Sąd uważa jednak za niezbędne wstępne przeanalizowanie argumentacji kraju związkowego Turyngii, zgodnie z którą Komisja nie miała prawa oprzeć się na informacjach, którymi dysponowała w chwili wydawania zaskarżonej decyzji.

A — W przedmiocie możliwości oparcia zaskarżonej decyzji na dostępnych informacjach

1. Argumenty stron

- 71 Kraj związkowy Turynгии twierdzi, że w niniejszym przypadku Komisja nie miała prawa oparcia zaskarżonej decyzji na informacjach, które posiadała w chwili wydawania zaskarżonej decyzji. W pierwszej kolejności podnosi on — jak to wynika z art. 13 ust. 1 zdanie drugie rozporządzenia nr 659/1999 oraz z utrwalonego orzecznictwa — że Komisja może oprzeć decyzję na dostępnych informacjach jedynie w sytuacji, gdy państwo członkowskie nie zareagowało na skierowany doń przez Komisję nakaz udzielenia informacji lub też udzielona przezeń odpowiedź była niekompletna (wyroki Trybunału z dnia 14 lutego 1990 r. w sprawie C-301/87 Francja przeciwko Komisji, zwanej „Boussac”, Rec. str. I-307, pkt 19 i 22 oraz z dnia 13 kwietnia 1994 r. w sprawach połączonych C-324/90 i C-342/90 Niemcy i Pleuger Worthington przeciwko Komisji, Rec. str. I-1173, pkt 26). Zauważa on także, że pomimo ciężącego na władzach krajowych obowiązku udzielenia Komisji wszelkich istotnych z punktu widzenia sprawy informacji, w celu zapewnienia wykonania powierzonego jej zadania kontroli pomocy państwa, ma ona obowiązek wyjaśnienia — tak dalece, jak jest to możliwe — okoliczności faktycznych (sprawy). W opinii kraju związkowego Turynгии skutkuje to obowiązkiem Komisji poinformowania władz krajowych w jasny i dokładny sposób o wszelkich danych, potrzebnych w ramach wykonywania swego zadania oraz tym, że wydaje ona decyzję na podstawie dostępnych informacji jedynie w nadzwyczajnych przypadkach lub wtedy, gdy — pomimo swych żądań — nie zdoła uzyskać wszystkich żądanych wyjaśnień. Zdaniem kraju związkowego Turynгии w niniejszym przypadku władze niemieckie zareagowały na różnego rodzaju wnioski Komisji o udzielenie informacji, a w szczególności udzieliły odpowiedzi na pytania zawarte w załączniku do decyzji o wszczęciu. Zauważa on bowiem, że — poza jednym wyjątkiem — pytania zawarte w wezwaniu do usunięcia uchybienia z dnia 22 lipca 1999 r. nie odpowiadają pytaniom, które zostały zawarte w decyzji o wszczęciu, co jego zdaniem świadczy o tym, że procedura postąpiła w tym czasie naprzód. W opinii kraju związkowego Turynгии, skoro Komisja oceniła, że odpowiedzi na pytania zawarte w załączniku do decyzji o wszczęciu są niewystarczające, to była ona wówczas zobowiązana do wyjaśnienia [tej kwestii] w piśmie z dnia 22 lipca 1999 r. Kraj związkowy Turynгии podnosi zatem, że ze względu na fakt, iż Komisja nie zażądała od władz niemieckich takich wyjaśnień, nie miała ona prawa oprzeć zaskarżonej decyzji na dostępnych informacjach.

72 Komisja, popierana przez ODS, nie zgadza się z zarzutem podniesionym przez kraj związkowy Turynii.

2. Ocena Sądu

73 Z orzecznictwa wynika, że Komisja jest uprawniona do wydania decyzji opartej na dostępnych informacjach w przypadku konfrontacji z państwem członkowskim, które nie wywiązało się ze swego obowiązku współpracy i które nie dostarcza informacji, których ta pierwsza zażądała w celu zbadania zgodności pomocy ze wspólnym rynkiem (ww. w pkt 71 wyroki w sprawie Boussac, pkt 22 oraz w sprawie Niemcy i Pleuger Worthington przeciwko Komisji, pkt 26). Jednak przed wydaniem takiej decyzji Komisja ma obowiązek uczynienia zadość pewnym wymogom proceduralnym. W szczególności powinna skierować do państwa członkowskiego nakaz dostarczenia jej w określonym przezeń terminie wszelkich dokumentów, informacji i danych niezbędnych do analizy zgodności pomocy ze wspólnym rynkiem. Tylko w sytuacji, gdy to państwo członkowskie — pomimo skierowanego doń nakazu — nie udzieli zażądanych przez nią informacji, ma ona prawo zakończyć procedurę i wydać, na podstawie dowodów, którymi dysponuje, decyzję stwierdzającą zgodność pomocy ze wspólnym rynkiem lub też jej brak (ww. w pkt 71 wyrok w sprawie Boussac, pkt 19 i 22). Wymogi te przedstawiono i sprecyzowano w art. 5 ust. 2, art. 10 ust. 3 oraz w art. 13 ust. 1 rozporządzenia nr 659/1999.

74 W świetle tych zasad należy przeanalizować, czy w niniejszym przypadku Komisja miała prawo wydać zaskarżoną decyzję, biorąc pod uwagę jedynie te informacje, którymi dysponowała w czerwcu 2000 r.

75 W pierwszej kolejności należy przypomnieć przebieg procedury administracyjnej w niniejszej sprawie.

76 Procedura ta została wszczęta poprzez wysłanie pisma do władz niemieckich w październiku 1994 r. W piśmie tym Komisja zażądała od władz niemieckich dostarczenia jej informacji w przedmiocie pomocy państwa przyznanej wytwórni płyt CD w Albrechts. W odpowiedzi władze niemieckie, pismem z dnia 9 listopada 1994 r., zgłosiły pomoc przyznaną przez kraj związkowy Turynii i kraj związkowy Bawarii na rzecz przedsiębiorstwa joint venture oraz grupy Pilz. Pismem z dnia 15 listopada 1994 r. Komisja zażądała dokładniejszych informacji o tej pomocy. Władze niemieckie odpowiedziały na to żądanie pismem z dnia 3 marca 1995 r., uzupełniając zgłoszenie zawiadomieniem o nowej pomocy przyznanej przez THA, przez kraj związkowy Turynii i kraj związkowy Bawarii. Ponieważ pomoc ta została udzielona przed dokonaniem tego zawiadomienia, Komisja zarejestrowała ją pod numerem NN 54/95 (motyw 2 zaskarżonej decyzji). W pismach z dnia: 1 sierpnia, 16 października 1995 r. oraz 25 listopada 1996 r. Komisja zadała pytania dodatkowe, na które władze niemieckie odpowiedziały pismami z dnia: 22 sierpnia 1995 r., 25 sierpnia 1995 r., 18 stycznia 1996 r. oraz 17 kwietnia 1997 r. W dniach: 3 lutego oraz 22 i 23 września 1997 r., odpowiednio, w Brukseli i w Erfurcie, miały miejsce spotkania pomiędzy przedstawicielami Komisji i władz niemieckich. Pismem z dnia 20 stycznia 1998 r. te ostatnie podsumowały swe wnioski z [ostatniego] spotkania z przedstawicielami Komisji (motyw 3 zaskarżonej decyzji).

77 W dniu 17 lipca 1998 r. Komisja wydała decyzję o wszczęciu, ponieważ, po wstępnym przeanalizowaniu informacji przedstawionych przez władze niemieckie, oceniła, że sporne środki budzą poważne wątpliwości co do swej zgodności z rynkiem wewnętrznym.

78 W tej decyzji nakazała ona ponadto Republice Federalnej Niemiec „dostarczenia jej, w terminie miesiąca od otrzymania [tej decyzji], wszystkich dokumentów, informacji i danych niezbędnych do oceny zgodności pomocy z [art. 87 WE]” [tłumaczenie nieoficjalne, podobnie jak wszystkie cytaty z tej decyzji poniżej]. Do decyzji o wszczęciu załączono dokument zawierający siedem pytań.

- 79 Republika Federalna Niemiec odpowiedziała na decyzję o wszczęciu pismem z dnia 26 sierpnia 1998 r. W dniu 15 października 1998 r. w Brukseli odbyło się kolejne spotkanie pomiędzy przedstawicielami Komisji i władz niemieckich. Pismem z dnia 11 listopada 1998 r. te ostatnie dostarczyły dodatkowych informacji.
- 80 Oceniając dostarczone informacje jako wciąż niewystarczające, Komisja pismem z dnia 4 marca 1999 r. ponownie nakazała władzom niemieckim dostarczenie jej niezbędnych informacji, a w szczególności zażądała odpowiedzi na pytania załączone do decyzji o wszczęciu.
- 81 Władze niemieckie odpowiedziały na ten nakaz pismami z dnia: 30 marca, 1 i 16 kwietnia 1999 r., w których zostały zawarte informacje dodatkowe.
- 82 Komisja uznała jednak, że te informacje wciąż nie stanowią wystarczającej odpowiedzi na pytania zawarte w załączniku do decyzji o wszczęciu (w szczególności na zawarte w załączniku pytania 3–7). Wobec tego, pismem z dnia 22 lipca 1999 r. zażądała ona udzielenia odpowiedzi na nie najpóźniej do dnia 31 sierpnia 1999 r. Zwróciła się ponadto do Republiki Federalnej Niemiec z wnioskiem o dostarczenie jej informacji i dokumentów dodatkowych.
- 83 Zwróciwszy się pismem z dnia 28 lipca 1999 r. o przedłużenie określonego przez Komisję terminu i po odbyciu w dniu 23 września 1999 r. w Brukseli kolejnego spotkania z przedstawicielami Komisji, władze niemieckie dostarczyły w dniu 28 września i 19 października 1999 r. [kolejnych] dodatkowych informacji.

- 84 Wreszcie w dniu 21 czerwca 2000 r. Komisja wydała zaskarżoną decyzję.
- 85 Jeśli chodzi o podniesiony przez kraj związkowy Turynгии argument, zgodnie z którym władze niemieckie udzieliły wszystkich informacji, o które zwróciła się Komisja — wskutek czego ta ostatnia nie miałaby zdaniem skarżącej prawa oprzeć się na dostępnych informacjach — należy wstępnie stwierdzić, iż z przebiegu procedury administracyjnej wyraźnie wynika, że Komisja spełniła wymogi proceduralne ustanowione w orzecznictwie i przewidziane w rozporządzeniu nr 659/1999. Trzykrotnie bowiem nakazała oficjalnie Republice Federalnej Niemiec dostarczenie jej informacji niezbędnych do oceny zgodności spornej pomocy ze wspólnym rynkiem.
- 86 Ponadto wbrew temu, co twierdzi kraj związkowy Turynгии, z pisma z dnia 22 lipca 1999 r. nie wynika, że władze niemieckie odpowiedziały na wszystkie — z wyjątkiem jednego — pytania. Wręcz przeciwnie, w piśmie tym Komisja usilnie żądała od władz niemieckich, aby odpowiedziały one na pytania 3–7, które zostały zawarte w załączniku do decyzji o wszczęciu.
- 87 Następnie kraj związkowy Turynгии nie wykazał, że władze niemieckie wyczerpująco odpowiedziały na wszystkie pytania, które Komisja zadała w załączniku do decyzji o wszczęciu. W szczególności nie wykazano, że, pomimo wielokrotnych wezwań Komisji, władze te przedstawiły dokładny wykaz różnych przypadków pomocy przyznanej od 1991 r. Kraj związkowy Turynгии nie przedstawił także dowodu, że władze te odpowiedziały na pytanie dotyczące istnienia ewentualnych planów restrukturyzacji. Z akt sprawy wynika ponadto, że władze udzieliły jedynie niejasnej odpowiedzi na pytanie dotyczące opisu transakcji, które zostały zawarte w ramach przejęcia przedsiębiorstwa joint venture przez TAB i TIB, a także na pytanie dotyczące opisu okoliczności i warunków umorzenia kredytów przez banki prywatne w 1994 r.

88 W tym względzie należy także przypomnieć, że zgodnie z art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 659/1999, „[d]ecyzja o wszczęciu formalnej procedury dochodzenia [formalnego postępowania wyjaśniającego] zawiera podsumowanie odpowiednich kwestii faktycznych i prawnych, wstępną ocenę Komisji odnośnie do charakteru pomocowego proponowanego środka i określa wątpliwości co do jego zgodności ze wspólnym rynkiem”. W drodze takiej decyzji, po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, państwo członkowskie i inne zainteresowane strony zostają poinformowane o okolicznościach faktycznych, na których Komisja zamierza oprzeć swą decyzję. Wynika z tego, że jeśli uczestnicy postępowania są zdania, iż pewne ustalenia dotyczące okoliczności faktycznych, zawarte w decyzji o wszczęciu, są błędne, powinni oni w toku procedury administracyjnej powiadomić o tym Komisję, pod rygorem utraty uprawnienia do podważenia tych ustaleń w ramach postępowania sądowego (zob. podobnie, jeśli chodzi o państwo członkowskie, wyrok Trybunału z dnia 14 września 1994 r. w sprawach połączonych od C-278/92 do C-280/92, Hiszpania przeciwko Komisji, Rec. str. I-4103, pkt 31). Natomiast zgodnie z zasadami zawartymi w orzecznictwie i prawodawstwie, przywołanymi powyżej w pkt 73, jeśli zainteresowane strony nie przedstawią informacji przeciwnych, Komisja ma prawo oprzeć się na tych ustaleniach faktycznych, którymi dysponuje w chwili wydania decyzji kończącej postępowanie w sprawie, nawet jeśli są one błędne, w zakresie, w jakim te elementy stanu faktycznego stanowiły przedmiot nakazu dostarczenia Komisji wszystkich niezbędnych informacji, skierowanego przez nią do państwa członkowskiego. Jeśli natomiast Komisja nie skieruje do państwa członkowskiego nakazu dostarczenia jej informacji o okolicznościach faktycznych, na których ma ona zamiar oprzeć tę decyzję, nie może ona następnie uzasadniać ewentualnych błędów w ustaleniach faktycznych podnosząc, że w momencie wydawania decyzji kończącej formalne postępowanie w sprawie badania pomocy oparła się ona jedynie na tym materiale dowodowym, którym wtedy dysponowała.

89 Wbrew temu, co sugeruje kraj związkowy Turynii, Komisja nie jest jednak zwolniona z kontroli sądowej w zakresie ustaleń stanu faktycznego. Jeśli bowiem państwo członkowskie w pełni wywiązało się ze swego obowiązku przedstawienia wszystkich zażądanych przez Komisję informacji, szczególnie łatwo będzie mu wykazać — za pomocą informacji udzielonych w trakcie procedury — że nie można mu zarzucić zawartych w zaskarżonej decyzji ewentualnie błędnych ustaleń faktycznych. Ponadto w sytuacji, gdy Komisja opiera decyzję na dostępnych informacjach o niektórych okolicznościach faktycznych, nie spełniwszy uprzednio w tym właśnie zakresie uznanych przez orzecznictwo i zawartych w rozporządzeniu nr 659/1999 wymogów proceduralnych, wykonywana przez Sąd kontrola może dotyczyć kwestii, czy uwzględnienie tych elementów stanu faktycznego mogło spowodować popełnienie błędu w ocenie podważającego legalność zaskarżonej decyzji.

- 90 Natomiast w okolicznościach określonych w pkt 85–88 powyżej i uwzględniając w szczególności trzy nakazy skierowane przez Komisję do kraju związkowego Turynii w toku procedury administracyjnej, ten ostatni nie wykazał, że Komisja wzięła w zaskarżonej decyzji pod uwagę okoliczności faktyczne [sprawy], nie spełniwszy uprzednio postawionych w tym względzie wymogów proceduralnych. Komisja wydając zaskarżoną decyzję, miała zatem prawo oprzeć się na informacjach, którymi dysponowała.
- 91 W związku z powyższym należy oddalić niniejszą część zarzutu.

B — *W przedmiocie gwarancji udzielonej PBK przez kraj związkowy Bawarii (LfA)*

1. Argumenty stron

- 92 Kraj związkowy Turynii podnosi po pierwsze, że jeśli chodzi o [przyznaną] pomoc, Komisja popełniła błąd w ustaleniach faktycznych. Podkreśla on bowiem, że wbrew temu, co stwierdziła w motywie 30 zaskarżonej decyzji, udzielona przez kraj związkowy Bawarii gwarancja, która początkowo pokrywała 80% udzielonych PBK kredytów bankowych, nie została przekształcona w gwarancję pokrywającą 100% kredytów na łączną kwotę 54,7 miliona DEM. W szczególności podnosi on, że kwota 54,7 miliona DEM, do której odnosi się Komisja, odpowiada wartości księgowej kredytów (z wyłączeniem odsetek), które w marcu 1994 r., w chwili zawarcia porozumienia mającego na celu uzdrowienie kondycji finansowej przedsiębiorstwa, kraj związkowy Bawarii poręczył w 80%. W opinii kraju związkowego Turynii, wbrew temu co Komisja stwierdziła w zaskarżonej decyzji, kraj związkowy Bawarii nie zgodził się na poręczenie 100% tej kwoty. Wręcz przeciwnie - w ramach [zawartego] porozumienia, mającego na celu uzdrowienie kondycji finansowej przedsiębiorstwa, łączna kwota kredytów poręczonych przez kraj związkowy Bawarii została obniżona z jednej strony wskutek rezygnacji przez banki ze zwrotu poręczonych kredytów w wysokości 12 milionów DEM, a z drugiej strony w następstwie licznych interwencji kraju związkowego Bawarii. Kraj związkowy

Turyngii podkreśla, że kraj związkowy Bawarii (LfA) zgodził się poręczyć w 100% w ramach porozumienia mającego na celu uzdrowienie kondycji finansowej przedsiębiorstwa jedynie pozostałą kwotą, czyli 41,4 miliona DEM oraz że w 1995 r. LfA musiała spełnić w całości wynikające z tytułu gwarancji zobowiązania poprzez zapłacenie bankom odpowiedniej kwoty. Kraj związkowy Turyngii wyjaśnia ponadto, że wynika z tej zapłaty wiarygodność kraju związkowego Bawarii wobec przedsiębiorstwa joint venture na kwotę 41,4 miliona DEM oraz inne wiarygodności kraju związkowego Bawarii wobec tej spółki na kwotę 9 milionów DEM, zostały w dniu 7 listopada 1995 r. ostatecznie nabyte przez TAB za cenę wynoszącą 15 milionów DEM. W jego opinii dług przedsiębiorstwa joint venture wobec TAB został w całości spłacony przez CDA po nabyciu przez tą ostatnią aktywów LCA.

93 Kraj związkowy Turyngii podkreśla, że informacje te zostały przekazane Komisji przez władze niemieckie w toku procedury administracyjnej. Podnosi on bowiem, że z pism z dnia: 18 stycznia 1996 r. oraz 30 marca 1999 r. wyraźnie wynika, iż udzielona przez kraj związkowy Bawarii gwarancja, pokrywająca początkowo 80% udzielonych PBK kredytów bankowych nie została przekształcona w gwarancję pokrywającą 100% kredytów na łączną kwotę 54,7 miliona DEM. Jego zdaniem bowiem, udzielenie rzekomej stuprocentowej gwarancji stanowiło w rzeczywistości działanie z tytułu pierwotnej gwarancji i ponadto pokryło ono jedynie pozostałą kwotę 41,4 miliona DEM. Według kraju związkowego Turyngii, Komisja niesłusznie nie dokonała tego ustalenia faktycznego, podczas gdy było ono decydujące, ponieważ umożliwiało wykazanie, że udzielona przez kraj związkowy Bawarii w ramach porozumienia mającego na celu uzdrowienie kondycji finansowej przedsiębiorstwa, stuprocentowa gwarancja nie stanowiła nowej pomocy, lecz działanie na podstawie już istniejącej, przyznanej w ramach dozwolonego systemu pomocy.

94 Kraj związkowy Turyngii podkreśla ponadto, że z informacji tych wynika, iż — wbrew temu, co Komisja stwierdziła w pkt 30 zaskarżonej decyzji — LfA nie wypłaciła kwoty 54,7 miliona DEM, powiększonej o 7 milionów DEM, w ramach działania z tytułu gwarancji. W opinii kraju związkowego Turyngii LfA wypłaciła bowiem co najwyżej 48,4 miliona DEM, ponieważ w marcu 1994 r. zapłaciła ona bankom 3 miliony DEM i udzieliła PA dwóch pożyczek w wysokości 2 milionów DEM każda — przy czym jedna z nich była przeznaczona na zwrot poręczonych kredytów, a druga na zabezpieczenie zapłaty przyszłych odsetek od tych kredytów — oraz zapłaciła bankom w 1995 r. kwotę 41,4 miliona DEM. W jego

ocenie różnicę pomiędzy kwotą 48,4 miliona DEM oraz określoną w motywie 30 zaskarżonej decyzji kwotą 54,7 miliona DEM można wyjaśnić w szczególności tym, że Komisja uwzględniła pewne kwoty dwukrotnie — pierwszy raz jako kwotę gwarantowaną przez kraj związkowy Bawarii, a drugi raz jako kwotę wypłaconą przez LfA z tytułu tej gwarancji.

- 95 Po drugie, kraj związkowy Bawarii podnosi, że Komisja naruszyła art. 87 ust. 1 WE, ponieważ w motywach 89–93 zaskarżonej decyzji niesłusznie stwierdziła, iż z powodu przekształcenia w gwarancję stuprocentową, sporna gwarancja nie spełnia już warunków przewidzianych w przepisach dotyczących przyznawania gwarancji przez kraj związkowy Bawarii.
- 96 Wreszcie kraj związkowy Turyngii twierdzi, że Komisja naruszyła obowiązek uzasadnienia, ponieważ nie przedstawiła uzasadnienia swego twierdzenia, zgodnie z którym udzielona przez kraj związkowy Bawarii gwarancja była sprzeczna z mającymi zastosowanie [w tym przypadku] przepisami.
- 97 Komisja popierana przez ODS twierdzi, że należy oddalić całość argumentacji przedstawionej przez kraj związkowy Turyngii i dotyczącej gwarancji udzielonej przez kraj związkowy Bawarii jako bezzasadną.
- 98 Po pierwsze, Komisja zaprzecza, jakoby popełniła błąd w ustaleniach faktycznych, jeśli chodzi o tą gwarancję. W pierwszej kolejności podnosi ona, że pomimo nakazu skierowanego do władz niemieckich nie wyjaśniły one okoliczności dotyczących tej pomocy. Komisja zauważa bowiem, że w piśmie z dnia 30 marca 1999 r. władze niemieckie ograniczyły się do oceny zmiany gwarancji z 80% na 100% jako „logicznej”, lecz nie przedstawiły w tym względzie żadnych wyjaśnień. Komisja jest zatem zdania, że w takiej sytuacji miała ona prawo, zgodnie z wyrokiem Trybunału z dnia 30 czerwca 1992 r. w sprawie C-47/91 Włochy przeciwko Komisji zwanego „Italgrani”, Rec. str. I-4145, do wydania decyzji na podstawie dostępnych informacji. W opinii Komisji natomiast z informacji tych wynika, że rzeczywiste udzielenie

gwarancji, po przekształceniu, nie odpowiadało warunkom początkowym, przewidzianym w przepisach dotyczących udzielania gwarancji przez kraj związkowy Bawarii. Zauważa ona bowiem, że w sytuacji, gdy ten wstępnie zatwierdzony przez Komisję system pomocy stanowił, iż gwarancja może obejmować co najwyżej 80% kwoty kredytu, kwota poręczona przez kraj związkowy Bawarii musiałaby zostać obniżona wskutek rezygnacji przez banki ze zwrotu poręczonych kredytów w wysokości 12 milionów DEM. Podnosi ona ponadto, że ani władze niemieckie, ani kraj związkowy Turyngii nie były w stanie wyjaśnić zwiększenia się poręczonej kwoty z 52,72 do 54,72 miliona DEM. Wreszcie w opinii Komisji, nawet przy założeniu, że kraj związkowy Turyngii ma rację twierdząc, iż poręczone ryzyko się ziściło w chwili, gdy kraj związkowy Bawarii zobowiązał się do gwarancji 100% kwoty brakującej, to jednak nie zmienia to faktu, że ten ostatni powinien był tym niemniej objąć wymagalną kwotę gwarancją jedynie do wysokości 80%.

- ⁹⁹ Po drugie, zdaniem Komisji kraj związkowy Turyngii niesłusznie podnosi, że naruszyła ona art. 87 ust. 1 WE oraz obowiązek uzasadnienia, jeśli chodzi o ocenę prawną gwarancji udzielonej przez kraj związkowy Bawarii.

2. Ocena Sądu

- ¹⁰⁰ Kraj związkowy Turyngii podważa legalność art. 1 zaskarżonej decyzji, ponieważ uznaje on za niezgodną ze wspólnym rynkiem pomoc państwa udzieloną przez LfA w postaci poręczenia pożyczki w wysokości 54,7 miliona DEM, zarzucając popełnienie błędu w ustaleniach faktycznych, naruszenie art. 87 ust. 1 WE oraz naruszenie obowiązku uzasadnienia.

101 W tym względzie należy w pierwszej kolejności przeanalizować, czy Komisja popełniła błąd w ustaleniach faktycznych, stwierdzając w motywie 30 zaskarżonej decyzji, że „wskutek przyznania pomocy regionalnej tego samego rodzaju, wartość księgową kredytu udzielonego przez konsorcjum bankowe, wynosząca 65,85 miliona DEM, została ostatecznie ustalona jedynie na 54,7 miliona DEM” oraz że „LfA złożyła gwarancje [wiążące dopiero po postępowaniu egzekucyjnym u dłużnika] zabezpieczające 100% tej kwoty, zamiast przewidzianych początkowo 80%”.

102 Tak jak zostało to podkreślone w pkt 88 powyżej, byłoby to możliwe jedynie wtedy, gdy kraj związkowy Turynii byłby w stanie wykazać, że w ramach procedury administracyjnej Komisja otrzymała niezbędne informacje, pozwalające jej skorygować ewentualne nieścisłości dotyczące okoliczności faktycznych, które zostały pokrótce zawarte w decyzji o wszczęciu.

103 W tym względzie należy przypomnieć, że w pkt 2.2.1 akapit trzeci decyzji o wszczęciu Komisja wskazała, że „[k]raj związkowy Bawarii złożył gwarancję [wiążące dopiero po postępowaniu egzekucyjnym u dłużnika] kredytu na podstawie dozwolonego systemu pomocy” oraz że „gwarancja ta pokrywała 80% jego kwoty, czyli 52,72 miliona [DEM]”. Akapit piąty tego samego punktu decyzji o wszczęciu brzmi następująco:

„Uwzględniając, że [PBK] odniosła w rzeczywistości korzyść z większych niż przewidziano subwencji i dotacji inwestycyjnych, z udzielonego przez konsorcjum bankowe kredytu na kwotę 65,85 miliona [DEM] wypłacona została jedynie kwota w wysokości 54,7 miliona [DEM]. Dlatego też w 1994 r. kraj związkowy Bawarii zmodyfikował udzieloną przez siebie gwarancję, która dotyczyła początkowo 80% kwoty kredytów (52,72 miliona [DEM]), zmieniając ją w stuprocentową gwarancję (54,7 miliona [DEM]) [...]”.

104 Wreszcie w decyzji o wszczęciu, w ramach tymczasowej oceny pomocy, wskazano, że „Komisja ma poważne wątpliwości co do kwestii, czy zatwierdzony system pomocy obejmuje środki przyjęte w ramach tej gwarancji — to znaczy

przekształcenie jej w wiążącą dopiero po postępowaniu egzekucyjnym u dłużnika, gwarancję stuprocentową oraz zwiększenie poręczonej kwoty z 52,72 miliona [DEM] do 54,7 miliona [DEM]” (pkt 3.1.1 akapit pierwszy decyzji o wszczęciu).

105 Wyraźnie wynika z tego, że na etapie wszczęcia postępowania Komisja wyciągnęła z posiadanych przez siebie informacji wniosek, iż po pierwsze w 1994 r. gwarancja udzielona przez kraj związkowy Bawarii i pokrywająca początkowo 80% kwot kredytów została przekształcona w gwarancję stuprocentową oraz po drugie, że poręczona kwota wzrosła z 52,72 do 54,7 miliona DEM.

106 Należy zatem podkreślić, że w piśmie z dnia 30 marca 1999 r. władze niemieckie zajęły stanowisko w kwestii przedstawionych okoliczności faktycznych w zakresie dotyczącym gwarancji udzielonej przez kraj związkowy Bawarii. Podkreśliły one bowiem, że — w ramach porozumienia mającego na celu uzdrowienie kondycji finansowej przedsiębiorstwa — banki zgodziły się na rezygnację z kwoty 12 milionów DEM spośród kredytów zabezpieczonych tą gwarancją oraz że wskutek tej rezygnacji w całości zabezpieczone zostało ich własne ryzyko kredytowe, tak że „pozostała kwota tych kredytów pozostała wskutek tego pokryta w 100% przez gwarancję udzieloną przez kraj związkowy Bawarii”. Władze te przypomniały ponadto zmiany w kredytach objętych tą gwarancją. Z opisu tego wynika, że przed rezygnacją przez banki — w ramach porozumienia mającego na celu uzdrowienie kondycji finansowej przedsiębiorstwa — [z kwoty 12 milionów DEM], łączna kwota kredytów poręczonych przez kraj związkowy Bawarii wynosiła 58,4 miliona DEM. Wskutek rezygnacji przez banki z: kwoty 12 milionów DEM, pomocy na kwotę 3 milionów DEM udzielonej przez kraj związkowy Bawarii z tytułu gwarancji oraz udzielenia pożyczki na kwotę 2 milionów DEM, przyznanej PA przez LfA na zwrot [zaciągniętych] długów, kwota gwarancji została zmniejszona do 41,4 miliona DEM.

107 W świetle tych informacji, którym Komisja nie zaprzeczyła w żadnym punkcie i których nie podważa jakkolwiek element akt sprawy, należy wyciągnąć wniosek, że w motywie 30 zaskarżonej decyzji Komisja w istocie niesłusznie stwierdziła, iż poręczona kwota została zwiększona z 52,72 do 54,7 miliona DEM.

108 Jeśli chodzi o skutki tego błędu w ustaleniach faktycznych, należy podkreślić, że właśnie na podstawie tego zawartego w motywie 30 zaskarżonej decyzji ustalenia, Komisja oceniła, iż kwota pomocy z tytułu gwarancji udzielonej przez kraj związkowy Bawarii, której odzyskania należy dokonać, wynosi 54,7 miliona DEM (motywy 89–93 oraz 123 zaskarżonej decyzji). Wynika z tego, że Komisja z powodu wspomnianego wyżej błędu w ustaleniach faktycznych, niesłusznie ustaliła wysokość kwoty pomocy podlegającej odzyskaniu.

109 W tym względzie Sąd stwierdza także, że nie posiada wszystkich informacji, które pozwoliłyby mu na przeprowadzenie kontroli zasadności zaskarżonej decyzji i że wobec tego jest niezbędne, aby podniósł on z urzędu zarzut braku jej uzasadnienia w tym względzie (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 20 lutego 1997 r. w sprawie C-166/95 P Komisja przeciwko Daffix, Rec. str. I-983, pkt 24; wyroki Sądu z dnia 2 lipca 1992 r. w sprawie T-61/89 Dansk Pelsdyravlerforening przeciwko Komisji, Rec. str. II-1931, pkt 129 oraz z dnia 8 lipca 2004 w sprawie T-44/00 Mannesmannröhren-Werke przeciwko Komisji, Zb.Orz. str. II-2223, pkt 210). Uzasadnienie znajdujące się w motywach 30, 32 i 89 zaskarżonej decyzji stoi bowiem na przeszkodzie kontroli Sądu, ponieważ nie wyjaśnia ono dokładnie i spójnie sposobu, w jaki Komisja ustaliła istnienie związku pomiędzy, po pierwsze, kwotą kredytów bankowych, obniżonej z 65,58 do 54,7 miliona DEM (motyw 30 zaskarżonej decyzji), po drugie — kwotą gwarancji udzielonej przez LfA, która miała zostać zmieniona z pokrywającej 80% na pokrywającą 100% kredytów (motywy 30 i 32 zaskarżonej decyzji) oraz, po trzecie, kwotą udzielonej gwarancji, zwiększonej z 52,72 do 54,7 miliona DEM (motywy 30 i 89 zaskarżonej decyzji) tak, aby uzasadnić swoje obliczenia odpowiedniej wartości spornej pomocy i dojść do wspomnianego w pkt 108 powyżej błędnego wniosku. Ponadto w zaskarżonej decyzji Komisja ani nie odpowiedziała na argumenty Republiki Federalnej Niemiec, przedstawione przez nią w pismach z dnia 18 stycznia 1996 r. i 30 marca 1999 r., według których wiarygodność kraju związkowego Bawarii została ostatecznie nabyta przez TAB za kwotę 15 milionów DEM, ani nie uzasadniła dokonanej przez siebie oceny ewentualnego wpływu tej transakcji na wartość i zwrot spornej pomocy. W tych okolicznościach należy stwierdzić, że Komisja z powyższych powodów naruszyła także ustanowiony w art. 253 WE obowiązek uzasadnienia.

- 110 Należy następnie przeanalizować, czy w ramach swej oceny prawnej tego przypadku pomocy finansowej Komisja naruszyła także art. 87 ust. 1 i 2 WE. W tym względzie należy przypomnieć, że kraj związkowy Turynii podniósł, iż Komisja niesłusznie stwierdziła, że nie przestrzegano warunków przewidzianych w przepisach dotyczących udzielania gwarancji przez kraj związkowy Bawarii, ponieważ, po pierwsze, przekształcono gwarancję początkową w gwarancję stuprocentową oraz, po drugie, poręczone kredyty zostały skierowane do grupy Pilz. W opinii kraju związkowego Turynii Komisja także bezzasadnie wyciągnęła z tego wniosek, że gwarancja udzielona przez kraj związkowy Bawarii była od początku niezgodna ze wspólnym rynkiem.
- 111 Należy w pierwszej kolejności przypomnieć, że w motywach 89–93 zaskarżonej decyzji Komisja wyjaśniła powody, które przywiiodły ją do tego, aby żądać odzyskania pomocy, którą stanowi udzielona przez kraj związkowy Bawarii gwarancja. Podkreśliwszy w motywie 89, że przedstawione przez władze niemieckie niekompletne informacje nie pozwoliły na pozbycie się wątpliwości dotyczących przekształcenia gwarancji początkowej, Komisja stwierdziła, iż — wbrew wymogom przepisów dotyczących udzielania gwarancji przez kraj związkowy Bawarii — „sporna pomoc w oczywisty sposób nie posłużyła sfinansowaniu inwestycji będącej przedmiotem wniosku o pomoc finansową, a środki własne inwestora nie zostały zaangażowane w odpowiednią część kosztów finansowania inwestycji” (motywy 90 i 91). Komisja podniosła ponadto, że oświadczenia władz niemieckich, według których wskutek poręczonych kredytów zostały w przeważającej części uprzywilejowane jedynie spółki należące do grupy Pilz, pozwalają na stwierdzenie niewłaściwego wykorzystania pomocy (motyw 92). W tej sytuacji wyciągnęła ona wniosek, że „pomoc nie została spożytkowana na realizację projektu inwestycyjnego budowy zakładu produkcyjnego płyt CD, lecz posłużyła wsparciu całości grupy Pilz, a zatem została nadużyta w znaczeniu art. 88 ust. 2 Traktatu WE” i że „pomoc nie jest zatem zgodna z postanowieniami traktatowymi i powinno się stwierdzić jej nieważność i zażądać od władz niemieckich jej odzyskania” (motyw 93).
- 112 Po pierwsze, z zarzutów tych wyraźnie wynika, że Komisja uznała, iż należy zażądać odzyskania pomocy przyznanej w ramach gwarancji udzielonej przez kraj związkowy Bawarii ze względu na to, że została ona nadużyta. Jak słusznie podkreśla Komisja,

kwestia przekształcenia gwarancji początkowej w gwarancję stuprocentową została podniesiona jedynie pomocniczo i w żaden sposób nie stanowi ona w tym kontekście podstawy oceny Komisji.

- 113 Po drugie, należy podkreślić, że pojęcie nadużycia pomocy wynika bezpośrednio z art. 88 ust. 2 akapit pierwszy WE, który stanowi, iż „[j]eśli Komisja stwierdzi, po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag, że pomoc przyznana przez państwo lub przy użyciu zasobów państwowych [...] jest nadużywana, decyduje o zniesieniu lub zmianie tej pomocy przez dane państwo w terminie, który ona określa”. Ponadto art. 1 lit g) rozporządzenia nr 659/1999 definiuje pojęcie „pomocy świadczonej niezgodnie z przeznaczeniem [nadużytej pomocy]” jako „pomoc[y] wykorzystan[ej] przez beneficjenta z naruszeniem decyzji podjętej na podstawie art. 4 ust. 3 lub art. 7 ust. 3 i 4 [t]ego rozporządzenia”.
- 114 Z przepisów tych wynika, że aby wykazać, iż pomoc przyznana zgodnie z dozwolonym systemem pomocowym była została nadużyta, Komisja powinna udowodnić, że pomoc ta została wykorzystana z naruszeniem tego zatwierzonego przez Komisję systemu, czyli z naruszeniem regulujących ten system przepisów krajowych lub też warunków dodatkowych przyjętych przez państwo członkowskie w ramach zatwierdzania systemu przez Komisję.
- 115 Natomiast w niniejszym przypadku należy stwierdzić, że Komisja wyraźnie dowiodła, iż gwarancja udzielona przez kraj związkowy Bawarii została wykorzystana z naruszeniem przepisów w sprawie przyznawania gwarancji przez kraj związkowy Bawarii. W pierwszej kolejności, w motywie 90 zaskarżonej decyzji przypominała ona że, zgodnie z tym systemem, kraj związkowy Bawarii udziela gwarancji w celu zabezpieczenia kredytów przeznaczonych na finansowanie inwestycji (budowy, rozbudowy itp.) oraz, że aby móc skorzystać z tej gwarancji, przedsiębiorstwo spełniające wymogi do objęcia pomocą powinno zaangażować środki własne w finansowanie projektu w odpowiedniej części i — zabezpieczając jego całkowite

sfinansowanie - czuwać nad zapłatą odsetek i spłatą kredytów w rozsądnych terminach. Następnie Komisja stwierdziła, że po pierwsze „sedno spornej pomocy w oczywisty sposób nie posłużyło sfinansowaniu inwestycji będącej przedmiotem wniosku o pomoc finansową, a środki własne inwestora nie zostały zaangażowane w odpowiednią część kosztów finansowania inwestycji” (motyw 91) i po drugie, że „wskutek zagwarantowanych gwarancją publiczną kredytów [...] zostały w przeważającej części uprzywilejowane jedynie spółki należące do grupy Pilz” (motyw 92).

116 W świetle powyższego nie ma znaczenia fakt, że początkowo gwarancja została udzielona zgodnie z systemem pomocowym. Jak bowiem słusznie podniosła Komisja, nadużycie pomocy stanowi nie początkowe jej przyznanie, lecz jej późniejsze wykorzystanie z naruszeniem przepisów dozwolonego systemu pomocowego. Ponadto z art. 88 ust. 2 akapit pierwszy WE wyraźnie wynika, że stwierdzenie nadużycia pomocy ma charakter odmienny i niezależny od stwierdzenia niezgodności ze wspólnym rynkiem uzasadniającego samodzielnie z tego względu decyzję Komisji nakazującą zniesienie lub zmianę tej pomocy. Wbrew temu, co zostało podniesione przez kraj związkowy Turyngii, Komisja słusznie nie zawarła w zaskarżonej decyzji uzasadnienia mającego wykazać niezgodność ze wspólnym rynkiem gwarancji udzielonej przez kraj związkowy Bawarii. Wynika z tego natomiast, że Komisja spełniła w tym względzie obowiązek uzasadnienia wynikający z art. 253 WE.

117 Argumenty kraju związkowego Turyngii dotyczące zarzucanego naruszenia art. 87 WE należy zatem oddalić jako bezzasadne.

118 W świetle powyższego, należy stwierdzić nieważność art. 1 zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim Komisja stwierdziła w nim, że pomoc państwa przyznana w ramach budowy wytwórni płyt CD w Albrechts obejmuje kwotę 54,7 miliona DEM z tytułu gwarancji udzielonej przez kraj związkowy Bawarii.

C — Zrzeczenie się przez kraj związkowy Bawarii (LfA) przysługującej jej wobec PBK wierzytelności w wysokości 3 milionów DEM

1. Argumenty stron

- 119 Kraj związkowy Turyngii podnosi, że w motywie 96 zaskarżonej decyzji Komisja niesłusznie stwierdziła, iż PBK odniosła korzyść wskutek zrzeczenia się wierzytelności przez LfA. Podnosi on bowiem, że Komisja pominęła fakt, iż [raz] już uwzględniła tę kwotę jako pomoc przy ocenie gwarancji udzielonej przez kraj związkowy Bawarii na kwotę 54,27 miliona DEM. Jak poinformowały Komisję władze niemieckie w pismach z dnia 3 marca 1995 r. i 30 marca 1999 r., powstanie tej wierzytelności wobec PBK wynika z zapłacenia bankom odpowiedniej sumy w celu zmniejszenia kwoty kredytów zagwarantowanych poręczeniem początkowym.
- 120 Kraj związkowy Turyngii podnosi następnie, że Komisja popełniła błąd w ocenie, uznając w zaskarżonej decyzji, iż zrzeczenie się przez LfA wierzytelności na kwotę 3 milionów DEM stanowi nową pomoc. Twierdzi on bowiem, że — tak jak zostało to podkreślone w poprzednim punkcie — pomoc ta służyła spłacie kredytów bankowych, które zostały udzielone na budowę wytwórni płyt CD w Albrechts i były zabezpieczone gwarancją kraju związkowego Bawarii. W każdym razie jego zdaniem Komisja naruszyła obowiązek uzasadnienia, ponieważ nie wskazała przyczyn, dla których stwierdziła, że zrzeczenie się przez LfA wierzytelności wobec PBK na kwotę 3 milionów DEM stanowi pomoc niezgodną ze wspólnym rynkiem.
- 121 Komisja, popierana przez ODS, podważa całość argumentacji kraju związkowego Turyngii dotyczącej zrzeczenia się wierzytelności na kwotę 3 milionów DEM. W pierwszej kolejności podnosi ona, że nie popełniła błędu w ustaleniach faktycznych ani nie naruszyła prawa, uznając za pomoc dodatkową — nie pomoc

z tytułu gwarancji — lecz późniejsze zrzeczenie się wynikłej z niej wierzytelności. Podkreśla ona ponadto, że choć zrzeczenie to zostało uznane za pomoc już na etapie wszczęcia formalnego postępowania w sprawie badania pomocy — w szczególności w tabeli znajdującej się na stronie 9 decyzji o wszczęciu — władze niemieckie nie zgłosiły [wobec tego] żadnych obiekcji. Ponadto w swej własnej ocenie Komisja spełniła obowiązek uzasadnienia, jeśli chodzi o tę pomoc. Podnosi ona bowiem, że w motywie 96 zaskarżonej decyzji stwierdziła — opierając się na przekazanych przez władze niemieckie lakonicznych informacjach — że chodzi tu o pomoc, która została przyznana bez podstawy prawnej i która jest wobec tego niezgodna ze wspólnym rynkiem.

2. Ocena Sądu

- 122 Odnośnie zrzeczenia się przez LfA wierzytelności wobec PBK na kwotę 3 milionów DEM, kraj związkowy Turyngii twierdzi, że Komisja popełniła błąd w ustaleniach faktycznych, oczywisty błąd w ocenie oraz naruszyła obowiązek uzasadnienia.
- 123 Tytułem wstępu należy przypomnieć, że w motywie 96 zaskarżonej decyzji Komisja stwierdziła, iż „rezygnacja ze zwrotu kredytu w wysokości 3 milionów DEM [...] także powinna zostać uznana za pomoc niezgodną [ze wspólnym] rynkiem, którą należy zwrócić, ponieważ została ona przyznana bez podstawy prawnej”.
- 124 W opinii kraju związkowego Turyngii, stwierdzenie to oparto na błędzie w ustaleniach faktycznych oraz na błędnej ocenie prawnej, ponieważ, biorąc pod uwagę tak łączną kwotę gwarancji udzielonej przez kraj związkowy Bawarii (54,7 miliona DEM), jak i kwotę wierzytelności, której ta ostatnia się zrzekła wobec PBK (3 miliony DEM), Komisja dwukrotnie uwzględniła tę samą pomoc. Jego zdaniem, nie przedstawiając powodów, dla których Komisja uznaje umorzenie długu za pomoc niezgodną ze wspólnym rynkiem, naruszyła ona w każdym razie obowiązek uzasadnienia.

- 125 W tym względzie należy przypomnieć, że zarówno istnienie, jak i znaczenie pomocy należy oceniać, biorąc pod uwagę sytuację w momencie jej przyznania. A zatem okoliczność, że gwarancję publiczną zrealizowano w przypadku zwłoki przedsiębiorstwa będącego beneficjentem, nie ma wpływu na charakter tej gwarancji z punktu widzenia art. 87 WE i nie powoduje zaistnienia nowej pomocy.
- 126 Jest prawdą, że w pewnych przypadkach może być pomocną okoliczność, iż podmiot udzielający gwarancji publicznej — po jej realizacji — jednostronnie zrzecnie się przysługujących mu wobec beneficjenta roszczeń. Takim szczególnym przypadkiem jest sytuacja, w której podmiot udzielający gwarancji publicznej nie postępuje jak racjonalnie zachowujący się podmiot gospodarczy, nie podejmując żadnych z możliwych kroków, aby uzyskać zwrot kwoty należnej z tytułu gwarancji. Jeśli ponadto po realizacji gwarancji okaże się, że rezygnacja z dochodzenia wierzytelności początkowo zabezpieczonej gwarancją pożyczki jest ostateczna, powodując w ten sposób pośrednio zmniejszenie zadłużenia beneficjenta, to taka rezygnacja może co do zasady stanowić odrębną pomoc w zakresie, w jakim powoduje ona powstanie korzyści gospodarczej, dodatkowej tak w stosunku do gwarancji pożyczki, jak i realizacji tej gwarancji.
- 127 Należy bowiem podnieść, że dopiero w toku postępowania sądowego Komisja zauważyła, iż nie uznała ona za pomoc dodatkową realizację gwarancji, lecz późniejsze zrzeczenie się wierzytelności, które nastąpiło wskutek tego działania. Należy w każdym razie stwierdzić, że motyw 31 i 96 zaskarżonej decyzji nie umożliwiają ani stronom postępowania, ani Sądowi zrozumienia w sposób wymagany prawem przedstawionych w tym względzie rozważań, a zatem — wykonania przez Sąd powierzonych mu kontroli przyczyn, dla których przy wydawaniu tej decyzji Komisja oceniła, iż zrzeczenie się wierzytelności stanowi nową pomoc, odmienną od tej, która została wzięta pod uwagę z tytułu udzielenia gwarancji przez kraj związkowy Bawarii bądź też jej realizacji. Ponadto w świetle utrwalonego orzecznictwa, objaśnienia przedstawione przez Komisję w trakcie postępowania przed Sądem nie mogą co do zasady zrównoważyć braków uzasadnienia zaskarżonej decyzji (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 24 października 1996 r. w sprawach połączonych C-329/93, C-62/95 i C-63/95 Niemcy i in. przeciwko Komisji, Rec. str. I-5151, pkt 47 i 48; wyrok Sądu z dnia 25 czerwca 1998 r. w sprawach połączonych T- 371/94 i T-394/94 British Airways i in. oraz British Midland Airways przeciwko Komisji, Rec. str. II-2405, pkt od 116–119, oraz z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie T-93/02 Confédération nationale du Crédit mutuel przeciwko Komisji, Zb.Orz. str. II-143, pkt od 123–126).

128 W tej sytuacji, bez potrzeby analizowania kwestii, czy Komisja rzeczywiście uwzględniła tę samą pomoc dwukrotnie, Sąd uznaje, że Komisja w każdym razie nie mogła poprzestać na stwierdzeniu w motywie 96 zaskarżonej decyzji, iż rezygnacja ze zwrotu kredytu stanowi pomoc niezgodną ze wspólnym rynkiem, ponieważ pomoc ta została „przyznana bez podstawy prawnej”.

129 Zatem, bez konieczności analizowania innych podniesionych w tym względzie przez kraj związkowy Turyngii części zarzutu, słusznie twierdzi on, że Komisja naruszyła ciążący na niej na podstawie art. 253 WE obowiązek uzasadnienia w zakresie uznania za pomoc zrzeczenia się przez LfA wierzytelności wobec PBK na kwotę 3 milionów DEM.

130 W świetle powyższego należy stwierdzić nieważność art. 1 ust. 1 zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim Komisja stwierdziła, że pomoc państwa przyznana w celu budowy, prowadzenia działalności i konsolidacji wytwórni płyt CD w Albrechts obejmuje kwotę 3 milionów DEM z tytułu zrzeczenia się wierzytelności, z którego korzyść odniosła PBK.

D — W przedmiocie subwencji i premii inwestycyjnych na kwotę 63,45 miliona DEM i 19,42 miliona DEM przyznanych przedsiębiorstwu joint venture i PA odpowiednio przez kraj związkowy Turyngii i kraj związkowy Bawarii (LfA)

1. Argumenty stron

131 Kraj związkowy Turyngii podnosi, że jeśli chodzi o subwencje i premie inwestycyjne przyznane przez kraj związkowy Turyngii i kraj związkowy Bawarii (LfA), Komisja popełniła różnego rodzaju błędy w ustaleniach faktycznych, błędy w ocenie oraz naruszyła obowiązek uzasadnienia.

- 132 W pierwszej kolejności podnosi on, że ze względu na fakt, iż w pkt 88 zaskarżonej decyzji Komisja stwierdziła, że do CD Albrechts została skierowana decyzja żądająca od tej spółki zwrotu kwoty 32,45 miliona DEM z tytułu przyznanych przez ten kraj związkowy subwencji i premii inwestycyjnych, w art. 2 zaskarżonej decyzji niesłusznie żąda ona zwrotu łącznej kwoty tych subwencji, czyli 63,45 miliona DEM.
- 133 Następnie podnosi on, że — wbrew temu, co Komisja stwierdziła w motywach 87 i 88 zaskarżonej decyzji — subwencje i premie inwestycyjne przyznane w ramach tworzenia wytwórni płyt CD w Albrechts stanowią pomoc istniejącą, zgodną z uprzednio zatwierdzonymi przez Komisję systemami pomocowymi, a nie stanowią one nowej pomocy, która byłaby niezgodna ze wspólnym rynkiem ze względu na to, że byłaby ona wtedy przyznana z naruszeniem rzekomego zakazu udzielania wsparcia na środki inwestycyjne powiązanych ze sobą przedsiębiorstw. Podnosi on bowiem, ogólnie rzecz ujmując, że ani ustawa o dotacjach inwestycyjnych, ani system TIC, ani prawo wspólnotowe nie zawierają żadnego zakazu o takim zakresie przedmiotowym. Kraj związkowy Turynгии zauważa następnie, że nawet przy założeniu, iż system TIC ustanawia zakaz udzielania wsparcia na środki inwestycyjne powiązanych ze sobą przedsiębiorstw, zakaz ten był przestrzegany, ponieważ każdorazowo przed wypłaceniem tych subwencji żądał on od przedsiębiorstwa joint venture potwierdzenia, że te subwencje nie posłużą wsparciu na środki inwestycyjne powiązanych ze sobą przedsiębiorstw. W jego opinii wynika to wyraźnie z aktu oskarżenia z dnia 9 kwietnia 1998 r., sporządzonym przez prokuratora przy Landgericht Mühlhausen, który został podany do wiadomości Komisji w załączniku do pisma z dnia 28 września 1999 r. Ponadto jego zdaniem nie można uznać, że w chwili zawarcia umowy mającej za przedmiot budowę wytwórni płyt CD w Albrechts stosunki pomiędzy przedsiębiorstwem joint venture a Pilz Construction były stosunkami pomiędzy „przedsiębiorstwami powiązаныmi”, ponieważ grupa Pilz była wtedy jedynie mniejszościowym udziałowcem przedsiębiorstwa joint venture. Wobec tego kraj związkowy Turynгии uważa, że przyznanie subwencji było zgodne z wymogami przewidzianymi w systemie TIC, a także wchodziło w zakres stosowania dozwolonego systemu pomocowego i wreszcie było zgodne ze wspólnym rynkiem. Jego zdaniem bowiem użycie części subwencji niezgodnie z ich przeznaczeniem na korzyść grupy Pilz spowodowało, że jedynie ta część subwencji inwestycyjnych stała się niezgodna z wymogami przewidzianymi w systemie TIC, a zatem - niezgodna ze wspólnym rynkiem. W tym względzie podważa on poza tym stwierdzenie Komisji, zgodnie z którym w trakcie formalnego postępowania

w sprawie badania pomocy władze niemieckie nie przedstawiły dowodu na to, że część tych subwencji została wykorzystana zgodnie z prawem. Twierdzi on bowiem, że informacja ta została zawarta w akcie oskarżenia z dnia 9 kwietnia 1998 r., sporządzonym przez prokuratora przy Landgericht Mühlhausen (pkt. 10–12).

134 Jeśli chodzi natomiast o przyznanie dotacji inwestycyjnych, kraj związkowy Turyngii podnosi, że Komisja nie ustanowiła warunków ich przyznawania, a zatem niesłusznie doszła do przekonania, iż rzekomy zakaz udzielania wsparcia na środki inwestycyjne powiązanych przedsiębiorstw stał na przeszkodzie przyznawaniu takich dotacji. Podnosi on bowiem, że ustawa o dotacjach inwestycyjnych nie ustanawia takiego zakazu oraz że — przeciwnie — sankcjonuje ona roszczenie inwestora do wypłaty mu takich dotacji, niezależnie od tego, z jakiego źródła pochodzi kapitał inwestycyjny. Ponadto jego zdaniem, Komisja nie wzięła pod uwagę okoliczności, że część dotacji inwestycyjnych, a mianowicie kwota 6,317 miliona DEM, była przedmiotem wniosku o jej zwrot oraz że ustanowione przez ustawę wymogi zostały niewątpliwie spełnione, jeśli chodzi o pozostałą kwotę.

135 Wreszcie kraj związkowy Turyngii podważa twierdzenie ODS, zgodnie z którym subwencje i dotacje inwestycyjne nie mogłyby zostać przyznane ze względu na to, że projekt inwestycyjny rozpoczął się w dniu 29 sierpnia 1989 r., to znaczy przed zjednoczeniem Niemiec. W jego opinii, poza faktem, że twierdzenie to jest błędne, należy podnieść, że postanowienie komisji planowania z dnia 25 stycznia 1991 r., ustalające szczegółowe zasady przyznawania pomocy w systemie TIC umożliwiło także wspieranie projektów, które rozpoczęto po dniu 1 lipca 1990 r., a zatem — przed dniem 3 października 1990 r. (Bundestag, publikacja nr 12/895, załącznik 4). Kraj związkowy Turyngii podkreśla ponadto, że jeśli chodzi o dotacje inwestycyjne, mające zastosowanie przepisy weszły w życie na terytorium Niemieckiej Republiki Demokratycznej jeszcze przed zjednoczeniem i w pierwszym jego okresie obowiązywały one nadal, na podstawie traktatu zwartego w dniu 31 sierpnia 1990 r. pomiędzy Republiką Federalną Niemiec i Niemiecką Republiką Demokratyczną w sprawie zjednoczenia Niemiec (BGBl. 1990 II, str. 889).

136 Komisja zaprzecza, jakoby miała popełnić błąd w ocenie okoliczności faktycznych oraz błąd w ocenie subwencji i dotacji inwestycyjnych.

137 Najpierw podkreśla ona, że twierdzenie kraju związkowego Turyngii — zgodnie z którym nie wzięła ona pod uwagę wyraźnie ustanowionego przez ten ostatni warunku przyznawania subwencji inwestycyjnych na podstawie systemu TIC — jest niezrozumiałe, ponieważ Komisja uzasadniła swą ocenę prawną tej pomocy, uwzględniając ten właśnie wymóg (motywy 87 i 88 zaskarżonej decyzji). Jest ona ponadto zdania, że dodatkowe ustanowienie takiego wymogu było logiczne, ponieważ — nawet jeśli nie istnieje ogólny zakaz dotyczący subwencji dla przedsiębiorstw powiązanych — należy tym niemniej zakazać przyznawania środków publicznych w sytuacji, gdy w ramach centralnego systemu zarządzania środkami pieniężnymi środki te są automatycznie nadużywane i z tego względu korzystają z nich inne należące do grupy przedsiębiorstwa, które nie spełniają warunków przyznania tych subwencji (w niniejszym przypadku należące do grupy Pilz). Komisja zauważa bowiem, że skoro subwencje dozwolone na podstawie art. 87 ust. 3 WE zostały przyznane przedsiębiorstwu, które jest objęte centralnym systemem zarządzania środkami pieniężnymi, subwencje te powinny zostać wyjątkowo od razu uznane za przyznane bezprawnie, a zatem powinno się zażądać ich odzyskania. W opinii Komisji taki system stoi już z założenia na przeszkodzie temu, aby subwencje zostały wykorzystane zgodnie z ich przeznaczeniem. Jej zdaniem ponadto, wniosek kraju związkowego Turyngii o zwrot subwencji inwestycyjnych stanowi uznanie przezeń, że przedsiębiorstwo joint venture źle wykorzystało te środki. Ponadto w jej ocenie, jeśli kraj związkowy Turyngii chce podnieść, że pozostała część subwencji została właściwie wykorzystana, powinien przedstawić tego dowód. Zauważa ona jednak, że w toku procedury administracyjnej ani niemieckie władze federalne, ani kraj związkowy Turyngii, ani żaden z uczestników postępowania nie był w stanie udowodnić, iż przynajmniej część subwencji posłużyła budowie, rozbudowie, przekształceniu lub też usprawnieniu działalności przedsiębiorstwa.

138 Następnie Komisja podnosi, że ze względu na fakt, iż władze niemieckie nie przekazały jej decyzji kraju związkowego Turyngii, w której ten ostatni domaga się zwrotu pomocy, nie miała ona innego wyjścia niż oprzeć swą decyzję na informacjach, które posiadała w chwili wydawania zaskarżonej decyzji, a mianowicie na akcie oskarżenia z dnia 9 kwietnia 1998 r., sporządzonym przez prokuratora przy Landgericht Mühlhausen. W jej opinii natomiast z tego dokumentu wynika, że obliczając kwotę pomocy, której zwrotu powinny być zażądać, władze Turyngii niesłusznie wyszły z założenia, że kwota, której nadużyto, była niższa, ponieważ w chwili ustalania kwoty podlegającej zwrotowi, władze te nie wiedziały jeszcze, iż zakaz przyznawania subwencji przedsiębiorstwom powiązanym

został naruszony w odniesieniu do całego projektu wobec czego nie należało mu przyznawać żadnej subwencji. W tej sytuacji Komisja stoi na stanowisku, że w zaskarżonej decyzji słusznie stwierdziła, iż należy uznać całość subwencji za przyznaną bezprawnie, a zatem — że powinna ona zostać zwrócona. Jej zdaniem wnioski ten nasuwa się tym bardziej, że w chwili wydawania zaskarżonej decyzji nie posiadała ona informacji, z których wynikało, iż żądana przez kraj związkowy Turynii kwota 32,45 miliona DEM została rzeczywiście zwrócona.

139 Ponadto w odpowiedzi na argumentację kraju związkowego Turynii, zgodnie z którą Komisja nie uwzględniła możliwości, że wytwórnia płyt CD w Albrechts była subwencionowana w ramach regionalnego systemu pomocowego, Komisja przypomina, że przy ocenie subwencji i dotacji inwestycyjnych oparła się ona na swych wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej [komunikat Komisji dotyczący wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej (Dz.U. C 74, str. 9), ostatnio zmieniony komunikatem dotyczącym zmiany wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej (Dz.U. 2000, C 258, str. 5), zwanych dalej „wytycznymi w sprawie pomocy regionalnej”), tak więc nie ma już potrzeby rozważania tej kwestii.

140 Wreszcie Komisja twierdzi, że ze względu na fakt, iż po pierwsze jest bezsporne, że w ramach centralnego systemu zarządzania środkami pieniężnymi nadużyto dotacji inwestycyjnych oraz po drugie, że nie przedstawiono dowodu właściwego wykorzystania części dotacji, należy domagać się ich zwrotu w całości, ponieważ powinny one zostać uznane za niezgodne [ze wspólnym rynkiem] już od momentu ich przyznania. Komisja zauważa, że choć zażądano już zwrotu kwoty 6,4 miliona DEM, powiększonej o 2,2 miliona DEM (motyw 79 zaskarżonej decyzji), nie posiada ona żadnych informacji na temat rzeczywistej spłaty tej sumy i dlatego domaga się spłaty całej sumy, czyli 19,42 miliona DEM. W ocenie Komisji także argument kraju związkowego Turynii, zgodnie z którym nie zajęła stanowiska w sprawie dotacji inwestycyjnych mija się z prawdą. Zauważa ona bowiem, że zajęła stanowisko w tej sprawie, ponieważ odnosząc się do wcześniejszych motywów — w motywie 94 zaskarżonej decyzji stwierdziła niezgodność tych dotacji, opierając się na oświadczeniach złożonych przez władze niemieckie, pozwalających uznać, iż środków tych nie wykorzystano w projekcie inwestycyjnym, lecz że posłużyły one podtrzymaniu działalności całej grupy Pilz, a zatem — zostały nadużyte.

141 ODS przyłącza się do stanowiska Komisji w kwestii subwencji i dotacji inwestycyjnych. Podkreśla ona ponadto, że istnieje jeszcze jeden argument na jego poparcie, zgodnie z którym przyznane przedsiębiorstwu joint venture, a następnie PA, subwencje i dotacje inwestycyjne nie były zgodne z zatwierdzonymi przez Komisję systemem TIC i systemem pomocowym ustanowionym w ustawie o dotacjach inwestycyjnych. Podnosi ona bowiem, że zgodnie ze stwierdzeniem samego kraju związkowego Turyngii, pomoc ta została przyznana przed zjednoczeniem, czyli wtedy, kiedy ten system pomocowy nie wszedł jeszcze w życie w odniesieniu do kraju związkowego Turyngii (pkt 1.2, 3.2 i 2.9.2 systemu TIC oraz w sprawie pomocy regionalnej, pkt 4.2).

2. Ocena Sądu

142 W ramach niniejszej części zarzutu należy przeanalizować osobno zarzuty podniesione przez kraj związkowy Turyngii dotyczące przyznanych przezeń subwencji i dotacji inwestycyjnych oraz te, które dotyczą subwencji i dotacji inwestycyjnych przyznanych przez kraj związkowy Bawarii (LfA). W zaskarżonej decyzji Komisja przedstawiła bowiem odmienne uzasadnienie każdego z tych dwóch rodzajów pomocy.

a) W przedmiocie subwencji i dotacji inwestycyjnych przyznanych przez kraj związkowy Turyngii

143 Według art. 1 ust. 1 zaskarżonej decyzji subwencje i dotacje inwestycyjne przyznane przez kraj związkowy Turyngii są niezgodne z Traktatem WE, ponieważ stanowią przedmiot nadużycia w znaczeniu art. 88 ust. 2 WE.

- 144 Pojęcie nadużycia wynika bezpośrednio z art. 88 ust. 2 WE, który stanowi, że „[j]eśli Komisja stwierdzi, po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag, że pomoc przyznana przez państwo lub przy użyciu zasobów państwowych [...] jest nadużywana, decyduje o zniesieniu lub zmianie tej pomocy przez dane państwo w terminie, który ona określa”. Według art. 1 lit g) rozporządzenia nr 659/1999, pomoc jest nadużywana w sytuacji, gdy jest „wykorzystan[a] przez beneficjenta z naruszeniem decyzji podjętej na podstawie art. 4 ust. 3 lub art. 7 ust. 3 lub 4 [t]ego rozporządzenia”.
- 145 Z przepisów tych wynika, że aby wykazać, iż pomoc przyznana zgodnie z dozwolonym systemem pomocowym była nadużywana, Komisja powinna udowodnić, że pomoc ta została wykorzystana z naruszeniem regulujących ten system przepisów krajowych lub też warunków dodatkowych przyjętych przez państwo członkowskie w momencie zatwierdzenia przez Komisję tego systemu.
- 146 W niniejszym przypadku Komisja, w motywie 87 zaskarżonej decyzji, uzasadniła swą ocenę nadużycia subwencji i dotacji inwestycyjnych przyznanych przez kraj związkowy Turyngii w następujący sposób: „Z dochodzenia przeprowadzonego przez niemieckie organy sądowe wynika, że w obrębie grupy Pilz miała miejsce wymiana towarów i usług pomiędzy należącymi do tej grupy zainteresowanymi przedsiębiorstwami, na łączną kwotę 109 milionów DEM. Całość projektu inwestycyjnego nie miała prawa czerpać korzyści ze wsparcia, gdyż miało tu miejsce naruszenie zakazu udzielania wsparcia na środki inwestycyjne powiązanych ze sobą przedsiębiorstw. Zatem ta subwencja inwestycji na kwotę, która niesłusznie została przyznana na podstawie [systemu TIC i] ustawy o dotacjach inwestycyjnych na lata 1991 i 1992 nie jest zgodna z programem [zadania stanowiącego przedmiot wspólnego zainteresowania] i dlatego nie można uznać, że jest ona objęta [dozwolonym systemem]”. Komisja doszła w tej sytuacji do wniosku, że pomoc, która została skierowana do centralnego systemu zarządzania środkami pieniężnymi grupy Pilz powinna zostać uznana za niezgodną ze wspólnym rynkiem i należy

zażądać jej zwrotu. Podniosła ona ponadto, że mocą decyzji z dnia 27 lipca 1995 r. kraj związkowy Turynгии zażądał zwrotu kwoty jedynie 32,5 miliona DEM, wskutek czego pozostała do zwrotu kwota wynosi 30,95 miliona DEM (motyw 88 zaskarżonej decyzji).

147 Z powyższego wynika, że Komisja w zaskarżonej decyzji doszła do wniosku, że naruszono zakaz udzielania wsparcia na środki inwestycyjne powiązanych ze sobą przedsiębiorstw, a zatem — nadużyto [pomocy] w rozumieniu art. 88 ust. 2 WE — ze względu na wymianę towarów i usług w obrębie grupy Pilsz oraz nadużycie środków, za pomocą centralnego systemu zarządzania środkami pieniężnymi.

148 Należy bowiem podnieść, że w swych pismach procesowych kraj związkowy Turynгии twierdził — a Komisja tego nie podważyła — iż zakaz ten nie został zawarty ani w systemie TIC, ani w ustawie o dotacjach inwestycyjnych, które Komisja zatwierdziła jako systemy pomocowe, lecz że chodzi tutaj o wymóg dodatkowy, od spełnienia którego kraj związkowy Turynгии uzależnił w niniejszym przypadku przyznanie każdej transzy subwencji i dotacji, aby uniknąć wykorzystania na wsparcie innych należących do grupy Pilsz przedsiębiorstw. Mógł o tym także świadczyć akt oskarżenia sporządzony przez prokuratora przy Landgericht Mühlhausen, podany do wiadomości Komisji w trakcie procedury administracyjnej.

149 Wobec tego, że udzielania wsparcia nie zakazano ani w tych systemach pomocowych, ani w decyzji zatwierdzającej te systemy, Komisja, aby dojść do wniosku, iż doszło do nadużycia nie mogła oprzeć się jedynie na naruszeniu tego zakazu w niniejszym przypadku. Jak bowiem podkreślono w pkt 145 powyżej, aby wykazać, że doszło do nadużycia pomocy przyznanej zgodnie z zatwierdzonym systemem pomocowym, Komisja powinna udowodnić, że pomoc ta była wykorzystywana z naruszeniem regulujących ten system przepisów krajowych lub też warunków dodatkowych przyjętych przez państwo członkowskie w momencie

zatwierdzenia tego systemu. Nie można tymczasem uznać za element wystarczający do stwierdzenia, że doszło do nadużycia pomocy w znaczeniu art. 88 ust. 2 akapit pierwszy WE, naruszenia jedynie wymogu dodatkowego, ustanowionego jednostronnie przez płatnika pomocy, w sytuacji, gdy wymóg ten nie został wyraźnie ustanowiony w zatwierdzonych przez Komisję przepisach krajowych.

150 Jest prawdą, że ogólnie rzecz biorąc, w przypadku takim jak w niniejszej sprawie, kiedy beneficjent pomocy należy do grupy spółek w obrębie której funkcjonuje centralny system zarządzania środkami pieniężnymi, może się okazać użyteczne ustanowienie rygorystycznego zakazu wykorzystywania subwencji i innych form pomocy na wsparcie innych przedsiębiorstw należących do tej samej grupy, co beneficjent. Co więcej, z aktu oskarżenia sporządzonego przez prokuratora przy Landgericht Mühlhausen wynika, że w niniejszym przypadku kraj związkowy Turynii właśnie z tego powodu ograniczył przyznawanie subwencji tym właśnie zakazem. Jednak sama okoliczność, że pożądanymi byłyby zawarcie w systemie pomocowym [tego rodzaju] zastrzeżenia, nie może przysłonić faktu, iż w niniejszym przypadku takiego przepisu nie ustanowiono — ani w spornych systemach pomocowych, ani w decyzji Komisji — wskutek czego jego nieprzestrzeganie nie może stanowić nadużycia w znaczeniu art. 88 ust. 2 akapit pierwszy WE, pod rygorem naruszenia [zasady] przewidywalności kontroli wykonywanej przez Komisję na podstawie tego przepisu.

151 Kraj związkowy Turynii słusznie zatem podniósł, że Komisja popełniła oczywisty błąd w ocenie uznając, — tylko ze względu na naruszenie zakazu ustanowionego w chwili ich przyznawania — iż przyznane przez ten kraj subwencje i dotacje inwestycyjne stanowią przedmiot nadużycia w znaczeniu art. 88 ust. 2 akapit pierwszy WE.

152 W świetle powyższego, bez potrzeby analizowania pozostałych części zarzutu podniesionych w tym względzie przez kraj związkowy Turynii, należy stwierdzić nieważność art. 1 zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim Komisja stwierdziła, że uznana za niezgodną ze wspólnym rynkiem pomoc państwa obejmuje kwotę 63,45 miliona DEM z tytułu przyznanych przez kraj związkowy Turynii subwencji i dotacji inwestycyjnych.

b) W przedmiocie subwencji i dotacji inwestycyjnych przyznanych przez kraj związkowy Bawarii (LfA)

153 Z motywów 93-95 zaskarżonej decyzji wynika, że jeśli chodzi o przyznane przez kraj związkowy Bawarii (LfA) subwencje i dotacje inwestycyjne, Komisja stwierdziła:

„Pomoc nie została spożytkowana na realizację projektu inwestycyjnego budowy zakładu produkcyjnego płyt CD, lecz posłużyła wsparciu całości grupy Pilz, a zatem została nadużyta w znaczeniu art. 88 ust 2 [...] WE [...].

Dotyczy to także łącznej sumy 19,42 miliona DEM, przyznanej na podstawie ustawy o dotacjach inwestycyjnych lub przepisów w sprawie pomocy [w ramach] TIC.

Władze niemieckie poinformowały Komisję o przyjęciu w trakcie postępowania upadłościowego wobec grupy Pilz środków, które prawo niemieckie przewiduje w przypadku zwrotu pomocy”.

154 W tym względzie należy stwierdzić, że kraj związkowy Turyngii słusznie podniósł, iż to niejasne i niezbyt szczegółowe uzasadnienie pociąga za sobą naruszenie art. 253 WE, ponieważ nie wskazuje ono żadnego powodu, dla którego Komisja uznała, iż przyznane przez kraj związkowy Bawarii subwencje i dotacje inwestycyjne zostały wykorzystane z naruszeniem systemu TIC i ustawy o dotacjach inwestycyjnych.

155 Nie wystarczy bowiem samo stwierdzenie, że – jak to wynika z motywu 95 zaskarżonej decyzji – władze niemieckie poinformowały Komisję o przyjęciu środków, które prawo niemieckie przewiduje w przypadku żądania zwrotu tej pomocy. Niezależnie od kwestii, czy Komisja słusznie mogła zinterpretować takie żądanie jako uznanie przez te władze braku zgodności z prawem wykorzystania spornej pomocy, jeśli chodzi o niezgodność spornej pomocy ze wspólnym rynkiem, nie może to zwolnić Komisji z ustanowionego w art. 253 WE obowiązku uzasadnienia.

156 Z utrwalonego orzecznictwa wynika, że wymagane przez art. 253 WE uzasadnienie musi przedstawiać w sposób jasny i jednoznaczny tok rozumowania władz wspólnotowych, aby strony zainteresowane mogły zapoznać się z motywami podjętego środka, a sąd wspólnotowy mógł dokonać swojej kontroli (zob. wyrok Trybunału z dnia 14 lutego 1990 r. w sprawie C-350/88 Delacre i in. przeciwko Komisji, Rec. str. I-395, pkt 15 i powołane tam orzecznictwo). Jeśli chodzi ponadto o pojęcie stron zainteresowanych w znaczeniu wyżej wymienionego orzecznictwa, Trybunał orzekł, że wymóg uzasadnienia należy oceniać w szczególności z uwzględnieniem interesów, których wyjaśnienia mogą oczekiwać adresat aktu lub inne osoby, których akt dotyczy bezpośrednio i indywidualnie w rozumieniu drugiego akapitu art. 230 WE (wyrok Trybunału z dnia 13 marca 1985 r. w sprawach połączonych 296/82 i 318/82 Niderlandy i Leeuwarder Papierwarenfabriek przeciwko Komisji, Rec. str. 809, pkt 19; ww. w pkt 127 wyrok w sprawie Confédération nationale du Crédit mutuel przeciwko Komisji, pkt 68). Okazuje się zatem, że wymóg uzasadnienia decyzji wydanej w sprawie pomocy państwa nie może być oceniany jedynie w kontekście, polegającego na poinformowaniu, interesu państwa członkowskiego, do którego ta decyzja została skierowana, ponieważ zakres tego interesu może zostać ograniczony ze względu na szczególne powody wynikające z zakwestionowania lub nie przez to państwo, w toku procedury administracyjnej, pewnych okoliczności prawnych i faktycznych (zob. podobnie ww. w pkt 127 wyrok w sprawie British Airways i in. oraz British Midland Airways przeciwko Komisji, pkt 92). Zatem w sytuacji, gdy zaskarżona decyzja dotyczy skarżącego bezpośrednio i indywidualnie w rozumieniu art. 230 akapit czwarty WE – tak jak ma to miejsce w przypadku kraju związkowego Turynii – ma on prawo żądać, aby uzasadnienie tej decyzji, w celu spełnienia wymogów art. 253 WE, przedstawiało ogół rozważań faktycznych i prawnych stanowiących jej podstawę.

- 157 Wynika z tego, że Komisja naruszyła obowiązek ciążyący na niej na podstawie art. 253 WE, ponieważ nie wskazała przyczyn, dla których uznała, iż przyznane przez kraj związkowy Bawarii subwencje i dotacje inwestycyjne zostały wykorzystane z naruszeniem systemu TIC i ustawy o dotacjach inwestycyjnych.
- 158 W świetle powyższego, bez konieczności analizowania innych części zarzutu podniesionych w tym kontekście przez kraj związkowy Turynгии, należy stwierdzić nieważność art. 1 ust. 1 zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim dotyczy on subwencji i dotacji inwestycyjnych przyznanych przez kraj związkowy Bawarii.

E — W przedmiocie gwarancji udzielonej przez THA Robotronowi i przedsiębiorstwu joint venture

1. Argumenty stron

- 159 Kraj związkowy Turynгии podnosi, że Komisja w motywach 97–99 zaskarżonej decyzji niesłusznie uznała, iż udzielenie przez THA gwarancji i późniejsze działanie z tytułu tej gwarancji nie stanowią istniejącej pomocy zgodnej z zatwierdzonym wcześniej przez Komisję systemem pomocowym, lecz niezgodną ze wspólnym rynkiem nową pomoc. W pierwszej kolejności twierdzi on, że ponieważ THA złożyła gwarancję długu przedsiębiorstwa joint venture, aby ułatwić jego prywatyzację, gwarancja ta została przyznana zgodnie z pierwszym i drugim systemem THA (zatwierdzonymi pismami Komisji z dnia 26 września 1991 r. i 8 grudnia 1992 r.) i nie stanowi zatem pomocy nowej, lecz istniejącej. Zauważa on bowiem, że tekst pierwszego systemu THA wyraźnie przewidywał, iż THA ma prawo ustanowić gwarancje stanowiące zabezpieczenie zobowiązań przedsiębiorstw, których była udziałowcem, przy czym poprzez pojęcie „przedsiębiorstw” należy rozumieć także udziały w spółkach zależnych i przedsiębiorstwach joint venture. Zdaniem kraju związkowego Turynгии, niniejszy przypadek spełniał dokładnie te warunki, ponieważ

ustanowienie gwarancji na rzecz Robotronu i przedsiębiorstwa joint venture umożliwiło przeniesienie większościowych udziałów Robotronu, czyli spółki państwowej, na PBK, czyli spółkę prywatną, wyłączając w ten sposób możliwość podniesienia ewentualnych roszczeń odszkodowawczych wobec tego pierwszego przedsiębiorstwa. Podnosi on ponadto, że oświadczenia prezesa zarządu Robotronu, na które Komisja powołuje się w motywie 98 zaskarżonej decyzji, aby wykazać, iż celem THA od początku była likwidacja Robotronu, a nie jego prywatyzacja, są bez znaczenia, ponieważ nie zostały one złożone w chwili udzielenia gwarancji, lecz później — w momencie, kiedy rozważano postawienie Robotronu w stan likwidacji. Według kraju związkowego Turyngii natomiast wszystkie umowy mające za przedmiot utworzenie przedsiębiorstwa joint venture zawarto przed zjednoczeniem Niemiec, czyli wtedy, gdy z jednej strony Robotron spodziewał się jeszcze, że za pośrednictwem przedsiębiorstwa joint venture stanie się on prawdziwym uczestnikiem wolnego rynku i liderem w produkcji płyt CD w dawnej Niemieckiej Republice Demokratycznej oraz z drugiej strony nie rozważano jeszcze ewentualnego postawienia tego przedsiębiorstwa w stan likwidacji; to samo dotyczy udzielonej gwarancji.

160 Po drugie, kraj związkowy Turyngii podważa twierdzenie Komisji według którego [przepisy] systemów THA — w tym także warunki przyznawania różnego rodzaju określonych w tych systemach środków pomocowych — należy interpretować w sposób zawężający. Twierdzi on bowiem, że — poza tym, iż tak jak to zostało udowodnione, udzielenie gwarancji Robotronowi i przedsiębiorstwu joint venture niewątpliwie spełniało interpretowane w najbardziej zawężający sposób postawione w systemach THA warunki udzielenia gwarancji, zajmując takie stanowisko Komisja nie wzięła pod uwagę okoliczności, że gdy zatwierdzała te systemy, wszyscy uczestnicy tego procesu, w tym ona sama, byli zgodni co do tego, iż bezprecedensowe zadanie THA wymaga liberalnego zastosowania wspólnotowego systemu kontroli pomocy państwa (zob. Van Miert, K., *Markt, Macht, Wettbewerb. Meine Erfahrungen als Kommissar in Brüssel*, Deutsche Verlaganstalt Stuttgart/München, 2000, str. 243 i nast.). Jego zdaniem Komisja nie mogła dojść do tego wniosku samodzielnie.

161 Po trzecie, kraj związkowy Turyngii twierdzi, że gwarancja ta została ustanowiona przed zjednoczeniem Niemiec, a zatem nie stanowi ona pomocy państwa lub też stanowi pomoc państwa istniejącą jeszcze przed zjednoczeniem, które rozszerzyło zakres terytorialny stosowania postanowień traktatowych o terytorium byłej Niemieckiej Republiki Demokratycznej.

- 162 Po czwarte, kraj związkowy Turyngii jest zdania, że jeśli chodzi o pomoc z tytułu tej gwarancji, wypłata przez THA w ramach porozumienia mającego na celu uzdrowienie kondycji finansowej przedsiębiorstwa, suma 120 milionów DEM nie stanowi pomocy państwa, ponieważ działając w ten sposób THA zachowała się tak, jakby uczynił to w porównywalnej sytuacji działający w warunkach gospodarki rynkowej inwestor prywatny. Kraj związkowy Turyngii zauważa bowiem, że ta wypłata umożliwiła jej wywiązanie się ostatecznie ze swego zobowiązania z tytułu gwarancji opiewające na kwotę przekraczająca 160 milionów DEM, a zatem — umożliwiła jej zaoszczędzenie 40 milionów DEM.
- 163 Po piąte, kraj związkowy Turyngii twierdzi, że wykorzystanie kredytów zabezpieczonych gwarancją THA niezgodnie z przeznaczeniem na korzyść grupy Pilz nie stoi w sprzeczności z początkową zgodnością tej gwarancji ze wspólnym rynkiem. Kraj związkowy Turyngii stoi bowiem na stanowisku, że środki te zostały nadużyte wskutek czego stały się niezgodne ze wspólnym rynkiem jedynie w takim zakresie, w jakim grupa Pilz nie wykorzystywała ich na budowę wytwórni płyt CD w Albrechts. Zauważa on ponadto, że korzyść z tej części środków odniosła grupa Pilz, a nie przedsiębiorstwo joint venture, a zatem należy domagać się ich odzyskania jedynie od tej pierwszej.
- 164 Po szóste, kraj związkowy Turyngii zauważa, że wbrew twierdzeniom ODS, Komisja w swym komunikacie prasowym z dnia 18 września 1991 r. nie zawarła oświadczenia, iż przedsiębiorstwa joint venture są wyłączone z zakresu stosowania systemu THA i że zamierza w sposób zawężający interpretować zasady znajdujące zastosowanie wobec systemu THA. Kraj ten także stoi na stanowisku, że zredagowany przez Michaela Schütte artykuł, do którego odwołuje się ODS, nie dowodzi, iż system ten należy interpretować zawężająco, skoro jego autor oświadczył jedynie, że THA może przejmować gwarancje za te przedsiębiorstwa, których jest właścicielem — co miało miejsce w przypadku przedsiębiorstwa joint venture. Zdaniem kraju związkowego Turyngii oznacza to, że THA mogła także przejąć gwarancję z tytułu działalności, która przypadała na jej udziały.

165 Wreszcie kraj związkowy Turyngii podnosi, że Komisja naruszyła obowiązek uzasadnienia, ponieważ nie wskazała przyczyn, dla których świadczenie spełnione przez THA z tytułu gwarancji stanowi pomoc państwa. Jego zdaniem uzasadnienie takie było niezbędne tym bardziej, że THA działała wtedy w warunkach gospodarki rynkowej. Ponadto decyzja pociąga za sobą naruszenie obowiązku uzasadnienia ze względu na to, że nie wskazuje przyczyn, dla których Komisja jest zdania, iż gwarancja nie była zgodna z systemem THA i dlatego należało zastosować wobec niej wspólnotowy system kontroli pomocy państwa, podczas gdy zobowiązanie to zostało zaciągnięte jeszcze przed zastosowaniem tego systemu na terytorium byłej Niemieckiej Republiki Demokratycznej.

166 Komisja, popierana przez ODA, zaprzecza jakoby popełniła błąd w ocenie i naruszyła obowiązek uzasadnienia uznając w motywach 97–99 zaskarżonej decyzji, że gwarancja udzielona przez THA jest niegodna ze wspólnym rynkiem.

167 Po pierwsze podnosi ona, że kraj związkowy Turyngii niesłusznie twierdzi, iż gwarancja na rzecz przedsiębiorstwa joint venture była zgodna z systemami THA. Twierdzi bowiem, że systemy THA stanowią odstępstwa od ogólnej zasady, zgodnie z którą państwowe subwencje, mające umożliwić prywatyzację przedsiębiorstwa, stanowią pomoc państwa, która co do zasady jest niezgodna ze wspólnym rynkiem.

168 W opinii Komisji, kraj związkowy Turyngii nie zastosował się do zawężającej interpretacji pojęcia „prywatyzacji” twierdząc, że system THA obejmuje nawet te przyjęte wobec przedsiębiorstwa joint venture środki, które zmierzają do prywatyzacji przedsiębiorstwa publicznego będącego jego współnikiem. Podnosi ona bowiem, że systemy THA nie przewidują żadnego odstępstwa dla prywatyzacji w ramach przedsiębiorstwa joint venture (pkt 3.1.1 decyzji o wszczęciu). Zdaniem Komisji wynika to z faktu, że sytuacja przedsiębiorstwa joint venture znacznie różni się od tej, w której znajduje się przedsiębiorstwo publiczne, które bez gwarancji publicznej nie może wejść na prywatne rynki kapitałowe, ze względu na to, iż zdolność płatnicza przedsiębiorstwa joint venture zależy nie tylko od będącego jego

wspólnikiem przedsiębiorstwa państwowego, ale także od jego prywatnych udziałowców. Komisja twierdzi zatem, że w przypadku prywatyzacji za pośrednictwem przedsiębiorstwa joint venture nie został spełniony rozstrzygający warunek zastosowania systemu pomocowego THA, z uwagi na fakt, iż przyznanie subwencji takiemu przedsiębiorstwu oznacza także korzyść dla prywatnych akcjonariuszy będących jego udziałowcami, podczas gdy ci ostatni nie znajdują się w szczególnej sytuacji przedsiębiorstw należących do THA. Zdaniem Komisji wniosek ten nasuwa się tym bardziej w przypadkach takich jak niniejszy, gdy funkcjonowanie w przedsiębiorstwie joint venture centralnego systemu zarządzania środkami pieniężnymi uwydatnia ryzyko skierowania subwencji państwowych do prywatnych akcjonariuszy.

169 Po drugie, Komisja jest zdania, że twierdzenia kraju związkowego Turyngii dotyczące ekonomicznej konieczności stworzenia przedsiębiorstwa joint venture nie mają znaczenia dla sprawy. Podnosi ona bowiem, że nawet przy założeniu, iż połączenie się dwóch przedsiębiorstw mogłoby zostać uznane za oparte na pewnej logice ekonomicznej, twierdzenie to jest pozbawione znaczenia dla kwestii czy system THA obejmował środki [przyjęte] na korzyść przedsiębiorstwa joint venture. Jej zdaniem to samo dotyczy twierdzenia kraju związkowego Turyngii, zgodnie z którym Robotron zobowiązał się stworzyć przedsiębiorstwo joint venture jeszcze przed zjednoczeniem. W opinii Komisji bowiem, decydujące znaczenie ma sytuacja, w której uprzywilejowane przedsiębiorstwo znajdowało się w chwili przyznawania tej pomocy.

170 Po trzecie, Komisja podważa twierdzenie kraju związkowego Turyngii, zgodnie z którym gwarancja THA została udzielona przed zjednoczeniem Niemiec, wskutek czego nie ma ona charakteru pomocy lub też należy ją uznać za pomoc istniejącą. Twierdzi ona bowiem, że gwarancja ta została udzielona w 1992 r., czyli już po zjednoczeniu.

171 Po czwarte, Komisja twierdzi, że kraj związkowy Turyngii niesłusznie podnosi, iż wypłata bankom sumy 120 milionów DEM nie stanowi pomocy, ponieważ jest to rzekomo zachowanie, które spełnia kryterium inwestora prywatnego działającego w warunkach gospodarki rynkowej. Podnosi ona bowiem, że w sytuacji, gdy

udzielenie gwarancji stanowi pomoc państwa, nie jest szczególnie ważne, czy płatnik pomocy zachowa się później w sposób zgodny z [zasadami] rynku (wyrok Sądu z dnia 29 czerwca 2000 r. w sprawie T-234/95 DSG przeciwko Komisji, Rec. str. II-2603, pkt 162). Komisja zauważa ponadto, że w motywie 99 zaskarżonej decyzji wyraźnie uwzględniła fakt, że THA wypłaciła jedynie 120 milionów DEM, ponieważ nakazała ona odzyskanie tylko tej kwoty.

2. Ocena Sądu

172 Kraj związkowy Turynii twierdzi, że w odniesieniu do gwarancji udzielonej przez THA popełniono oczywisty błąd w ocenie oraz naruszono obowiązek uzasadnienia.

173 W tym względzie należy przypomnieć, że Komisja w motywach 97–99 zaskarżonej decyzji przedstawiła powody, dla których uznała, iż udzieloną przez THA gwarancję na kwotę 190 milionów DEM należy uznać za pomoc niezgodną z Traktatem WE.

174 W pierwszej kolejności Komisja przypomniła, że w decyzji o wszczęciu dała wyraz wątpliwościom dotyczącym faktu, że pierwszy i drugi system THA mogą ewentualnie nie obejmować udzielonej przez THA gwarancji zabezpieczającej kwotę 190 milionów DEM — z czego 120 milionów DEM musiało zostać wypłacone (motyw 97 zaskarżonej decyzji). W motywie 98 zaskarżonej decyzji wskazuje ona, co następuje:

„Wątpliwości te pogłębiły się w toku procedury, przede wszystkim wskutek stanowiska zajętego wobec niemieckich organów sądowychp. Henzlera, powołanego niegdyś przez THA [...] prezesa zarządu Robotronu. P. Henzler oświadczył bowiem,

że od początku jego celem było postawienie Robotronu [...] w stan likwidacji w drodze rozbicia go na małe przedsiębiorstwa, które miały być następnie prywatyzowane. Inwestycja na taką skalę byłaby nie do pogodzenia z tym zadaniem. Aby spłacić środki własne, [Robotron] został zmuszony do wzięcia kredytów na kwotę 20 milionów DEM, co było sprzeczne z zasadami prowadzenia działalności gospodarczej. Jako główny udziałowiec ocenia on, że [przedsiębiorstwo] Robotron nie posiadało odpowiednich kwalifikacji w dziedzinie płyt CD, co wyjaśnia, dlaczego podpisało ono umowy z zastrzeżeniem warunku nabycia — w momencie zakończenia budowy wytwórni przez [firmę] Pilz — udziałów w Robotronie po ich wartości nominalnej, wliczając w to wymagalne odsetki bankowe”.

175 W pierwszej kolejności należy oddalić jako bezzasadną argumentację kraju związkowego Turyngii, według której Komisja popełniła oczywisty błąd w ocenie stwierdzając, że sporna gwarancja nie została udzielona zgodnie [z wymogami] pierwszego i drugiego systemu THA.

176 Jak bowiem wynika z wyroku Trybunału z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie C-277/00 Niemcy przeciwko Komisji, Rec. str. I-3925, pkt 22–24, ramy działania THA, w takiej formie, jaka została zatwierdzona przez Komisję, obejmują szereg odstępstw od ustanowionej w art. 87 ust. 1 WE ogólnej zasady niezgodności pomocy państwa ze wspólnym rynkiem. Ustanawiając te odstępstwa, Komisja miała na celu ułatwienie THA, jedynej w swym rodzaju organizacji, wykonania jej zadania polegającego na restrukturyzacji przedsiębiorstw [w] byłej Niemieckiej Republice Demokratycznej i zapewnieniu ich przejścia od gospodarki planowanej do gospodarki rynkowej. Wynika z tego, że w ramach systemu pomocowego THA, pojęcie „prywatyzacji” — jako warunek zastosowania systemu ustanawiającego odstępstwa od ustanowionej w art. 87 ust. 1 WE ogólnej zasady niezgodności pomocy państwa ze wspólnym rynkiem — należy interpretować w sposób zawężający. W ramach takiej wykładni można co do zasady uznać, że prywatyzacja ma miejsce jedynie wtedy, gdy prywatny inwestor nabywa udziały w już istniejącym przedsiębiorstwie publicznym, które mogą umożliwić mu kontrolę nad tym przedsiębiorstwem. W tym względzie należy przypomnieć, że zatwierdzające pierwszy system THA pismo Komisji z dnia 26 września 1991 r., jako wstępny warunek zatwierdzenia pomocy udzielonej w ramach prywatyzacji wyraźnie wskazuje okoliczność, iż pomoc ta ma być przeznaczona na umożliwienie temu przedsiębiorstwu wcześniej prowadzonej działalności.

- 177 W niniejszym przypadku należy podkreślić, że THA udzieliła gwarancji w celu stworzenia w kraju związkowym Turyngii nowego przedsiębiorstwa zajmującego się nowym rodzajem działalności gospodarczej, a mianowicie wytwarzaniem płyt CD; przedsiębiorstwa w formie przedsiębiorstwa joint venture, pomiędzy przedsiębiorstwem z byłej Niemieckiej Republiki Demokratycznej i przedsiębiorstwem z Republiki Federalnej Niemiec. Jest oczywiste, że taka transakcja nie może zostać uznana za prywatyzację w znaczeniu wyżej wymienianych systemów THA. W przeciwieństwie bowiem do prywatyzacji przewidzianej przez te systemy, zmierzającej do przeprowadzenia przedsiębiorstwa z gospodarki planowanej do gospodarki rynkowej, utworzenie nowego przedsiębiorstwa umożliwiło realizację od podstaw zupełnie nowego projektu przedsiębiorstwa, dysponującego nowymi środkami i wykonującego nowy rodzaj działalności.
- 178 Następnie należy oddalić twierdzenie kraju związkowego Turyngii, zgodnie z którym gwarancja została udzielona przed wejściem w życie postanowień traktatowych w nowych krajach związkowych, czyli przed dniem 3 października 1990 r. Poza tym bowiem, że twierdzenie to nie zostało udokumentowane, z pisma władz niemieckich z dnia 3 marca 1995 r. wynika, iż gwarancja ta została udzielona w 1992 r.
- 179 Z powyższego wynika, że Komisja słusznie uznała, iż gwarancja udzielona przez THA nie była zgodna z pierwszym i drugim systemem THA, a zatem, że nie można jej uznać za pomoc istniejącą. W tej sytuacji należy oddalić jako bezzasadny zarzut oparty na oczywistym błędzie w ocenie.
- 180 Z powyższego wynika także, że — wbrew argumentowi podniesionemu przez kraj związkowy Turyngii — zaskarżona decyzja została w tym względzie wystarczająco przez Komisję uzasadniona. Jak bowiem wynika z akt sprawy, należy stwierdzić, że w toku procedury administracyjnej, a w szczególności po dokonaniu przez Komisję zawartej w pkt 3.1.1 decyzji o wszczęciu tymczasowej oceny [pomocy], ani Republika Federalna Niemiec, ani kraj związkowy Turyngii — poza argumentem, zgodnie z którym pierwszy i drugi system THA w postaci takiej, jaka została zatwierdzona przez Komisję, obejmują udzieloną gwarancję — nie przedstawiły dowodów pozwalających na wykazanie, po pierwsze, iż nie chodziło tutaj o pomoc, a po

drugie, iż pomoc ta była w każdym razie zgodna ze wspólnym rynkiem i nie została nadużyta. Ponadto kraj związkowy Turyngii dopiero w toku postępowania sądowego powołał się na inne dowody służące wykazaniu, że udzielenie spornej formy pomocy odpowiadało zachowaniu inwestora prywatnego działającego w warunkach gospodarki rynkowej. Ponieważ zaś w toku procedury administracyjnej zabrakło tych informacji, których ciężar dowodu spoczywał na Republice Federalnej Niemiec, Sąd uważa, że Komisja miała w zaskarżonej decyzji prawo ograniczyć swe uzasadnienie do tego, iż pomoc nie jest zgodna z wymogami ustanowionymi w jej pismach zatwierdzających systemy THA (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 3 października 1991 r. w sprawie C-261/89 Włochy przeciwko Komisji, Rec. str. I-4437, pkt 20 i nast.).

181 Nie można zatem także uwzględnić zarzutu opartego na naruszeniu obowiązku uzasadnienia.

182 W świetle powyższego należy oddalić zarzuty podniesione przez kraj związkowy Turyngii w zakresie dotyczącym niniejszej pomocy jako bezzasadne.

F — W przedmiocie przyznanego PA przez TAB kredytu na kwotę 25 milionów DEM

1. Argumenty stron

183 Kraj związkowy Turyngii twierdzi, że Komisja w motywie 33 zaskarżonej decyzji niesłusznie uznała, iż TAB udzielił PA kredytu na kwotę 25 milionów DEM w celu rozwiązania problemów z płynnością finansową tej ostatniej. Podnosi on bowiem, że — jak wynika z pism władz niemieckich z dnia 3 marca 1995 i 18 stycznia 1996 r. — kredyt ten został wykorzystany wyłącznie do zwrotu części kredytów bankowych zabezpieczonych gwarancją THA w ramach porozumienia mającego na celu uzdrowienie kondycji finansowej przedsiębiorstwa. Podważa on następnie, jakoby

kredyt ten stanowił pomoc państwa oraz tym bardziej jakoby stanowił on nową pomoc, która byłaby niezgodna ze wspólnym rynkiem. Podnosi on bowiem, że w sytuacji, gdy kredyt ten został przyznany w celu zwrotu części kredytów zabezpieczonych przez gwarancję THA — a zdaniem Komisji udzielenie tej gwarancji stanowi pomoc państwa — nie ma ona racji twierdząc, iż sumy przyznane w ramach pomocy z tytułu tej gwarancji także stanowią pomoc państwa, ponieważ sprowadzałyby się to dwukrotnego uznania za pomoc państwa tych samych kwot. Ponadto w ocenie kraju związkowego Turyngii, ze względu na to, że — jak już zostało to przezeń wykazane — udzielenie gwarancji należy uznać za zgodną z Traktatem pomoc istniejącą, podobnie musi być w przypadku niniejszej formy pomocy, przyznanej w ramach wykonania zobowiązań wynikających z tej gwarancji. Przyznaje on jednak, że wniosek ten nasuwa się w oczywisty sposób jedynie przy zastrzeżeniu, że kredyty zabezpieczone gwarancjami udzielonymi przez THA rzeczywiście zostały wykorzystane na budowę fabryki płyt CD w Albrechts. Kraj związkowy Turyngii zauważa ponadto, że nie można uznać kredytu na kwotę 25 milionów DEM za pomoc w celu restrukturyzacji ze względu na to, że w chwili przyznania tej pomocy PA nie przeżywała trudności. Podnosi on wreszcie, że Komisja naruszyła obowiązek uzasadnienia, ponieważ nie wskazała przyczyn, dla których uznała, iż kredyt na kwotę 25 milionów DEM stanowi pomoc państwa na rzecz PA i CD Albrechts, podczas gdy kredyt ten wykorzystano jedynie na zwrot kredytów bankowych przeznaczonych na budowę wytwórni płyt CD w Albrechts i wypłaconych wyłącznie Pilz Construction.

- 184 Komisja, popierana przez ODS, jest zdania, że należy odrzucić argumentację kraju związkowego Turyngii w zakresie dotyczącym przedmiotowej pomocy jako bezpodstawną. W pierwszej kolejności zauważa ona, że nawet jeśli prawdą jest, iż pismo władz niemieckich z dnia 3 marca 1995 r. uznaje ten kredyt za pożyczkę przeznaczoną na zwrot długów, to jednak w tabeli znajdującej się w piśmie z dnia 17 kwietnia 1997 r., odpowiadająca mu suma została opatrzona już nazwą „środki produkcji” (Betriebsmittel). Komisja przypomina następnie, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, cel udzielonej przez państwo pomocy finansowej jest bez znaczenia dla uznania jej za pomoc [w znaczeniu art. 87 Traktatu] ze względu na to, iż liczy się jedynie korzystny wpływ środka [pomocowego] na sytuację beneficjenta. Komisja podnosi także, że okoliczność, iż inni publiczni płatnicy (TIB i LfA) przystąpili wraz z THA do wykonywania wynikających z gwarancji zobowiązań nie ma wpływu na kwestię uznania udzielonej przez THA gwarancji za pomoc państwa i jej zgodności ze wspólnym rynkiem. Zdaniem Komisji bowiem jedynym tego następstwem jest fakt, że THA zamiast 156 milionów DEM musiała wyłożyć kwotę 120 milionów DEM.

185 Komisja zaprzecza wreszcie, jakoby — jeśli chodzi o tę formę pomocy finansowej — naruszyła obowiązek uzasadnienia. Podnosi bowiem, że ponieważ ta forma pomocy została już w decyzji o wszczęciu uznana za przyznaną bezprawnie pomoc w celu restrukturyzacji, a Komisja nie otrzymała przeciwnych informacji, nie miała ona żadnych podstaw do dokonania oceny innej niż zawarta w zaskarżonej decyzji. W szczególności zauważa ona, że w sytuacji, gdy z przedstawionych przez władze niemieckie informacji wynikało, iż PA jest przedsiębiorstwem przeżywającym trudności (zob. pisma z dnia 18 stycznia 1996 r. i 17 kwietnia 1997 r.), dokonała ona oceny tej formy pomocy w kontekście wytycznych dotyczących pomocy w celu ratowania i restrukturyzacji stwierdzając, że wobec braku planu mającego przywrócić w rozsądnym terminie rentowność i stabilność, ma ona tutaj do czynienia z przyznaną bezprawnie pomocą w celu restrukturyzacji (motywu 104–111 zaskarżonej decyzji).

2. Ocena Sądu

186 Kraj związkowy Turynгии zarzuca, że w zakresie dotyczącym niniejszej pomocy finansowej popełniono błąd w ustaleniach stanu faktycznego, oczywisty błąd w ocenie oraz naruszono obowiązek uzasadnienia.

187 Należy przypomnieć, że w motywie 33 zaskarżonej decyzji Komisja stwierdziła, iż „już w październiku 1993 r. TAB przyznał PA oprocentowaną pożyczkę na 25 milionów DEM w celu rozwiązania problemów z płynnością finansową tej ostatniej. W marcu 1994 r. udzielił on dalszej pożyczki na kwotę 20 milionów DEM, przeznaczonej na zwrot pożyczki poręczonej przez THA”. Następnie w motywach 104–111 Komisja wyjaśniła przyczyny, ze względu na które uznała ona, że tę formę pomocy należy uznać za pomoc w celu restrukturyzacji przyznaną z naruszeniem wytycznych dotyczących pomocy w celu ratowania i restrukturyzacji, a zatem — za pomoc niezgodną ze wspólnym rynkiem.

- 188 W opinii kraju związkowego Turyngii ta ocena opiera się na błędzie w ustaleniach stanu faktycznego, ponieważ przyznany przez TAB kredyt na kwotę 25 milionów DEM nie posłużył rozwiązaniu problemów z płynnością finansową, lecz jedynie spłacie części kredytów bankowych zabezpieczonych gwarancją THA, która nastąpiła w ramach porozumienia mającego na celu uzdrowienie kondycji finansowej przedsiębiorstwa.
- 189 W tym względzie należy przypomnieć, że w pkt 2.2.2 ust. 1 decyzji o wszczęciu Komisja wskazała, iż „już dnia 29 września 1993 r. TAB udzielił przedsiębiorstwu joint venture pożyczki oprocentowanej w wysokości 7% [na kwotę] 20 milionów DEM, podlegającą zwrotowi najpóźniej do dnia 21 marca 1996 r., w celu rozwiązania problemów z płynnością finansową, a także pożyczkę [na kwotę] 25 milionów DEM również oprocentowaną w wysokości 7%, podlegającą zwrotowi najpóźniej do dnia 31 marca 1996 r., przeznaczoną na spłatę pożyczki poręczonej przez THA”. To ustalenie faktyczne — różniące się od tego znajdującego się w motywie 33 zaskarżonej decyzji — znajduje także potwierdzenie w aktach sprawy. Z pism władz niemieckich z dnia 3 marca 1995 r. i 18 stycznia 1996 r. wynika bowiem, że kredyt na kwotę 25 milionów DEM został w marcu 1994 r. przyznany w celu spłaty części kredytów THA. Ponadto z uwag przedstawionych przez zainteresowane strony po wszczęciu formalnego postępowania w sprawie badania pomocy nie wynika, żeby zwróciły się one z wnioskiem o skorygowanie przedstawionych w decyzji o wszczęciu odpowiednich okoliczności faktycznych.
- 190 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że w kontekście informacji, które Komisja posiadała w chwili wydawania zaskarżonej decyzji, powinna była ona wiedzieć, iż kredyt w wysokości 25 milionów DEM nie został wykorzystany na rozwiązanie problemów z płynnością finansową w październiku 1993 r., lecz przyznano go w marcu 1994 r. w celu spłaty części kredytów gwarantowanych przez THA. Komisja popełniła zatem w zakresie dotyczącym tej formy pomocy błąd w ustaleniach faktycznych.
- 191 Z utrwalonego orzecznictwa wynika jednak, że nawet jeśli motyw spornego aktu zawiera błędne ustalenia faktyczne, uchybienie to nie musi skutkować stwierdzeniem nieważności tego aktu, jeśli w innych motywach zaskarżonej decyzji zostały zawarte przesłanki mogące świadczyć o jej zasadności (zob. podobnie wyroki Sądu z dnia 21 stycznia 1999 r. w sprawach połączonych T-129/95, T-2/96 i T-97/96 Neue

Maxhütte Stahlwerke i Lech-Stahlwerke przeciwko Komisji, Rec. str. II-17, pkt 160 oraz z dnia 28 października 2004 r. w sprawie T-35/01 Shanghai Teraoka Electronic przeciwko Radzie, Zb.Orz. str. II-3663, pkt 167 i nast.). Natomiast w niniejszym zaś przypadku przedstawienie kwoty kredytów przyznanych we wrześniu 1993 r. i w marcu 1994 r. przez TAB nie ma wpływu na dokonaną przez Komisję ocenę tych przypadków pomocy. Przesłanki, na których Komisja oparła się przy ocenie ich zgodności ze wspólnym rynkiem są identyczne, a mianowicie — że według posiadanych przez Komisję informacji pomoc ta została przyznana z naruszeniem wytycznych dotyczących pomocy w celu ratowania i restrukturyzacji. W tej sytuacji błąd w ustaleniach faktycznych, którego popełnienie w zakresie dotyczącym kredytu na kwotę 20 milionów DEM i kredytu na kwotę 25 milionów DEM stwierdzono powyżej, nie uzasadnia stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji w tym zakresie.

192 Po drugie, kraj związkowy Turyngii podważa jakoby kredyt na kwotę 25 milionów DEM stanowił pomoc państwa, a tym bardziej nową pomoc, która byłaby niezgodna ze wspólnym rynkiem. Podnosi on bowiem, że w sytuacji, gdy kredyt ten został przyznany w celu zwrotu części kredytów zabezpieczonych gwarancją THA — a zdaniem Komisji udzielenie tej gwarancji stanowi pomoc państwa — nie ma ona racji twierdząc, iż sumy przyznane w ramach pomocy z tytułu tej gwarancji także stanowią pomoc państwa, ponieważ sprawadzałoby się to dwukrotnie uznania za pomoc państwa tych samych kwot.

193 Ta argumentacja nie jest przekonująca.

194 Po pierwsze, należy stwierdzić — jak wynika to z motywu 99 zaskarżonej decyzji — że z łącznej kwoty udzielonej przez THA gwarancji, czyli 190 milionów DEM, „zwrotowi podlega [jedynie] suma 120 milionów DEM, stanowiąca spełnione świadczenie z tytułu gwarancji, ponieważ była to jedyna [kwota], która została wypłacona”. W tych okolicznościach uznanie za pomoc państwa kredytu na kwotę 25 milionów DEM nie stanowi powtórzenia pomocy uwzględnionej z tytułu tej gwarancji.

- 195 Po drugie, należy podkreślić, że jak wynika z pkt 175–179 powyżej, gwarancja THA nie została udzielona zgodnie z pierwszym i drugim systemem THA, wskutek czego nie można go uznać za pomoc istniejącą. Ponadto nawet przy założeniu, że udzielona przez THA gwarancja może zostać uznana za taką pomoc, ta kwalifikacja jako taka nie pozwala na dojście do wniosku, iż za pomoc istniejącą należy uznać kredyt udzielony PA przez inne przedsiębiorstwo publiczne w celu spłaty części kredytów zabezpieczonych tą gwarancją.
- 196 Należy ponadto odrzucić argumentację kraju związkowego Turynгии, zgodnie z którą kredyt na kwotę 25 milionów DEM nie może zostać uznany za pomoc w celu restrukturyzacji ze względu na to, że w chwili przyznania tej pomocy PA nie przeżywała trudności.
- 197 W pierwszej kolejności, żaden z uczestników postępowania nie podważył, że przed zawarciem w marcu 1994 r. porozumienia mającego na celu uzdrowienie kondycji finansowej przedsiębiorstwa sytuacja gospodarcza i finansowa PA była katastrofalna. Jak bowiem wynika z pisma władz niemieckich z 3 marca 1995 r., zmniejszenie poziomu sprzedaży przedsiębiorstwa i słabe wykorzystanie jego mocy produkcyjnych spowodowały znaczne straty i doprowadziły jego finanse do dramatycznej sytuacji. Potwierdzeniem tego stanu rzeczy było także udzielenie przez TAB w październiku 1993 r. pomocy w celu rozwiązania problemów z płynnością finansową.
- 198 Należy następnie zauważyć, że jak wynika z pism kraju związkowego Turynгии tak podmioty prywatne, jak i publiczne zawarły w dniu 7 marca 1994 r. porozumienie mające na celu uzdrowienie kondycji finansowej przedsiębiorstwa właśnie w celu zaradzenia tej sytuacji. Porozumienie to miało bowiem za przedmiot doprowadzenie do znacznego oddłużenia PA, mającego [z kolei] za cel przetrwanie tego przedsiębiorstwa. najważniejszym perspektywy czasu, najważniejszym z przyjętych w tym kontekście środków okazała się ingerencja THA z tytułu jej gwarancji na kwotę 120 milionów DEM, ponieważ ta kwota, a także inne przyznane PA przez TIB i TAB kredyty umożliwiły spłatę dużej części udzielonych przedsiębiorstwu joint venture kredytów bankowych. TAB, TIB i LfA przyjęły także różnego rodzaju środki mające na celu, po pierwsze, spłatę pozostałej części przyznanых PBK kredytów bankowych oraz, po drugie, konsolidację finansów PA.

199 W tej sytuacji, opierając się na tych wszystkich elementach, Komisja miała w zaskarżonej decyzji prawo dojść do wniosku, że w momencie przyznawania kredytu na kwotę 25 milionów DEM PA miała problemy z płynnością finansową. Tego wniosku nie mogło ponadto podważyć twierdzenie kraju związkowego Turyngii, zgodnie z którym — wskutek udzielenia w ramach porozumienia mającego na celu uzdrowienie kondycji finansowej przedsiębiorstwa tych różnego rodzaju form pomocy — sytuacja finansowa przedsiębiorstwa przedstawiała się dość pozytywnie. W kontekście okoliczności bowiem, które spowodowały poprawę finansów PA, Komisja mogła słusznie ocenić, że ta okoliczność sama w sobie nie wystarcza, by stwierdzić, iż PA nie przeżywała trudności. Wniosek taki nasuwał się tym bardziej, że następnie okazało się, iż zawarta w bilansie przedsiębiorstwa wartość aktywów była znacznie zawyżona. Jak ponadto wynika z motywów 36 i 37 zaskarżonej decyzji, przed upływem sześciu miesięcy od zawarcia porozumienia mającego na celu uzdrowienie kondycji finansowej przedsiębiorstwa PA miała znowu problemy finansowe, które zmusiły TAB i LfA do ponownego przyznania jej kredytów. Ponadto, jak sam kraj związkowy Turyngii podkreślił w pkt 356 i 360 swej skargi, dodatkowymi elementami niepewnej sytuacji PA były: nieuchronna upadłość grupy Pilz oraz okoliczność, że wiarytelności tego przedsiębiorstwa wobec należących do tej grupy spółek należało uważać nieściągalne.

200 Sąd zauważa ponadto, że w chwili zawarcia porozumienia, mającego na celu uzdrowienie kondycji finansowej przedsiębiorstwa, jego strony — podmioty publiczne — nie wiedziały o różnego rodzaju malwersacjach księgowych i wykorzystywaniu środków przez grupę Pilz niezgodnie z ich przeznaczeniem. Ten brak wiedzy nie pozwala jednak na wniosek, że w chwili przyznawania różnego rodzaju form pomocy jednostki te mogły sądzić, iż wskutek udzielenia tej pomocy PA wyjdzie z trudnej sytuacji. Należy bowiem podkreślić, że w kontekście katastrofalnej sytuacji, w której znajdowała się PA w chwili zawarcia tego porozumienia, każdy rozsądny inwestor, działający z zachowaniem należytej staranności w warunkach gospodarki rynkowej, dokonałby najpierw pogłębionej analizy sytuacji gospodarczej przedsiębiorstwa i zażądałby sporządzenia planu restrukturyzacji przewidującego zyski, zanim przyznałby mu tak znaczne kredyty — a tym bardziej, zanim dokonałby nabycia tego przedsiębiorstwa. Należy natomiast stwierdzić, że pomimo różnego rodzaju skierowanych przez Komisję wniosków, władze niemieckie nie przedstawiły informacji dotyczących sporządzenia jakiegokolwiek planu restrukturyzacji (motyw 108 zaskarżonej decyzji). W tych okolicznościach kraj związkowy Turyngii nie może powoływać się na niewiedzę tych jednostek publicznych, aby oprzeć na niej swe twierdzenia, zgodnie z którymi — według informacji, którymi dysponowały one w marcu 1994 r. — jednostki te mogły sądzić, że PA nie jest przedsiębiorstwem przeżywającym trudności.

201 W tej sytuacji Komisja słusznie uznała, że w chwili przyznania pomocy w celu restrukturyzacji należało uznać PA za przedsiębiorstwo przeżywające trudności, a zatem — powinna była dokonać oceny kredytu na kwotę 25 milionów DEM, w kontekście wytycznych dotyczących pomocy w celu ratowania i restrukturyzacji.

202 Wreszcie kraj związkowy Turyngii niesłusznie powołuje się na naruszenie obowiązku uzasadnienia. Jest prawdą, że zaskarżona decyzja zawiera jedynie kilka informacji o przyczynach, dla których PA powinna była zostać uznana za przedsiębiorstwo przeżywające trudności. Jednak w decyzji o wszczęciu Komisja wyraźnie wskazała, że „sporna pomoc prawdopodobnie nie [miała] na celu wspierania rozwoju regionalnego, lecz raczej uzdrowienie [sytuacji] i restrukturyzację przedsiębiorstw przeżywających trudności”, wskutek czego dla stwierdzenia zgodności ze wspólnym rynkiem, pomoc ta powinna spełniać wymogi przewidziane w wytycznych dotyczących pomocy w celu ratowania i restrukturyzacji. Należy zaś stwierdzić, że ta ocena pomocy nie wzbudziła reakcji zainteresowanych stron. Wynika z tego, że Komisja nie miała obowiązku przedstawienia w przedmiocie tego punktu zaskarżonej decyzji obszerniejszych wywodów. Wniosek ten nasuwa się tym bardziej, że według utrwalonego orzecznictwa nie jest wymagane, aby w uzasadnieniu uwzględnione były wszystkie właściwe fakty i kwestie prawne, ponieważ pytanie czy uzasadnienie aktu spełnia wymogi art. 253 WE musi być ocenione w szczególności z punktu widzenia jego kontekstu, jak również ogółu przepisów prawnych regulujących daną dziedzinę dziedziny (wyrok Trybunału z dnia 2 kwietnia 1998 r. w sprawie C-367/95 P Komisja przeciwko Sytraval i Brink's France, Rec. str. I-1719, pkt 63). Z tych samych względów — i wbrew argumentowi podniesionemu przez kraj związkowy Turyngii — Komisja nie miała obowiązku szczegółowego wyjaśniania w zaskarżonej decyzji przyczyn, dla których uznała ona między innymi, że kredyt na kwotę 25 milionów DEM stanowi pomoc na rzecz CD Albrechts.

203 W świetle powyższego należy oddalić zarzuty poniesione przez kraj związkowy Turyngii, w zakresie dotyczącym niniejszej pomocy, jako bezzasadne.

G — W przedmiocie przyznanego PA przez TAB kredytu na kwotę 20 milionów DEM

1. Argumenty stron

- 204 Kraj związkowy Turynгии podnosi, że wbrew temu, co Komisja stwierdziła w motywie 33 zaskarżonej decyzji, kredyt TAB dla PA na kwotę 20 milionów DEM został przyznany w październiku 1993 r., a nie w marcu 1994 r. Podkreśla on ponadto, że kredyt ten posłużył do konsolidacji finansów tej ostatniej, a nie został wykorzystany na spłatę części kredytów bankowych zabezpieczonych gwarancją THA. Następnie zarzuca, że zaskarżona decyzja pociąga za sobą naruszenie art. 87 ust. 1 WE ze względu na fakt, iż stwierdza, że kredyt ten stanowi pomoc państwa na rzecz PA, którą ta ostatnia powinna zwrócić. Twierdzi on bowiem, że wbrew opinii Komisji w zaskarżonej decyzji, kredyt ten nie powinien być analizowany w kontekście wytycznych dotyczących pomocy w celu ratowania i restrukturyzacji ze względu na to, iż PA nie znajdowała się w takiej sytuacji. Kraj związkowy Turynгии podnosi ponadto, że Komisja naruszyła obowiązek uzasadnienia, ponieważ nie przedstawiła przesłanek na poparcie stwierdzenia, zgodnie z którym CD Albrechts odniosła korzyść z tej formy pomocy finansowej i że pomoc ta stanowi korzyść odniesioną za pomocą środków publicznych, którą należy przeanalizować w świetle wytycznych, dotyczących pomocy w celu ratowania i restrukturyzacji.
- 205 Komisja, popierana przez ODA, jest zdania, że przedstawioną przez kraj związkowy Turynгии argumentację odnoszącą się do niniejszej pomocy finansowej należy oddalić jako bezzasadną.

2. Ocena Sądu

- 206 Należy stwierdzić, że przedstawiona przez kraj związkowy Turynгии argumentacja w przedmiocie kredytu na kwotę 20 milionów DEM jest w znacznym stopniu analogiczna do argumentacji w przedmiocie kredytu na kwotę 25 milionów DEM.

207 Zatem ze względu na ogół powodów przedstawionych w pkt 186–205 powyżej — które należy odnieść do niniejszej pomocy finansowej — zarzuty podniesione przez kraj związkowy Turynгии na tej podstawie należy oddalić jako bezzasadne.

H — W przedmiocie ceny zakupu zapłaconej PBK przez TIB w wysokości 3 milionów DEM

1. Argumenty stron

208 Kraj związkowy Turynгии podnosi, że w trakcie dokonywania swej oceny Komisja nie uwzględniła okoliczności, iż pomoc finansowa została wypłacona dopiero po rozliczeniu dużej części długów przedsiębiorstwa PA, co doprowadziło do stanu zadłużenia na kwotę 100 milionów DEM oraz stanu aktywów na kwotę 250 milionów DEM. W opinii kraju związkowego Turynгии Komisja powinna była z tej okoliczności — na którą władze niemieckie wyraźnie zwróciły jej uwagę w piśmie z dnia 30 marca 1999 r. — wyciągnąć wniosek, że przyznanie tej formy pomocy było zgodne z zasadą działania prywatnego inwestora w warunkach gospodarki rynkowej, a zatem — że nie stanowiło ono pomocy. Twierdzi ponadto, że ze względu na fakt, iż cena zakupu została zapłacona spółce należącej do grupy Pilz i PA nie odniosła z niej żadnej korzyści, jej zwrotu należy domagać się wyłącznie od przedsiębiorstw należących do tej grupy. W jego ocenie wreszcie Komisja naruszyła obowiązek uzasadnienia ze względu na niewyjaśnienie przyczyn, dla których uznała, iż zapłacona przez TIB i TAB cena zakupu w wysokości 3 milionów DEM stanowi pomoc państwa na rzecz PA i CD Albrechts.

209 Komisja, popierana przez ODS, podważa twierdzenie kraju związkowego Turynгии, zgodnie z którym niesłusznie założyła ona istnienie pomocy państwa. Twierdzi ona bowiem, że pomimo iż jej pytania skierowane do władz niemieckich w piśmie z dnia 25 listopada 1996 r. zmierzały bezpośrednio do zapewnienia, że przejęcie zostanie dokonane zgodnie z zasadami gospodarki rynkowej, władze te nie przedstawiły w tym względzie żadnych uwag ani nie przekazały egzemplarza porozumienia

mającego na celu uzdrowienie kondycji finansowej przedsiębiorstwa, lecz ograniczyły się do zapewnienia, że cena zakupu była przedmiotem negocjacji. W tym kontekście Komisja jest zdania, że nie miała możliwości sprawdzenia prawidłowości pozytywnych prognoz odnośnie rentowności przedsiębiorstwa w przyszłości. Twierdzi ona ponadto, że okoliczność, iż należało w tamtym momencie uznać PA za przedsiębiorstwo przeżywające trudności, zdeterminowała dokonaną przez nią ocenę, zgodnie z którą inwestor prywatny nie nabyłby PA i że cenę zakupu należy uznać za pomoc państwa. Jej zdaniem bowiem z informacji, które posiadała nie wynikało, że pomoc została przyznana w ramach planu restrukturyzacji umożliwiającego osiągnięcie przedsiębiorstwu w rozsądnym czasie długookresowej rentowności i stabilności. Przeciwnie, posiadane przez nią informacje wskazywałyby na to, że wiarytelności banków zostały w dużej części zaspokojone, w szczególności wskutek zapłaty przez THA sumy 120 milionów DEM, oraz że środki służące wsparciu i ratowaniu PA zostały niemal w całości sfinansowane z funduszy publicznych. Komisja zauważa ponadto, że poczynszy od decyzji o wszczęciu, uznawała ona cenę zakupu — na podstawie wytycznych dotyczących pomocy w celu ratowania i restrukturyzacji — jako pomoc przyznaną nielegalnie. Komisja podkreśla wreszcie, że ta kwalifikacja została potwierdzona przez władze niemieckie, które stwierdziły, iż pomoc mająca za cel [poprawę] finansów przedsiębiorstwa była absolutnie niezbędna (pismo z dnia 18 stycznia 1996 r.) oraz że PA nie przetrwałaby bez wypłaty tych środków mających na celu uzdrowienie kondycji finansowej przedsiębiorstwa (pismo z dnia 14 lipca 1997 r.).

210 Tak samo Komisja, popierana przez ODS, podważa twierdzenie, zgodnie z którym miała ona naruszyć w tym względzie obowiązek uzasadnienia. Twierdzi bowiem, że nie miała żadnych podstaw do dokonania oceny innej niż zawarta w zaskarżonej decyzji (motywy 104–111), ponieważ pomoc finansowa już w decyzji o wszczęciu została uznana za przyznaną bezprawnie pomoc na restrukturyzację na rzecz przedsiębiorstwa znajdującego się w trudnościach oraz że nie otrzymała ona od władz niemieckich informacji na twierdzenia przeciwne (pisma z dnia 18 stycznia 1996 r. i 17 kwietnia 1997 r.).

211 ODS zauważa ponadto, że kraj związkowy Turynii wydaje mylić wymogi związane z obowiązkiem uzasadnienia z kwestią czy Komisja prawidłowo przeprowadziła dochodzenie w sprawie okoliczności faktycznych. Podkreśla bowiem, że ewentualna nieprawidłowość w ustaleniach faktycznych Komisji nie jest objęta obowiązkiem uzasadnienia ze względu na to, że Komisja miała prawo zakładać ich prawidłowość, skoro wynikały one z informacji przedstawionych przez Republikę Federalną

Niemiec. Podnosi ona, że skoro oczywistym jest, że według tych informacji sporne środki stanowiły pomoc państwa, Komisja nie miała obowiązku szczegółowej analizy wszystkich przesłanek materialnych z art. 87 ust. 1 WE, lecz mogła ograniczyć się do krótkiego uzasadnienia.

2. Ocena Sądu

- 212 Kraj związkowy Turynгии utrzymuje, że odnośnie niniejszej pomocy finansowej popełniono błąd w ustaleniach faktycznych, oczywisty błąd w ocenie oraz naruszono obowiązek uzasadnienia.
- 213 Jeśli chodzi o tą część zarzutu, którą oparto na popełnieniu błędu w ustaleniach faktycznych oraz oczywistego błędu w ocenie, kraj związkowy Turynгии co do zasady podnosi, że w kontekście informacji, które Komisja posiadała w chwili wydawania zaskarżonej decyzji, powinna ona była stwierdzić, iż cena zakupu w wysokości 3 milionów DEM, zapłacona przez TIB za nabycie udziałów w PA, była zgodna ze wspólnym rynkiem.
- 214 W tym względzie należy przypomnieć, że w decyzji o wszczęciu Komisja wskazała, iż „TAB i TIB w ramach przejęcia [PA] w marcu 1994 r. wypłaciły łącznie [kwotę] 15 milionów [DEM]” oraz że „w ramach tej kwoty 3 miliony DEM odpowiadały cenie, którą TIB zapłaciła za nabycie swych udziałów w [PBK]” (pkt 2.2.2 akapit drugi decyzji o wszczęciu). Następnie w ramach dokonanej tymczasowej oceny tej pomocy finansowej Komisja podkreśliła, że cena zakupu w wysokości 3 milionów DEM stanowi niewątpliwie, tak samo jak inne formy pomocy finansowej, pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE (pkt 3 akapit pierwszy decyzji o wszczęciu). Ponadto wyraźnie zwróciła się ona do Republiki Federalnej Niemiec o szczegółowy opis sposobu obliczenia tej ceny zakupu (pytanie nr 4 w załączniku do decyzji o wszczęciu).

- 215 Pismem z dnia 30 marca 1999 r. władze niemieckie zajęły stanowisko w tym względzie. Podkreśliły po pierwsze, że cena zakupu nie została ustalona na podstawie odpowiednich obliczeń, lecz jest raczej wynikiem przeprowadzonych negocjacji oraz po drugie, że pomocy tej nie otrzymała PA, lecz grupa Pilz. Władze niemieckie podkreśliły ponadto, że w kontekście dodatniego bilansu i rozmiarów oddłużenia, które nastąpiło wskutek porozumienia mającego na celu uzdrowienie kondycji finansowej przedsiębiorstwa, TIB i TAB miały wówczas podstawy, by uważać, że zobowiązanie na taką skalę może być uzasadnione ze względu na to, że wartość aktywów przedsiębiorstwa znacznie przekraczała wartość jego długów. W opinii tych władz taki wniosek nasuwał się tym bardziej, że jednostki te nie wiedziały jeszcze o dokonanych przez Reinera Pilza malwersacjach księgowych.
- 216 Komisja słusznie uznała, że te informacje były niewystarczające dla ugruntowania jej wniosku, zgodnie z którym cenę zakupu należy uznać za pomoc państwa.
- 217 Po pierwsze bowiem, władze niemieckie nie dostarczyły informacji pozwalających zweryfikować sposób, jakiego użyto przy obliczaniu ceny 3 milionów DEM. W tym kontekście pozbawiony znaczenia dla sprawy jest fakt, że cena ta była negocjowana przez strony umowy. Po drugie, ze względów powołanych w pkt 199 powyżej, władze niemieckie w celu uzasadnienia ceny zakupu niesłusznie powoływały się na wartość aktywów przedsiębiorstwa joint venture po zawarciu porozumienia mającego na celu uzdrowienie kondycji finansowej przedsiębiorstwa oraz na niewiedzę TIB i TAB o malwersacjach, których te aktywa były przedmiotem. Taki wniosek nasuwa się tym bardziej, że w kontekście informacji, które Komisja posiadała w chwili wydania zaskarżonej decyzji miała ona prawo stwierdzić, iż w chwili nabycia w marcu 1994 r. rozsądny inwestor działający z należytą starannością w warunkach gospodarki rynkowej powinien był uznać, iż PA znajduje się w trudnościach (zob. pkt 196–202 powyżej).
- 218 Kraj związkowy Turynii słusznie natomiast podnosi, że Komisja nie uwzględniła okoliczności, iż ta forma wsparcia została wypłacona bezpośrednio PBK. Komisja bowiem nie przedstawiła żadnego dowodu, z którego wynika, że pomoc ta jest

przeznaczona na restrukturyzację PA lub CD Albrechts. Zatem w art. 1 ust. 2 zaskarżonej decyzji Komisja niesłusznie uznała tę pomoc za „przeznaczoną na restrukturyzację [CD Albrechts]”. Wreszcie Komisja nie przedstawiła w zaskarżonej decyzji żadnego uzasadnienia w celu wykazania, że PA odniosła korzyść z tej formy pomocy, która to korzyść uzasadniałaby odzyskanie od niej tej pomocy [w znaczeniu Traktatu].

- 219 Mając na uwadze popełnienie błędu w ustaleniach faktycznych co do tożsamości beneficjenta pomocy oraz brak uzasadnienia w tym względzie, z naruszeniem art. 253 WE, należy stwierdzić nieważność art. 1 ust. 2 zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim Komisja stwierdza, iż cena zakupu w wysokości 3 milionów DEM stanowi pomoc „przeznaczoną na restrukturyzację [CD Albrechts]”.

I — W przedmiocie przyznanego PA przez TIB dokapitalizowania na kwotę 12 milionów DEM

1. Argumenty stron

- 220 W pierwszej kolejności kraj związkowy Turyngii podnosi, że w zakresie dotyczącym tej pomocy Komisja popełniła różnego rodzaju błędy w ustaleniach faktycznych. Podnosi on bowiem, że Komisja nie stwierdziła faktu, iż — tak jak wynika z pism władz niemieckich z dnia 18 stycznia 1996 r. i 30 marca 1999 r. — dokapitalizowanie na kwotę 12 milionów DEM zostało wykorzystane, w kwocie 7,6 miliona DEM, na spłatę części kredytów bankowych zabezpieczonych gwarancją THA, które zostały wypłacone bezpośrednio Pilz Construction. W opinii kraju związkowego Turyngii pozostała część tej dotacji, czyli 4,4 miliona DEM, została skierowana do grupy Pilz w postaci niezwróconych kosztów i nieuiszczonych płatności w ramach umów: zarządzania i dostawy, które PA zawarła z tą grupą.

- 221 Twierdzi on następnie, że ze względu na błędne ustalenia faktyczne Komisja popełniła błędy w ocenie i naruszyła obowiązek uzasadnienia w zakresie dotyczącym tej pomocy. Podkreśla on bowiem, że ze względu na to, iż subwencja w kwocie 7,6 miliona DEM została wykorzystana na spłatę części kredytów bankowych zabezpieczonych gwarancją THA, nie chodzi tu o pomoc państwa, a tym bardziej — o nową pomoc, która byłaby niezgodna ze wspólnym rynkiem. Podnosi on bowiem, że w sytuacji, gdy subwencja została przyznana w celu spłaty części kredytów zabezpieczonych przez gwarancję THA — a zdaniem Komisji udzielenie tej gwarancji stanowi pomoc państwa — nie ma ona racji twierdząc, iż sumy zapłacone z tytułu gwarancji także stanowią pomoc państwa, ponieważ sprowadzałoby się to do dwukrotnego uznania za pomoc państwa tych samych kwot. Ponadto w ocenie kraju związkowego Turyngii, ze względu na to, że — tak jak już zostało to przezeń wykazane — udzielenie gwarancji należy uznać za zgodną z Traktatem pomoc istniejącą, podobnie musi być w przypadku niniejszej pomocy finansowej, której świadczenie nastąpiło w ramach wykonania zobowiązań wynikających z tej gwarancji. Kraj związkowy Turyngii uważa jednak, że sytuacja ta ma miejsce jedynie wtedy, gdy kredyty zabezpieczone gwarancjami udzielonymi przez THA rzeczywiście zostały wykorzystane na budowę fabryki płyt CD w Albrechts.
- 222 Jeśli chodzi o pozostałe 4,4 miliona DEM, kraj związkowy Turyngii jest także zdania, że Komisja popełniła błąd w ocenie i naruszyła obowiązek uzasadnienia ze względu na to, iż w zaskarżonej decyzji stwierdziła, że suma ta stanowi pomoc państwa na rzecz PA. Kraj związkowy Turyngii stoi bowiem na stanowisku, że wbrew stwierdzeniu Komisji w zaskarżonej decyzji, tej pomocy finansowej nie można analizować w kontekście wytycznych dotyczących pomocy w celu ratowania i restrukturyzacji, skoro PA nie znajdowała się w takiej sytuacji. Kraj związkowy Turyngii podnosi ponadto, że PA nigdy nie odniosła korzyści z tej pomocy ze względu na to, że posłużyła ona do sfinansowania wytworzenia towarów dostarczonych grupie Pilz w ramach wykonania umów zarządzania i dostawy towarów, za które jednak nigdy nie zapłacono. W tej sytuacji jest on zdania, że jeśli uzna się, iż ta pomoc stanowi pomoc państwa, zwrotu jej należy żądać wyłącznie od przedsiębiorstw należących do grupy Pilz.
- 223 Komisja, popierana przez ODS, jest zdania, że należy odrzucić całość argumentacji w zakresie dotyczącym dokapitalizowania na kwotę 12 milionów DEM jako bezzasadną.

2. Ocena Sądu

224 Kraj związkowy Turynii zarzuca w zakresie niniejszej części zarzutu popełnienie różnego rodzaju błędów w ustaleniach faktycznych, oczywistego błędu w ocenie oraz naruszenie obowiązku uzasadnienia.

225 W pierwszej kolejności należy odrzucić argumenty podniesione przez kraj związkowy Turynii w celu wykazania, że w zakresie dotyczącym przyznanego PA przez TIB dokapitalizowania na kwotę 12 milionów DEM, Komisja popełniła błąd w ustaleniach faktycznych, nie stwierdzając po pierwsze, iż część tej pomocy w kwocie 7,6 miliona DEM została wykorzystana na spłatę części kredytów bankowych zabezpieczonych gwarancją THA a po drugie, że pozostała część w kwocie 4,4 miliona DEM została skierowana do grupy Pilz.

226 Należy bowiem przypomnieć, że w decyzji o wszczęciu Komisja wskazała, iż z kwoty 15 milionów DEM, wypłaconej w ramach przejęcia przedsiębiorstwa joint venture przez TIB i TAB, 3 miliony DEM odpowiadały cenie zakupu udziałów, „podczas gdy pozostałe 12 milionów [DEM] stanowiło dotację kapitałową dla przedsiębiorstwa joint venture” oraz „z tej kwoty 12 milionów [DEM], 7,6 miliona [DEM] zostało wykorzystane na zwrot poręczonej przez THA pożyczki, a różnica w kwocie 4,4 miliona — na fundusz odnawialny” (pkt 2.2.2 akapit drugi, decyzji o wszczęciu) .

227 W piśmie z dnia 30 marca 1999 r. władze niemieckie potwierdziły przedstawione okoliczności faktyczne. Z akt sprawy nie wynika ponadto, żeby zostały one podważone przez inne zainteresowane strony.

- 228 W tych okolicznościach Komisja słusznie stwierdziła w motywie 34 zaskarżonej decyzji, w kontekście informacji, które posiadała w chwili jej wydania, że przy nabyciu przedsiębiorstwa joint venture przez TIB i TAB, te ostatnie wypłaciły łączną kwotę w wysokości 15 milionów DEM, na którą złożyły się kwota 3 milionów DEM wypłacona PBK przez TIB z tytułu nabycia udziałów oraz kwota 12 milionów DEM wypłacona przez TIB z tytułu dokapitalizowania PA.
- 229 Następnie kraj związkowy Turynгии niesłusznie podnosi, że Komisja nie uwzględniła okoliczności, iż kwota 7,6 miliona DEM z tej pomocy została wykorzystana na spłatę części kredytów bankowych zabezpieczonych gwarancją THA. Bez potrzeby rozstrzygania w kwestii, czy Komisja rzeczywiście zapomniała uwzględnić tę okoliczność, wystarczy stwierdzić, że to zaniedbanie — przy założeniu, że okaże się ono prawdziwe — jest bez znaczenia dla poprawności dokonanej przez nią w tym zakresie oceny. Jak bowiem podkreślono w pkt 194 powyżej, jest wykluczone, żeby pomoc finansowa przyznana w celu spłaty kredytów zabezpieczonych gwarancją THA została uwzględniona dwukrotnie, skoro w zaskarżonej decyzji za pomoc państwa uznano jedynie kwoty rzeczywiście wypłacone przez THA w wykonywaniu zobowiązań z tytułu gwarancji.
- 230 Wreszcie, w zakresie w jakim kraj związkowy Turynгии podnosi, że Komisja nie uwzględniła okoliczności, że pochodzącą z tej pomocy kwotę 4,4 miliona DEM skierowano do grupy Pilz, należy odesłać do oceny tej części zarzutu dokonanej przez Sąd w ramach analizy argumentacji kraju związkowego Turynгии dotyczącej legalności nakazu odzyskania zawartego w art. 2 zaskarżonej decyzji (zob. pkt 307–348 poniżej).
- 231 Po drugie, skoro wykazano, że w zakresie dotyczącym tej pomocy Komisja nie popełniła błędu w ustaleniach faktycznych, należy dokonać analizy różnego rodzaju argumentów podniesionych przez kraj związkowy Turynгии w tym samym zakresie w celu dowiedzenia, iż popełniono oczywiste błędy w ocenie oraz naruszono obowiązek uzasadnienia.

- 232 W tym względzie kraj związkowy Turyngii niesłusznie twierdzi, że w zakresie, w jakim dokapitalizowanie w kwocie 7,6 miliona DEM, zostało wykorzystane na spłatę kredytów poręczonych przez THA, Komisja, uznając tą formę pomocy za nową pomoc, popełniła błąd w ocenie i naruszyła obowiązek uzasadnienia. Sam bowiem fakt, że pomoc, którą wykorzystano na spłatę zabezpieczonych przez THA kredytów, została wypłacona przez TIB, pozwala stwierdzić, iż nie chodzi tutaj o świadczenie z tytułu tej gwarancji. Wynika z tego, że mamy zatem do czynienia z nową pomocą.
- 233 Komisja w każdym razie słusznie uznała niniejsze wsparcie za pomoc na restrukturyzację przedsiębiorstwa przeżywającego trudności. Jak bowiem podkreślono w pkt 196–202 powyżej, w chwili przyznawania tej pomocy finansowej, PA można było uznać za przedsiębiorstwo przeżywające trudności. Można więc zakładać, że znajdujące się w sytuacji TIB przedsiębiorstwo prywatne nie dokonałoby dokapitalizowania przeżywającego trudności przedsiębiorstwa takiego jak PA bez przynajmniej dokładnego przeanalizowania jego sytuacji gospodarczej i sporządzenia planu restrukturyzacji. Ponadto, o ile w decyzji o wszczęciu to wsparcie zostało uznane za pomoc państwa, władze niemieckie w toku procedury administracyjnej nie sprzeciwiły się dokonaniu takiej kwalifikacji. Jak wreszcie podkreślono w pkt 202 powyżej, Komisja przedstawiła wystarczające, spełniające wymogi art. 253 WE, uzasadnienie w celu wykazania niezgodności tej pomocy ze wspólnym rynkiem.
- 234 W świetle powyższego należy oddalić zarzuty podniesione przez kraj związkowy Turyngii w zakresie tej pomocy jako bezzasadne.

J — *W przedmiocie nabycia przez TIB i TAB udziałów w PA*

1. Argumenty stron

- 235 Kraj związkowy Turyngii podnosi, że Komisja w zaskarżonej decyzji błędnie stwierdziła, iż wspomniana w jej motywie 35 kwota 33 milionów DEM stanowi

pomoc finansową. Twierdzi bowiem, że kwota ta odpowiada w rzeczywistości wysokości nominalnego kapitału zakładowego PA. Jest ponadto zdania, że Komisja popełniła oczywisty błąd w ocenie oraz naruszyła obowiązek uzasadnienia.

- 236 Na rozprawie w dniu 5 maja 2004 r. Komisja przyznała, że w zaskarżonej decyzji niesłusznie stwierdziła, iż nabycie przez TIB i TAB udziałów w PA opiewające na kwotę 33 milionów DEM stanowi pomoc państwa. Zgodziła się zatem, aby w tym względzie stwierdzić nieważność zaskarżonej decyzji.

2. Ocena Sądu

- 237 Ze względu na oświadczenia złożone przez Komisję na rozprawie w dniu 5 maja 2004 r., które zostały odnotowane w protokole z tej rozprawy, należy stwierdzić — bez konieczności analizowania innych podniesionych w tym względzie części składowych zarzutu — że Komisja, uznając nabycie przez TIB i TAB udziałów w PA opiewających na kwotę 33 milionów DEM za pomoc państwa, popełniła błąd w ustaleniach faktycznych.

- 238 W świetle powyższego należy stwierdzić nieważność art. 1 ust. 2 zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim Komisja stwierdziła, że niezgodna ze wspólnym rynkiem pomoc państwa w celu restrukturyzacji spółki CD Albrechts obejmuje kwotę 33 milionów DEM z tytułu nabycia udziałów w PA.

K — *W przedmiocie przyznanego PA przez LfA kredytu na kwotę 2 milionów DEM*

1. Argumenty stron

239 Kraj związkowy Turyngii podnosi, że w zaskarżonej decyzji Komisja niesłusznie nie uwzględniła ani nie uzasadniła faktu, iż przyznany PA przez LfA kredyt na kwotę 2 milionów DEM nie został wypłacony tej spółce, lecz został wykorzystany jedynie na spłatę kredytów bankowych przyzanych przez PBK, zabezpieczonych gwarancją kraju związkowego Bawarii. Twierdzi natomiast, że ze względu na fakt, iż Komisja zaliczyła już łączną kwotę gwarancji (54,7 miliona DEM) jako pomoc państwa, sprowadza się do dwukrotnego uwzględnienia tej samej kwoty jako pomocy przy założeniu, że kredyt ten także stanowi pomoc państwa. Tak samo kraj związkowy Turyngii jest zdania, że Komisja popełniła błąd w ocenie, uznając w zaskarżonej decyzji, bez żadnego uzasadnienia, iż przyznany przez LfA kredyt na kwotę 2 milionów DEM stanowi nową pomoc. Podnosi on wreszcie, że Komisja naruszyła obowiązek uzasadnienia ze względu na niewskazanie przyczyn, dla których uznała, że przyznany PA przez LfA kredyt na kwotę 2 milionów stanowi pomoc niezgodną ze wspólnym rynkiem.

240 Komisja, popierana przez ODS, jest zdania, że należy odrzucić argumentację przedstawioną przez kraj związkowy Turyngii w zakresie dotyczącym tej pomocy jako bezzasadną.

2. Ocena Sądu

241 Kraj związkowy Turyngii zarzuca, że w zakresie dotyczącym niniejszej formy pomocy finansowej popełniono błąd w ustaleniach faktycznych, oczywisty błąd w ocenie oraz naruszono obowiązek uzasadnienia.

242 W tym względzie należy w pierwszej kolejności przeanalizować, czy Komisja — tak jak twierdzi kraj związkowy Turynii — popełniła błąd w ustaleniach faktycznych, nie uwzględniając tego, iż przyznany PA przez LfA kredyt na kwotę 2 milionów DEM został wykorzystany na spłatę części kredytów zabezpieczonych gwarancją kraju związkowego Bawarii.

243 W tym względzie należy przypomnieć, że w pkt 2.2.2 akapit trzeci decyzji o wszczęciu Komisja dokonała następujących stwierdzeń:

„W dniu 8 marca 1994 r. [kraj związkowy] Bawarii za pośrednictwem LfA zawarł [...] dwie umowy pożyczki na rzecz przedsiębiorstwa joint venture, jedną na kwotę 2 milionów [DEM], a drugą na kwotę 7 milionów [DEM]; wynagrodzenie z tego tytułu ustalono w obu przypadkach na poziomie 7%, a ich spłaty należało dokonać najpóźniej odpowiednio do dnia: 31 marca 1996 r. i 30 marca 1996 r. Pierwsza pożyczka została wykorzystana na spłatę [...] kredytu poręczonego przez [kraj związkowy] Bawarii”.

244 Z tego fragmentu wyraźnie wynika, że Komisja była poinformowana o fakcie, iż przyznany przez LfA kredyt w kwocie 2 milionów DEM wykorzystano na spłatę poręczonych kredytów.

245 Należy następnie zauważyć, że w toku procedury administracyjnej ani władze niemieckie, ani inne zainteresowane strony nie przedstawiły uwag w celu sprostowania tej informacji. Przeciwnie, w piśmie z dnia 30 marca 1999 r. władze niemieckie potwierdziły prawdziwość tego, co stwierdzono w decyzji o wszczęciu postępowania.

246 W takich okolicznościach należy stwierdzić, że na podstawie informacji, które Komisja posiadała w chwili wydania zaskarżonej decyzji, powinna ona była wiedzieć, iż kredyt na kwotę 2 milionów DEM został wykorzystany na spłatę części kredytów poręczonych przez kraj związkowy Bawarii.

247 W odróżnieniu jednak od tego, co zostało stwierdzone w odniesieniu do zrzeczenia się wiarytelności opiewającej na kwotę 3 milionów DEM (zob. pkt 123–130 powyżej), błąd ten nie pociąga za sobą skutków dla legalności zaskarżonej decyzji, ze względu na to, że w niniejszym przypadku jest w każdym razie wykluczone, aby miało miejsce dwukrotne uwzględnienie tej samej korzyści. Sama bowiem okoliczność, że ta pomoc finansowa została wykorzystana na spłatę kredytów bankowych poręczonych przez kraj związkowy Bawarii nie uzasadnia na wniosku, iż chodzi tutaj o świadczenie z tytułu tej gwarancji. W szczególności kredyt ten został przyznany PA w celu umożliwienia jej spłaty części kredytów zabezpieczonych tą gwarancją. A zatem, choć przyznanie kredytu miało umożliwić spłatę poręczonych kredytów, tym niemniej nie chodzi tu o pomoc z tytułu istniejącej już gwarancji, lecz o nową pomoc.

248 Po drugie, kraj związkowy Turyngii niesłusznie podnosi, że Komisja popełniła błąd w ustaleniach faktycznych i naruszyła obowiązek uzasadnienia uznając, iż kredyt ten został udzielony przedsiębiorstwu znajdującemu się w trudnościach i uznając go za pomoc państwa niezgodną ze wspólnym rynkiem. Należy bowiem przypomnieć, że w chwili przyznawania kredytu PA mogło być uznane za przedsiębiorstwo znajdującemu się w trudnościach (zob. w tym względzie pkt 196–202 powyżej). Można więc zakładać, że znajdujące się w sytuacji LfA przedsiębiorstwo prywatne nie udzieliłoby kolejnego kredytu znajdującemu się w trudnościach przedsiębiorstwu takiemu jak PA, nie sprawdzwszy przynajmniej jego sytuacji gospodarczej i nie mając planu restrukturyzacji. Ponadto władze niemieckie nie sprzeciwiły się dokonaniu takiej kwalifikacji, podczas gdy w decyzji o wszczęciu ta forma pomocy została uznana za pomoc państwa. Jak wreszcie podkreślono w pkt 202 powyżej, Komisja przedstawiła wystarczające uzasadnienie uznania PA za przedsiębiorstwo znajdującemu się w trudnościach, a zatem — uznania niezgodności tej pomocy ze wspólnym rynkiem.

249 W świetle powyższego należy oddalić zarzuty kraju związkowego Turyngii w zakresie dotyczącym niniejszej pomocy jako bezzasadne.

L — *W przedmiocie przyznanej PA przez TIB pożyczki wspólnika w kwocie 3,5 miliona DEM*

1. Argumenty stron

250 Kraj związkowy Turyngii twierdzi, że zaskarżona decyzja pociąga za sobą naruszenie art. 87 ust. 1 WE oraz obowiązku uzasadnienia ze względu na to, iż uznaje ona pożyczkę wspólnika w wysokości 3,5 miliona DEM za niezgodną ze wspólnym rynkiem pomoc państwa na rzecz PA. Podnosi bowiem, że — wbrew temu, co Komisja stwierdziła w zaskarżonej decyzji — ze względu na to, iż PA nie znajdowała się w takiej sytuacji, pożyczki tej nie należy analizować w kontekście wytycznych dotyczących pomocy w celu ratowania i restrukturyzacji. Kraj związkowy Turyngii zauważa ponadto, że — tak jak wynika z pisma władz niemieckich z dnia 30 marca 1999 r. — przyznana PA przez TIB pożyczka wspólnika w kwocie 3,5 miliona DEM została skierowana, za pomocą centralnego systemu zarządzania środkami pieniężnymi, do grupy Pilz.

251 Komisja, popierana przez ODS, jest zdania, że należy oddalić argumentację podniesioną przez kraj związkowy Turyngii w zakresie dotyczącym niniejszej pomocy jako bezzasadną.

2. Ocena Sądu

252 Kraj związkowy Turyngii zarzuca, że w zakresie dotyczącym niniejszej pomocy popełniono błąd w ustaleniach faktycznych i oczywisty błąd w ocenie oraz naruszono obowiązek uzasadnienia.

253 W pierwszej kolejności należy zauważyć, że kraj związkowy Turyngii nie podważa stwierdzenia zawartego w motywie 35 zaskarżonej decyzji, zgodnie z którym w kwietniu 1994 r. TIB przyznała PA pożyczkę wspólnika na kwotę 3,5 miliona DEM.

254 Należy następnie stwierdzić, że kraj związkowy Turyngii niesłusznie podnosi, że Komisja naruszyła prawo i obowiązek uzasadnienia, stosując wytyczne dotyczące pomocy w celu ratowania i restrukturyzacji i uznając ten kredyt za niezgodną ze wspólnym rynkiem pomoc państwa. Jak bowiem podkreślono w pkt 196–202 powyżej, PA mogła w chwili przyznawania tego kredytu być uznana za przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnościach. Można zaś zakładać, że znajdujące się w sytuacji TIB przedsiębiorstwo prywatne nie udzieliłoby kredytu przeżywającemu trudności przedsiębiorstwu takiemu jak PA bez przynajmniej dokładnego przeanalizowania jego sytuacji gospodarczej i sporządzenia planu restrukturyzacji. Ponadto władze niemieckie nie sprzeciwiły się dokonaniu takiej kwalifikacji, podczas gdy w decyzji o wszczęciu ta forma pomocy została uznana za pomoc państwa. Jak wreszcie podkreślono w pkt 202 powyżej, Komisja przedstawiła wystarczające uzasadnienie uznania PA za przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnościach, a zatem uznania niezgodności tej pomocy ze wspólnym rynkiem.

255 Wreszcie w zakresie w jakim kraj związkowy Turyngii podnosi, że Komisja nie uwzględniła, iż ta forma pomocy została skierowana do grupy Pilz, należy odesłać do oceny tej części zarzutu dokonanej przez Sąd w ramach argumentacji kraju związkowego Turyngii dotyczącej legalności nakazu odzyskania zawartego w art. 2 zaskarżonej decyzji (zob. pkt 307–347 poniżej).

256 W świetle powyższego należy oddalić podniesione zarzuty kraju związkowego Turyngii w zakresie dotyczącym niniejszej pomocy jako bezzasadne.

M — W przedmiocie przyznanego grupie Pilz przez LfA kredytu na kwotę 15 milionów DEM

1. Argumenty stron

257 Kraj związkowy Turyngii twierdzi, że Komisja popełniła oczywisty błąd w ocenie w zakresie dotyczącym przyznanego przez LfA kredytu na kwotę 15 milionów DEM,

ponieważ został on udzielony bezpośrednio grupie Pilz i ze względu na to, nie należy żądać jego zwrotu od przedsiębiorstwa joint venture i jego następców prawnych. Podnosi on następnie, że Komisja naruszyła obowiązek uzasadnienia ze względu na to, iż nie wskazała przyczyn, dla których ten kredyt stanowi pomoc na rzecz PA lub CD Albrechts.

258 Komisja, popierana przez ODS, jest zdania, że należy oddalić argumentację kraju związkowego Turyngii podniesioną w zakresie dotyczącym pomocy jako bezzasadną. Podkreśla ona, że nie jest szczególnie ważne, czy kredyt na kwotę 15 milionów DEM był przeznaczony dla grupy Pilz, skoro — uwzględniając, że był to kredyt obrotowy, zanim przedsiębiorstwo joint venture nie znajdzie podmiotu, który ją przejmie — pociągał za sobą pewne przywileje także przedsiębiorstwu joint venture i PA.

2. Ocena Sądu

259 Kraj związkowy Turyngii zarzuca, że w zakresie dotyczącym niniejszej formy pomocy, popełniono oczywisty błąd w ocenie oraz naruszono obowiązek uzasadnienia.

260 Kraj związkowy Turyngii słusznie podnosi, że Komisja nie uwzględniła okoliczności, iż ta forma pomocy została wypłacona bezpośrednio grupie Pilz. Nie przedstawiła ona bowiem żadnego dowodu, z którego wynika, że ta pomoc była przeznaczona na restrukturyzację PA lub CD Albrechts.

261 Jak stwierdziła Komisja w motywie 37 zaskarżonej decyzji, na wniosek ten nie ma wpływu okoliczność, że kredyt na kwotę 15 milionów DEM należało wykorzystać na

wsparcie grupy Pilz, zanim nie znajdzie się podmiot, który przejmie PA. Poza faktem, że Komisja nie przedstawiła żadnego dowodu na poparcie tego twierdzenia, nie wykazano, iż PA rzeczywiście została wskutek tej pomocy uprzywilejowana. W tej sytuacji uznając, że PA odniosła z tego kredytu korzyść, Komisja popełniła oczywisty błąd w ocenie.

262 W świetle powyższego, bez konieczności analizowania części zarzutu dotyczącej naruszenia obowiązku uzasadnienia, należy stwierdzić nieważność art. 1 ust. 2 zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim Komisja uznała, iż kredyt na kwotę 15 milionów DEM stanowi pomoc „przeznaczoną na restrukturyzację [CD Albrechts]”.

N — W przedmiocie przyznanego CD Albrechts przez TAB kredytu na kwotę 15 milionów DEM

1. Argumenty stron

263 Kraj związkowy Turyngii twierdzi, że jak wynika z pisma władz niemieckich z dnia 30 marca 1999 r., przyznany CD Albrechts przez TAB kredyt na kwotę 15 milionów DEM został skierowany do grupy Pilz. Jego zdaniem kredyt ten został już spłacony. Następnie podnosi on, że Komisja naruszyła art. 87 ust. 1 WE ze względu na to, że w zaskarżonej decyzji uznała, iż kredyt na kwotę 15 milionów DEM stanowi pomoc państwa na rzecz PA. Stoi on bowiem na stanowisku, że wbrew stwierdzeniom Komisji w zaskarżonej decyzji, kredytu tego nie należy analizować w kontekście wytycznych dotyczących pomocy w celu ratowania i restrukturyzacji ze względu na to, iż w chwili udzielania tego kredytu PA, przekształcona w CD Albrechts, nie znajdowała się w takiej sytuacji. Twierdzi on ponadto, że Komisja naruszyła obowiązek uzasadnienia ze względu na niewskazanie przyczyn, dla których ten kredyt stanowi pomoc na rzecz PA lub CD Albrechts.

264 Komisja, popierana przez ODS, jest zdania, że argumentację kraju związkowego Turyngii w zakresie dotyczącym tej pomocy należy oddalić jako bezzasadną.

2. Ocena Sądu

265 Kraj związkowy Turyngii podnosi, że w zakresie dotyczącym niniejszej formy pomocy popełniono oczywisty błąd w ocenie oraz naruszono obowiązek uzasadnienia.

266 W tym względzie należy w pierwszej kolejności stwierdzić, że kraj związkowy Turyngii nie przedstawia żadnych dowodów na poparcie swego twierdzenia, zgodnie z którym kredyt ten został spłacony w całości lub w części. Ponadto nie wykazuje on także, że w toku procedury administracyjnej Komisja była o tym fakcie poinformowana.

267 Następnie kraj związkowy Turyngii niesłusznie podnosi, że Komisja naruszyła prawo oraz obowiązek uzasadnienia, uznając ten kredyt za niezgodną ze wspólnym rynkiem pomoc państwa w celu restrukturyzacji. Ze względów wyjaśnionych w pkt 196–202 powyżej, CD Albrechts, dawniej PA, mogła bowiem być uznana w chwili przyznawania kredytu za przedsiębiorstwo przeżywające trudności. Można zaś zakładać, że znajdujące się w sytuacji TAB przedsiębiorstwo prywatne nie udzieliłoby kredytu przeżywającemu trudności przedsiębiorstwu takiemu jak CD Albrechts bez przynajmniej dokładnego przeanalizowania jego sytuacji gospodarczej i sporządzenia planu restrukturyzacji. Ponadto władze niemieckie nie sprzeciwiły się dokonaniu takiej kwalifikacji, podczas gdy w decyzji o wszczęciu ta forma pomocy została uznana za pomoc państwa. Jak wreszcie podkreślono w pkt 202 powyżej, Komisja przedstawiła wystarczające uzasadnienie uznania CD Albrechts za przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnościach, a zatem uznania niezgodności tej pomocy ze wspólnym rynkiem.

268 Wreszcie w zakresie w jakim kraj związkowy Turyngii twierdzi, że Komisja nie uwzględniła okoliczności, iż pomoc została skierowana do grupy Pilz, należy odesłać do oceny tej części zarzutu dokonanej przez Sąd w ramach argumentacji kraju związkowego Turyngii dotyczącej legalności nakazu odzyskania zawartego w art. 2 zaskarżonej decyzji (zob. pkt 318–344 poniżej).

269 W świetle powyższego, z zastrzeżeniem późniejszej analizy tej ostatniej części zarzutu, należy oddalić zarzuty podniesione przez kraj związkowy Turyngii w zakresie dotyczącym niniejszej pomocy jako bezzasadne.

O — W przedmiocie przyznanego CD Albrechts przez LfA kredytu na kwotę 7 milionów DEM

1. Argumenty stron

270 Kraj związkowy Turyngii w pierwszej kolejności podnosi, że w zakresie dotyczącym kredytu na kwotę 7 milionów DEM, Komisja popełniła różne błędy w ustaleniach faktycznych. Zarzuca on, że wbrew temu, co Komisja stwierdziła w motywach 36 i 73 zaskarżonej decyzji, przyznany PA przez LfA kredyt na kwotę 7 milionów DEM nie został wykorzystany do wsparcia tej spółki. Zauważa on bowiem, że wskutek zawarcia porozumienia mającego na celu uzdrowienie kondycji finansowej przedsiębiorstwa, kredyt ten — w kwocie 2 milionów DEM — został wykorzystany na spłatę należnych odsetek od kredytów bankowych udzielonych PBK i zabezpieczonych gwarancją kraju związkowego Bawarii. W tej sytuacji kraj związkowy Turyngii jest zdania, że ze względu na zakwalifikowanie już przez Komisję łącznej kwoty gwarancji (54,7 miliona DEM) jako pomocy państwa, uznanie, że ten kredyt także stanowi pomoc państwa sprowadza się do dwukrotnego uwzględnienia tej samej kwoty w obliczeniach rozmiarów pomocy.

271 Kraj związkowy Turyngii twierdzi następnie, że w zakresie dotyczącym tej formy pomocy Komisja popełniła różne błędy w ustaleniach faktycznych oraz naruszyła obowiązek uzasadnienia. W szczególności podważa on, jakoby kredyt ten stanowił pomoc państwa oraz, tym bardziej, jakoby stanowił on nową pomoc, która byłaby niezgodna ze wspólnym rynkiem. Twierdzi on bowiem, że skoro w kwocie 5 milionów DEM kredyt ten został wykorzystany na spłatę części kredytów zabezpieczonych gwarancją THA oraz że zdaniem Komisji przyznanie tej pomocy stanowi pomoc państwa, ta ostatnia niesłusznie uznaje, iż sumy wypłacone przy wykonywaniu zobowiązań z tytułu gwarancji także stanowią pomoc państwa, ponieważ sprowadzałyby się to dwukrotnego uznania za pomoc państwa tych samych kwot. Ponadto w ocenie kraju związkowego Turyngii, ze względu na to, że — tak jak już zostało to przezeń wykazane — udzielenie gwarancji należy uznać za zgodną z Traktatem pomoc istniejącą, podobnie musi być w przypadku niniejszej formy pomocy finansowej, przyznanej w ramach wykonania zobowiązań wynikających z tej gwarancji. Zarzuca on wreszcie, że Komisja naruszyła obowiązek uzasadnienia ze względu na to, że nie wskazała przyczyn, dla których uznała, że kredyt na kwotę 7 milionów DEM stanowi niezgodną ze wspólnym rynkiem pomoc na rzecz CD Albrechts, podczas gdy kredyt ten został wykorzystany w kwocie 5 milionów DEM tylko na spłatę kredytów bankowych przeznaczonych na budowę wytwórni płyt CD w Albrechts, które zostały wypłacone jedynie Pilz Construction oraz — w kwocie 2 milionów DEM — umożliwił on spłatę odsetek od kredytów zabezpieczonych tą gwarancją.

272 Komisja, popierana przez ODS, jest zdania, że należy oddalić argumentację kraju związkowego Turyngii w zakresie dotyczącym tej pomocy jako bezzasadną.

2. Ocena Sądu

273 Kraj związkowy Turyngii podnosi, że w zakresie dotyczącym niniejszej formy pomocy popełniono różne błędy w ustaleniach faktycznych, oczywisty błąd w ocenie oraz naruszono obowiązek uzasadnienia.

274 W tym względzie należy w pierwszej kolejności dokonać analizy tego czy — jak twierdzi kraj związkowy Turynii — Komisja popełniła błąd w ustaleniach faktycznych, nie uwzględniając, że przyznany PA przez LfA kredyt na kwotę 7 milionów DEM został wykorzystany, po pierwsze, w kwocie 2 milionów DEM na gwarancję przyszłych odsetek od kredytów zabezpieczonych gwarancją kraju związkowego Bawarii oraz, po drugie, w kwocie 5 milionów DEM na spłatę części kredytów zabezpieczonych gwarancją THA.

275 W tym względzie należy przypomnieć, że w decyzji o wszczęciu Komisja dokonała następujących stwierdzeń:

„W dniu 8 marca 1994 r. [kraj związkowy] Bawarii za pośrednictwem LfA zawarł [...] dwie umowy pożyczki na rzecz przedsiębiorstwa joint venture, jedną na kwotę 2 milionów [DEM], a drugą na kwotę 7 milionów [DEM]; wynagrodzenie z tego tytułu ustalono w obu przypadkach na poziomie 7%, a ich spłaty należało dokonać najpóźniej odpowiednio do dnia: 31 marca 1996 r. i 30 marca 1996 r. Pierwsza pożyczka została wykorzystana na spłatę [...] kredytu poręczonego przez [kraj związkowy] Bawarii. Jeśli chodzi o drugą pożyczkę, 5 milionów DEM zostało wykorzystane na zmniejszenie kwoty pożyczki gwarantowanej przez THA, a pozostałe 2 miliony DEM należało wykorzystać na kapitał obrotowy”.

276 Z tego fragmentu wyraźnie wynika, że przed wszczęciem formalnego postępowania w sprawie badania pomocy Komisja wiedziała o fakcie, iż kredyt przyznany przez LfA w wysokości 7 milionów DEM został wykorzystany w kwocie 5 milionów DEM na spłatę poręczonych przez THA kredytów. Natomiast na tym etapie procedury wydaje się nie posiadać wiedzy o tym, że pozostałe 2 miliony DEM z drugiej przyznanej przez LfA pożyczki w kwocie 7 milionów DEM zostały wykorzystane na gwarancję spłaty przyszłych odsetek od kredytów poręczonych przez kraj związkowy Bawarii.

- 277 Należy więc zauważyć, że w toku procedury administracyjnej władze niemieckie przedstawiły swe uwagi dotyczące sposobu wykorzystania tej pożyczki. W liście z dnia 30 marca 1999 r. w pierwszej kolejności podkreśliły one bowiem, że pożyczka w kwocie 5 milionów DEM nie została wykorzystana na spłatę kredytów poręczonych nie przez kraj związkowy Bawarii, lecz tych gwarantowanych przez THA. Władze te wskazały następnie, że pozostałe 2 miliony DEM zostały przekazane prywatnym bankom w celu gwarancji spłaty wymagalnych w przyszłości odsetek.
- 278 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że w kontekście informacji, które Komisja posiadała w chwili wydawania zaskarżonej decyzji, powinna była ona wiedzieć, iż przyznany przez LfA kredyt w wysokości 7 milionów DEM został wykorzystany, po pierwsze, w kwocie 5 milionów DEM na spłatę części poręczonych przez THA kredytów oraz, po drugie, w kwocie 2 milionów DEM na gwarancję spłaty przyszłych odsetek od kredytów gwarantowanych przez kraj związkowy Bawarii.
- 279 Należy jednak stwierdzić, że brak w zaskarżonej decyzji takich stwierdzeń nie ma wpływu na jej legalność w zakresie dotyczącym niniejszej formy pomocy.
- 280 Nawet przy założeniu, że Komisja uwzględniłaby fakt, iż kredyt w wysokości 7 milionów DEM został wykorzystany w kwocie 5 milionów DEM na spłatę gwarantowanych przez THA kredytów, okoliczność ta nie zmieniałaby dokonanej przez nią oceny tej formy pomocy w sytuacji gdy — ze względów przedstawionych w pkt 194 powyżej — te formy pomocy przyznane w celu zwrotu kredytów gwarantowanych przez THA różnią się od kwot wypłaconych przez THA z tytułu tej samej gwarancji.
- 281 Ponadto kraj związkowy Turyngii niesłusznie twierdzi, że Komisja popełniła błąd w ocenie i naruszyła obowiązek uzasadnienia, uznając tą formę pomocy za nową pomoc w zakresie, w jakim kredyt w kwocie 5 milionów DEM został wykorzystany

na spłatę części gwarantowanych przez THA kredytów. Sama bowiem okoliczność, że tę formę pomocy wykorzystano na zwrot gwarantowanych przez THA kredytów, nie pozwala na dojście do wniosku, iż chodzi tutaj o pomoc z tytułu tej gwarancji. W szczególności kredyt ten został przyznany przedsiębiorstwu joint venture, aby umożliwić mu spłatę zabezpieczonych tą gwarancją kredytów. Wynika z tego, że choć przyznanie kredytu miało umożliwić spłatę gwarantowanych kredytów, tym niemniej chodzi tu o nową pomoc, a nie o świadczenie z tytułu istniejącej już gwarancji.

282 Wreszcie w zakresie w jakim — w kwocie 2 milionów DEM — niniejsza forma pomocy została wykorzystana na gwarancję spłaty przyszłych odsetek od gwarantowanych przez kraj związkowy Bawarii kredytów, kraj związkowy Turyngii nie wykazuje, w jaki sposób ten element stanu faktycznego mógłby zmienić ocenę dokonaną przez Komisję w zakresie dotyczącym tej pomocy, a mianowicie — że chodzi tutaj o pomoc niezgodną ze wspólnym rynkiem ze względu na to, że została ona przyznana z naruszeniem wytycznych dotyczących pomocy w celu ratowania i restrukturyzacji.

283 W świetle powyższego należy oddalić całość argumentacji kraju związkowego Turyngii w zakresie dotyczącym tej pomocy jako bezzasadną.

P — W przedmiocie przyznanego CD Albrechts przez TAB kredytu na kwotę 9,5 miliona DEM

1. Argumenty stron

284 Kraj związkowy Turyngii twierdzi, że w zaskarżonej decyzji Komisja nie uwzględniła faktu, iż ten kredyt został w całości spłacony. Podkreśla także, że kredyt ten jest jedynym, z którego CD Albrechts rzeczywiście odniosła korzyść ze względu na to, iż

w grudniu 1994 r. ostatecznie zerwano związki z grupą Pilz. Kraj związkowy Turynгии podnosi ponadto, że Komisja powinna była dokonać oceny tej pożyczki za pomocą kryterium inwestora działającego w warunkach gospodarki rynkowej, czyli biorąc pod uwagę problemy finansowe, w których znalazła się CD Albrechts wskutek bezprawnych działań grupy Pilz.

285 Komisja twierdzi, że nie otrzymała informacji o ewentualnej spłacie, a zatem miała prawo sądzić, iż kredyt ten nie został jeszcze spłacony.

2. Ocena Sądu

286 Jeśli chodzi o argumentację kraju związkowego Turynгии w zakresie dotyczącym tej formy pomocy, wystarczy stwierdzić, iż nie przedstawił on żadnego dowodu na poparcie swego twierdzenia, zgodnie z którym ta forma pomocy miałaby zostać w całości spłacona. Ponadto, nawet przy założeniu, że kraj związkowy Turynгии byłby w stanie dostarczyć dowód tej spłaty, to tym niemniej nie przedstawił go w toku procedury administracyjnej, wskutek czego nie może zarzucać Komisji nieuwzględnienia go w zaskarżonej decyzji. Wreszcie, nie jest przekonujący argument kraju związkowego Turynгии oparty na twierdzeniu, że przyznanie pomocy pozostaje w zgodzie z racjonalnym zachowaniem inwestora, ponieważ — biorąc pod uwagę rozważania zawarte w pkt 217 powyżej — w niniejszym przypadku kwestia, czy TAB działał jak inwestor prywatny, nie ma wpływu na dokonaną ocenę zgodności ze wspólnym rynkiem, a zatem jest ona pozbawiona znaczenia.

287 W świetle powyższego należy oddalić zarzuty podniesione przez kraj związkowy Turynгии w zakresie niniejszej pomocy jako bezzasadne.

Q — *W przedmiocie odsetek w łącznej kwocie 21,3 miliona DEM*

1. Argumenty stron

288 Kraj związkowy Turyngii w pierwszej kolejności podnosi, że w zakresie dotyczącym tych odsetek Komisja naruszyła obowiązek uzasadnienia. Twierdzi on bowiem, że nigdzie w zaskarżonej decyzji nie zawarła ona żadnych stwierdzeń ani nie przedstawiła uzasadnień dotyczących [sposobu] obliczenia kwoty 21,3 miliona DEM, stanowiącej niepobrane odsetki z tytułu różnych rodzajów pomocy. Jego zdaniem jest to tym bardziej zaskakujące, że znaczna część odsetek została już uwzględniona w kwotach wypłaconych w ramach porozumienia mającego na celu uzdrowienie kondycji finansowej przedsiębiorstwa. Ponadto w ocenie kraju związkowego Turyngii, Komisja powinna była wyraźnie wyjaśnić, o które odsetki chodzi i dlaczego korzyść z nich odniosło przedsiębiorstwo joint venture i jego następcy, skoro zaskarżona decyzja stanowi, iż pomoc, którą należy zwrócić, powinna zostać powiększona o referencyjną stopę procentową. Jego zdaniem Komisja nie mogła w tym względzie ograniczyć się jedynie do odesłania do informacji przekazanych przez państwo członkowskie.

289 Kraj związkowy Turyngii podważa następnie stwierdzenie Komisji, zgodnie z którym była ona — w kontekście objaśnień udzielonych przez niemieckie władze — zobowiązana do zażądania odzyskania korzyści wynikającej z odsetek w kwocie 21,3 miliona DEM. Zauważa bowiem, po pierwsze, że Komisja nie dostarczyła żadnego dowodu tego, iż władze niemieckie to potwierdzają, a po drugie, że należy pamiętać, iż nawet przy założeniu złożenia takiego oświadczenia przez władze niemieckie — co kraj związkowy Turyngii podważa — nie uzasadniałoby to braku ustaleń faktycznych dotyczących [sposobu] obliczania tych odsetek.

290 Kraj związkowy Turyngii twierdzi ponadto, że Komisja naruszyła art. 87 ust. 1 WE ze względu na to, że w zaskarżonej decyzji ryczałtowo ustaliła rozmiary rzekomych korzyści na kwotę 21,3 miliona DEM, które przedsiębiorstwo joint venture i jego następcy prawni mieli odnieść z tytułu odsetek.

- 291 Komisja, popierana przez ODS, podważa całość argumentacji kraju związkowego Turyngii w zakresie dotyczącym korzyści, którą stanowią odsetki na kwotę 21,3 miliona DEM.
- 292 W pierwszej kolejności Komisja podnosi, że była ona zmuszona do wydania decyzji na podstawie przekazanych jej przez władze niemieckie informacji, zgodnie z którymi wypłaty różnego rodzaju pomocy przysporzyły korzyści związanych z odsetkami wynoszącymi co najmniej 21,3 miliona DEM za okres od końca 1993 r. do 1998 r. (motyw 40 zaskarżonej decyzji). Zauważa bowiem, że poczyniona przez kraj związkowy Turyngii uwaga dotycząca odsetek, które należy wypłacić ze względu na nakaz odzyskania jest niesłuszna, skoro kwota 21,3 miliona DEM stanowi jedynie korzyść związaną z przypadającymi przedsiębiorstwu odsetkami, które same w sobie są pomocą. Zdaniem Komisji, należy tutaj rozróżnić odsetki, które są wymagalne, poczynawszy od daty przyznania pomocy i te, które zgodnie z art. 2 ust. 2 zaskarżonej decyzji zostały obliczone w oparciu o stopę referencyjną stosowaną do obliczenia ekwiwalentu subwencji pomocowych dla celów regionalnych.
- 293 Odrzuca ona ponadto twierdzenie kraju związkowego Turyngii, zgodnie z którym miała ryczałtowo ustalić rozmiary rzekomych korzyści z tytułu odsetek na kwotę 21,3 miliona DEM, nie biorąc pod uwagę ani tego, że z wypłaty tej pomocy korzyść odniosły różne przedsiębiorstwa, ani tego, że korzyść ta została już częściowo uwzględniona przy obliczaniu pewnych kwot. Przypomina ona bowiem, że decydujące znaczenie dla obliczenia kwoty udzielonej pomocy ma — nie ostateczny odbiorca pomocy finansowej w obrębie konsorcjum przedsiębiorstw — lecz jej obiektywny odbiorca, czyli w niniejszym przypadku przedsiębiorstwo joint venture i jego następcy. Komisja podkreśla ponadto, że zawarta w zaskarżonej decyzji łączna kwota korzyści w postaci odsetek nie została oparta na błędnych obliczeniach, lecz — tak jak wynika z motywu 40 zaskarżonej decyzji — na informacjach dostarczonych przez władze niemieckie.
- 294 Komisja zaprzecza wreszcie, jakoby w zakresie dotyczącym korzyści przyznanych w postaci odsetek naruszyła ona obowiązek uzasadnienia. Podnosi ona bowiem, że

w braku jasnych informacji ze stron władz niemieckich była ona zobowiązana wziąć za podstawę kwotę 21,3 miliona DEM, którą — jak wynika z motywu 40 zaskarżonej decyzji — władze niemieckie przytoczyły jako stanowiącą łączną sumę związanych z odsetkami korzyści odniesionej przez przedsiębiorstwo joint venture i jego następców prawnych. Komisja twierdzi ponadto, że oceny tej korzyści dokonano w kontekście wytycznych dotyczących pomocy w celu ratowania i restrukturyzacji i na tej właśnie podstawie uznano ją za przyznaną bezprawnie pomoc w celu restrukturyzacji. Komisja podnosi, odnośnie twierdzenia kraju związkowego Turyngii, zgodnie z którym nie wskazała ona w jakim zakresie przy ustalaniu łącznej kwoty korzyści wynikającej z odsetek nie uwzględniła okoliczności wykorzystania dwóch kredytów na spłatę należnych odsetek od kredytów, że, uwzględniając informacje, które posiadała, nie miała innej możliwości niż dojście do wniosku, iż ma ona do czynienia z pożyczkami, które należy uznać za przyznaną bezprawnie pomoc w celu restrukturyzacji przedsiębiorstw przeżywających trudności.

2. Ocena Sądu

²⁹⁵ Należy stwierdzić, że w odpowiedzi na pisemne pytanie Sądu Republika Federalna Niemiec podkreśliła, iż jej służby nie przekazały Komisji wskazówek, z których wynikałoby, że korzyści dotyczące odsetek, przyznane w ramach projektu wytwórni płyt CD w Albrechts wynoszą co najmniej 21,3 miliona DEM za okres od 1993 r. do 1998 r. Podkreśla ponadto, że ta liczba jest niezgodna z kwotą odsetek, którą rząd niemiecki wskazał w piśmie z dnia 17 kwietnia 1997 r., czyli 14,9 miliona DEM.

²⁹⁶ Komisja natomiast w odpowiedzi na pisemne pytanie Sądu potwierdziła, że nie jest w stanie udowodnić, iż otrzymała od władz niemieckich informację, że sporna pomoc wynosi 21,3 miliona DEM.

297 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że Komisja popełniła błąd w ustaleniach faktycznych, stwierdzając w motywie 40 zaskarżonej decyzji, iż „zgodnie [...] z informacjami ze strony władz niemieckich wypłaty te przysparzały korzyści dotyczące odsetek, które wynosiły co najmniej 21,3 miliona DEM za okres od końca 1993 r. do 1998 r.”.

298 W świetle powyższego, bez konieczności analizowania innych podniesionych części zarzutu, należy stwierdzić nieważność art. 1 ust. 2 zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim obejmuje kwotę 21,3 miliona DEM z tytułu korzyści dotyczących odsetek, które przyznano w ramach restrukturyzacji wytwórni płyt CD w Albrechts.

III — W przedmiocie zarzutów dotyczących legalności art. 2 zaskarżonej decyzji

A — Uwagi wstępne

299 Kraj związkowy Turyngii, popierany przez Republikę Federalną Niemiec, podnosi, że w zakresie, w jakim Komisja nakazała w art. 2 zaskarżonej decyzji odzyskanie pomocy od LCA, CDA oraz „wszystki[ch] inn[ych] przedsiębiorstw, którym aktywa lub infrastruktura [PBK], [przedsiębiorstwa joint venture] lub [PA] zostały lub zostaną przekazane”, przepis ten jest niezgodny z prawem z racji tego, iż zawarty w nim nakaz odzyskania został oparty na licznych błędach w ustaleniach faktycznych, jest sprzeczny z art. 87 ust. 1 WE oraz art. 88 ust. 2 WE, uchybia obowiązkowi uzasadnienia oraz zasadzie poszanowania prawa do obrony oraz wreszcie narusza zasady pewności prawa i proporcjonalności.

300 Sąd przeanalizuje w pierwszej kolejności argumentację podniesioną przez kraj związkowy Turyngii, zgodnie z którą nakaz odzyskania ustanowiony w art. 2 zaskarżonej decyzji stanowi naruszenie art. 87 ust. 1 WE oraz art. 88 ust. 2 WE.

B — *W przedmiocie naruszenia art. 87 ust. 1 WE oraz art. 88 ust. 2 WE*

1. Argumenty stron

301 Swoj zarzut naruszenia art. 87 ust. 1 WE oraz art. 88 ust. 2 WE, kraj związkowy Turyngii opiera na tym, że co do zasady Komisja nie może zażądać, aby Republika Federalna Niemiec odzyskała pomoc od przedsiębiorstw, które nie odniosły korzyści z tytułu tej pomocy. Twierdzi ona, po pierwsze, że pomoc została w znacznym stopniu skierowana do przedsiębiorstw należących do grupy Pilz, po drugie, że — jak stwierdziła to Komisja w motywie 103 zaskarżonej decyzji — MTDA, przemianowana ponownie na CDA w ramach [transakcji] odsprzedaży aktywów CD Albrechts, przemianowanej na LCA, nie odniosła korzyści z pomocy, skoro zapłaciła [za te aktywa] cenę zgodną z wymogami rynku oraz, po trzecie, że część pomocy została wypłacona bezpośrednio grupie Pilz.

302 Kraj związkowy Turyngii twierdzi ponadto, że Komisja nie mogła żądać zwrotu pomocy od podmiotów trzecich, ograniczając się do stwierdzenia, iż próbowano ominąć prawo. Po pierwsze podnosi, że Komisja nie mogła nakazać odzyskania pomocy od podmiotu trzeciego, nie wykazując, iż podmiot ten został uprzywilejowany przez tą pomoc. Kraj związkowy Turyngii twierdzi ponadto, że obiektywne kryteria zastosowane przez Komisję w celu stwierdzenia, iż próbowano ominąć prawo — takie jak przedmiot przeniesienia, cena kupna, tożsamość udziałowców i właścicieli przedsiębiorstw: przekazywanego i nabywającego, datę dokonania przeniesienia oraz jego handlowy charakter — które zostały podane do wiadomości w motywie 118 zaskarżonej decyzji, nie mogły w niniejszym przypadku zostać uznane za wystarczające.

- 303 Komisja, popierana przez ODS, podważa całość argumentacji kraju związkowego Turynii zmierzającej do wykazania, że naruszyła art. 87 ust. 1 oraz art. 88 ust. 2 WE, wymagając od Republiki Federalnej Niemiec, aby ta zażądała zwrotu pomocy od LCA, CDA i wszystkich [innych] przedsiębiorstw, którym dokonywano lub dokonano transferu aktywów lub infrastruktury PBK, przedsiębiorstwa joint venture lub PA, w celu uniknięcia skutków zaskarżonej decyzji.
- 304 Przede wszystkim Komisja ogólnie wyjaśnia swój punkt widzenia w kwestii ustalenia podmiotów zobowiązanych do zwrotu pomocy w przypadku przeniesienia [własności] udziałów w spółce, która była beneficjentem tej pomocy lub należącej do niej aktywów. W tym względzie Komisja rozpoczyna od uwagi, że ta kwestia nie stwarza szczególnych problemów w przypadku przeniesienia [własności] udziałów, gdy spółka, która była beneficjentem pomocy, nadal istnieje a zmienił się jedynie podmiot tej własności. Zdaniem Komisji z orzecznictwa wynika, że w takiej sytuacji obowiązek zwrotu obciąża nadal spółkę, która otrzymała pomoc bądź jej następców prawnych niezależnie od zmian, które zaszły w strukturze własności oraz ewentualnego uwzględnienia obowiązku odzyskania już przy ustalaniu warunków sprzedaży. Komisja podnosi bowiem, że kontynuując prowadzenie subwencjonowanej działalności, spółka taka nadal czerpie korzyści z pomocy, nadal zakłócając w ten sposób konkurencję. Komisja jest ponadto zdania, że problemów nie stwarza także sytuacja, w której aktywa spółki będącej beneficjentem pomocy zostały transferowane do przedsiębiorstw należących do tej samej grupy. Twierdzi bowiem, że w takim przypadku — poza spółką będącą beneficjentem — do zwrotu pomocy będą zobowiązane należące do tej grupy przedsiębiorstwa, które dzięki transferom tych aktywów mogły czerpać korzyści ze skutków tej pomocy, odnosząc zeń zyski. Jeśli chodzi natomiast o sprzedaż aktywów spółki będącej beneficjentem przedsiębiorstwom trzecim, Komisja stosuje rozróżnienie w zależności od tego czy majątek ten został sprzedany w częściach czy też en bloc. Jej zdaniem w sytuacji, gdy składniki majątku były sprzedawane oddzielnie, [ich] nabywcy nie są zobowiązani do zwrotu pomocy, skoro wskutek oddzielnej sprzedaży aktywów subwencjonowana działalność przestała istnieć, a przyznana przed przeniesieniem [własności] aktywów pomoc nie może już z tego powodu stawiać przedsiębiorstw konkurujących ze spółką, będącą beneficjentem tej pomocy, w mniej korzystnej sytuacji. Komisja twierdzi natomiast, że sytuacja przedstawia się odmiennie w przypadku, gdy aktywa zostały sprzedane en bloc w sposób umożliwiający nabywcy kontynuowanie działalności spółki będącej beneficjentem [pomocy]. Zdaniem Komisji bowiem, w takiej sytuacji dalsze prowadzenie subwencjonowanej działalności może utrwalić zakłócenie konkurencji w taki sposób, że dla uniknięcia sytuacji, w której przeniesienie [własności] majątku spółki będącej beneficjentem mogłoby prowadzić

do uchybienia obowiązku zwrotu poprzez „ukrycie” sprzedanego majątku, okaże się konieczna szczególna ostrożność. Podnosi ona, że taką próbę bezkarnego uchybienia temu obowiązku można wykluczyć jedynie w sytuacji, gdy — poza tym, iż zapłacono za nie cenę rynkową — przeniesienie en bloc majątku spółki będącej beneficjentem zostało dokonane w ramach mającej bezwarunkowy charakter procedury otwartej dla wszystkich konkurentów tej spółki.

305 W kontekście powyższych zasad Komisja jest zdania, że słusznie żądała odzyskania pomocy od LCA i CDA skoro:

- CDA nadal prowadzi tę samą działalność gospodarczą, co początkowy beneficjent pomocy, używając „dotkniętych nią” środków produkcji przejętych w ramach konsorcjum pozostającego pod kontrolą TIB;
- CDA i LCA nadal korzystają z pomocy przyznanej bezprawnie przedsiębiorstwu joint venture — a także jego następcom prawnym — w zakresie, w jakim zakłócenie konkurencji spowodowanej przyznaniem tej pomocy nadal pociąga za sobą skutki dla CDA i LCA;
- [wartość] ceny zakupu w łącznej kwocie 35,3 miliona DEM, świadczoną w postaci przejęcia zobowiązań (motyw 102 zaskarżonej decyzji) ze względu na kontrolę, jaką TIB sprawuje jednocześnie nad CDA i LCA, pozostała pomimo to w obrębie jednego i tego samego konsorcjum;
- w przypadku zintegrowanego gospodarczo konsorcjum przedsiębiorstw, uwzględnienie tej ceny zakupu byłoby sprzeczne z ciążącym na Komisji obowiązkiem unikania bezkarnego naruszania przepisów zawartych w jej decyzjach oraz ciążącego na państwach członkowskich obowiązku zapewnienia zgodności z tymi przepisami (motywy 118 i 119 zaskarżonej decyzji).

306 Komisja podnosi wreszcie, że kraj związkowy Turynii niesłusznie twierdzi, iż nie może ona żądać odzyskania od CDA i LCA pomocy, która została wypłacona bezpośrednio grupie Pilsz lub też została skierowana do tej grupy. Zauważa bowiem, że pomocy tej udzielono na działalność przedsiębiorstwa joint venture lub jego następców prawnych, nawet jeśli następnie została ona bezzwłocznie skierowana do innych spółek należących do grupy Pilsz. Zdaniem Komisji nie ma w tym względzie szczególnego znaczenia, czy pomoc ta okazała się rzeczywiście korzystna dla przedsiębiorstwa joint venture. Twierdzi bowiem, że w wyroku z dnia 20 marca 1997 r. w sprawie C-24/95 Alcan Deutschland (Rec. str. I-1591), Trybunał uznał, iż zarzut oparty na braku wzbogacenia, nie stanowi ważnej przyczyny uzasadniającej sprzeciwienie się odzyskaniu pomocy. W ocenie Komisji te rozważania prawne mogą znaleźć zastosowanie w przypadku takim jak niniejszy, w którym w znacznym stopniu celem mechanizmów transferu aktywów w obrębie konsorcjum przedsiębiorstw było pozbawienie początkowego beneficjenta pomocy tego wzbogacenia. Jej zdaniem, w takim przypadku wykluczone jest uwzględnienie zarzutu, że wzbogacenie nie ma już miejsca, a wręcz przeciwnie — należy zarzucić odniesienie bezprawnej korzyści tym przedsiębiorstwom należącym do grupy, które początkowo otrzymały skierowaną do nich pomoc. Tak samo w jej ocenie TIB i powiązane z nią przedsiębiorstwa również nie mogą podnosić tego zarzutu w sytuacji, gdy przedsiębiorstwu joint venture oraz jego następcom prawnym można także przypisać odpowiedzialność za użycie przez grupę Pilsz pomocy niezgodnie z jej przeznaczeniem.

2. Ocena Sądu

307 Tytułem wstępu należy przypomnieć, że zgodnie z prawem wspólnotowym w sytuacji, gdy Komisja stwierdzi, iż pomoc jest niezgodna ze wspólnym rynkiem, może ona nakazać państwu członkowskiemu odzyskanie tej pomocy od beneficjentów (wyroki Trybunału z dnia 12 lipca 1973 r. w sprawie 70/72 Komisja przeciwko Niemcom, Rec. str. 813, pkt 13 i 20, oraz ww. w pkt 176 wyrok w sprawie Niemcy przeciwko Komisji, pkt 73).

308 Zniesienie przyznanej bezprawnej pomocy w drodze jej odzyskania jest logiczną konsekwencją stwierdzenia jej bezprawności i ma na celu przywrócenie wcześniejszej sytuacji (ww. w pkt 176 wyrok w sprawie Niemcy przeciwko Komisji, pkt 74).

- 309 Cel ten zostaje osiągnięty w momencie, w którym przedmiotowa pomoc, powiększona w danym przypadku o odsetki za opóźnienie, zostaje zwrócona przez beneficjenta lub inaczej rzecz ujmując, przez przedsiębiorstwa, które z niej faktycznie skorzystały (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 21 marca 1991 r. w sprawie C-303/88 Włochy przeciwko Komisji, Rec. str. I-1433, pkt 57 i 60). Wskutek takiego zwrotu beneficjent traci w istocie przewagę, z której skorzystał na rynku w stosunku do swych konkurentów i przywrócona zostaje sytuacja sprzed udzielenia pomocy (wyrok Trybunału z dnia 4 kwietnia 1995 r. w sprawie C-350/93 Komisja przeciwko Włochom, Rec. str. I-699, pkt 22).
- 310 Wynika stąd, że zasadniczym celem zwrotu pomocy państwa udzielonej nielegalnie jest uniknięcie zakłócenia konkurencji, spowodowanej przez przewagę konkurencyjną powstałą na skutek przyznania bezprawnej pomocy (ww. w pkt 176 wyrok w sprawie Niemcy przeciwko Komisji, pkt 76).
- 311 W świetle tych rozważań natury ogólnej należy zbadać legalność nakazu odzyskania znajdującego się w art. 2 zaskarżonej decyzji.
- 312 W tym względzie należy przeanalizować osobno legalność tego nakazu w zakresie, w jakim wymaga on odzyskania pomocy od, po pierwsze — LCA, a po drugie — CDA. Jest bowiem bezsporne, że CDA — w przeciwieństwie do LCA — nie można uznać za bezpośredniego następcę prawnego przedsiębiorstwa joint venture i PA. Podstawą rozszerzenia w zaskarżonej decyzji [zakresu] nakazu odzyskania na tę ostatnią był bowiem fakt, że próbowano bezkarnie naruszyć prawo.
- 313 Jeśli chodzi o odzyskanie pomocy od LCA, kraj związkowy Turynii twierdzi, że nakaz ten jest sprzeczny z prawem, ponieważ obejmuje po pierwsze pomoc, która została wypłacona bezpośrednio grupie Pilz, a po drugie pomoc, która — choć została wypłacona przedsiębiorstwu joint venture oraz PA — została skierowana do tej grupy.

- 314 W tym względzie należy stwierdzić, że — jak wynika z tabeli znajdujących się w motywach 32 i 39 zaskarżonej decyzji — pomoc opisana w art. 1 tej decyzji rzeczywiście obejmuje pewną liczbę przypadków pomocy, która została wypłacona bezpośrednio grupie Pilz i jednemu z przedsiębiorstw należących do tej grupy — PBK. W szczególności miało to miejsce w przypadku przyznanej przez kraj związkowy Bawarii (LfA) pomocy finansowej przyznanej PBK w formie gwarancji w wysokości 54,7 miliona DEM, pomocy przyznanej PBK w postaci zrzeczenia się wierzytelności w wysokości 3 milionów DEM, pomocy przyznanej PBK pod postacią ceny kupna udziałów w PA w wysokości 3 milionów DEM oraz pomocy przyznanej grupie Pilz w postaci kredytu w wysokości 15 milionów DEM.
- 315 Jeśli chodzi o dwa pierwsze przypadki pomocy finansowej, bezspornym jest, że choć pomoc ta została wypłacona bezpośrednio PBK, to została przeznaczona na sfinansowanie wytwórni płyt CD w Albrechts, a zatem — abstrahując od skierowania tej pomocy niezgodnie z przeznaczeniem do innych należących do grupy Pilz przedsiębiorstw — Komisja słusznie nakazała jej odzyskanie od LCA (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie C-457/00 Belgia przeciwko Komisji, Rec. str. I-6931, pkt 55–62).
- 316 Jeśli chodzi o cenę nabycia w wysokości 3 milionów DEM i kredyt w wysokości 15 milionów DEM, należy stwierdzić, jak już zostało rozstrzygnięte powyżej w pkt 218 i 260, że pomoc ta została wypłacona bezpośrednio grupie Pilz i nie została przeznaczona na restrukturyzację przedsiębiorstwa joint venture i PA. Jest zatem wykluczone, aby można było uznać, że te ostatnie rzeczywiście skorzystały z tej pomocy. Jak już zostało rozstrzygnięte w pkt 261 powyżej, nie zmienia tego wniosku fakt, że — jak stwierdziła to Komisja w motywie 37 zaskarżonej decyzji — kredyt w wysokości 15 milionów DEM powinien być posłużony wsparciu grupy Pilz, zanim PA nie znajdzie inwestora zainteresowanego jej nabyciem. Oprócz faktu, że Komisja nie przedstawiła żadnego dowodu na poparcie tego twierdzenia, nie wykazano, iż PA rzeczywiście została wskutek tej pomocy uprzywilejowana.

- 317 Wobec tego, ze względu na nakaz Komisji odzyskania od LCA pomocy opisanej w art. 1 — w tym pomocy przyznanej PBK w postaci ceny kupna w wysokości 3 milionów DEM oraz pomocy przyznanej grupie Pilz w postaci kredytu w wysokości 15 milionów DEM — art. 2 zaskarżonej decyzji nie jest zgodny z zasadami dotyczącymi odzyskania bezprawnie przyznanej pomocy państwa.
- 318 Należy następnie przeanalizować przedstawioną przez kraj związkowy Turynгии argumentację, zgodnie z którą nakaz odzyskania jest bezprawny, ponieważ dotyczy pomocy, która — choć przeznaczona dla przedsiębiorstwa joint venture i PA — została skierowana do przedsiębiorstw należących do grupy Pilz.
- 319 W tym względzie należy zauważyć, że zaskarżona decyzja zawiera dużą liczbę twierdzeń dotyczących skierowania pomocy opisanej w jej art. 1 na korzyść grupy Pilz. W szczególności z jej motywów 27, 33, 38 i od 63 do 75 wynika, że duża część pomocy przyznanej na budowę wytwórni płyt CD w Albrechts została skierowana do przedsiębiorstw należących do tej grupy. Ze stwierdzeń tych wynika także, że nadużycie pomocy zostało dokonane poprzez fakturowanie wyświadczonych w ramach budowy wytwórni usług w zawyżonej wartości, za pomocą istniejącego w grupie Pilz centralnego systemu zarządzania środkami pieniężnymi, a także poprzez brak zapłaty za towary dostarczone i usługi wyświadczone przez przedsiębiorstwo joint venture i PA na rzecz grupy Pilz.
- 320 Należy tak samo stwierdzić, że akt oskarżenia sporządzony przez prokuratora przy Landgericht Mühlhausen, który został przedstawiony przez władze niemieckie w ramach procedury administracyjnej, zawiera pewną liczbę elementów pozwalających określić — przynajmniej w przybliżony sposób — rozmiary pomocy skierowanej do grupy Pilz. Wbrew temu, co twierdzi Komisja, sam fakt, że akt ten dotyczy bezprawnych działań, które miały miejsce przy przyznawaniu subwencji i dotacji inwestycyjnych przez kraj związkowy Turynгии, nie pozwala jako taki na wyciągnięcie wniosku, iż zawarte w nim elementy są bez znaczenia dla oceny, której Komisja była zobowiązana dokonać. Akt ten bowiem — w szczególności w opisie

różnego rodzaju mechanizmów, z których korzystano przy oszustwie i wycenie wartości dokonanych inwestycji — zawiera dokładne wskazówki, których można użyć podczas dokonywania oceny rozmiarów, jakie osiągnęło nadużycie pomocy.

321 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że — przynajmniej w momencie wydawania zaskarżonej decyzji — Komisja dysponowała szeregiem przekonywających i zgodnych przesłanek, z których wynikało, iż przedsiębiorstwo joint venture i PA w rzeczywistości nie skorzystały ze znacznej części pomocy przeznaczonej na budowę, konsolidację i restrukturyzację wytwórni płyt CD w Albrechts. Przesłanki te ponadto pozwalały na co najmniej przybliżone określenie rozmiarów, jakie osiągnęło nadużycie pomocy.

322 Jest prawdą, jak twierdzi Komisja, że z akt sprawy nie wynika, iż władze niemieckie dostarczyły dokładnych wskazówek dotyczących tej części pomocy, która została skierowana do grupy Pilz.

323 Należy jednak stwierdzić, że choć Komisja dysponowała niezbędnymi w tym celu środkami (zob. podobnie ww. w pkt 71 wyrok w sprawie Niemcy i Pleuger Worthington przeciwko Komisji, pkt 29), to z akt sprawy nie wynika, iż zwróciła się ona do władz niemieckich o dostarczenie jej dokładnych wskazówek dotyczących tej kwestii. Podobnie jak wynika z decyzji o wszczęciu, Komisja co najmniej od 1997 r. wiedziała o nadużyciu dużej części tej pomocy. Nie może ona zatem — w kontekście informacji, jakimi dysponowała w chwili wydawania zaskarżonej decyzji — podnosić, że miała prawo żądania odzyskania od LCA pomocy opisanej w art. 1 tej decyzji, w zakresie dotyczącym tych form pomocy, o których wiedziała lub nie mogła nie wiedzieć, iż nie skorzystały z nich ani przedsiębiorstwo joint venture, ani PA.

324 Podobnie należy odrzucić argumentację Komisji, według której zakres znajdującego się w art. 2 zaskarżonej decyzji nakazu odzyskania jest uzasadniony ze względu na przynależność przedsiębiorstwa joint venture i jego następców prawnych do

konsorcjum, w którym istniały wewnętrzne mechanizmy transferu aktywów. Bowiem poza tym, że przedsiębiorstwo joint venture należało do grupy Pilz jedynie w okresie od października 1992 r. do końca grudnia 1993 r., ze stwierdzeń zawartych w zaskarżonej decyzji w jasny sposób wynika, iż w niniejszym przypadku te mechanizmy transferu [aktywów], istniejące wewnątrz konsorcjum, zostały użyte jedynie na niekorzyść tego przedsiębiorstwa. Nie można zatem twierdzić, że ze względu na przynależność do tego konsorcjum przedsiębiorstwo joint venture rzeczywiście korzystało z pomocy, której nie było beneficjentem.

325 Artykuł 2 zaskarżonej decyzji nie jest zatem zgodny z zasadami dotyczącymi odzyskania przyznanej bezprawnie pomocy państwa, ponieważ nakazuje odzyskanie od LCA pomocy określonej w art. 1 tej decyzji, w tym także tej jej części, co do której wykazano, że LCA w rzeczywistości z nie odniosła z niej korzyści.

326 Następnie w zakresie w jakim art. 2 zaskarżonej decyzji nakazuje odzyskanie od CDA pomocy określonej w art. 1 tej decyzji, wynika z niej, że Komisja w istocie oparła swą ocenę na istnieniu zamiaru uniknięcia konsekwencji tejże decyzji, co w jej opinii obiektywnie związane jest z faktem, iż CDA czerpie korzyści z pomocy przyznanej wcześniej PBK, przedsiębiorstwu joint venture, PA i CD Albrechts, ponieważ użytkuje aktywa tych przedsiębiorstw i kontynuuje prowadzoną przez nie działalność (motywy 118 i 120 zaskarżonej decyzji).

327 Nie można przyjąć tej argumentacji.

328 Jest prawdą, jak wynika także z pism, które władze niemieckie i Komisja wymieniły pomiędzy sobą w toku procedury administracyjnej, że transfer części aktywów LCA na CDA miało na celu ratowanie tej części prowadzonej przez LCA działalności poprzez zapewnienie jej możliwości rozwoju niezakłóconego niepewnością natury

prawnej i gospodarczej, która zagrażała przetrwaniu LCA. Tak samo różnego rodzaju dowody przedstawione przez Komisję i ODS w ramach niniejszego postępowania pozwalają stwierdzić, że wskutek tego transferu aktywów CDA rzeczywiście kontynuuje działalność [prowadzoną uprzednio przez] przedsiębiorstwo joint venture, PA i CD Albrechts.

329 Dowody te jednak jako takie nie pozwalają w niniejszym przypadku na wykazanie istnienia zamiaru uniknięcia konsekwencji tego nakazu odzyskania.

330 Wniosek taki narzuca się tym bardziej, że — tak jak stwierdzono w motywie 103 zaskarżonej decyzji — CDA zapłaciła za przejęcie aktywów LCA cenę kupna zgodną z wymogami rynku, a zatem wskutek tej transakcji w rzeczywistości nie korzystała już z przewagi konkurencyjnej związanej z korzyścią [wynikającą] z pomocy przyznanej LCA (zob. podobnie ww. w pkt 176 wyrok w sprawie Niemcy przeciwko Komisji, pkt 92).

331 W takim przypadku nie można uznać, — jak podnosi to Komisja w swych pismach procesowych, że wskutek tego, iż CDA nabyła [jej] aktywa, LCA pozostała „pustą skorupą, od której nie można uzyskać zwrotu bezprawnie przyznanej pomocy”.

332 Wobec faktu, że w niniejszym przypadku od momentu wszczęcia postępowania upadłościowego w październiku 2000 r. LCA znajduje się w stanie likwidacji, należy przypomnieć, że z orzecznictwa dotyczącego przedsiębiorstw będących beneficjentami pomocy znajdujących się w stanie upadłości wynika, iż przywrócenie wcześniejszej sytuacji i uniknięcie zakłócenia konkurencji wynikłego z bezprawnie wypłaconej pomocy mogą co do zasady zostać zrealizowane poprzez dodanie zobowiązania do zwrotu tej pomocy, do pasywów przedsiębiorstwa znajdującego się w stanie likwidacji. Zgodnie z tym orzecznictwem bowiem, takie dodanie do

pasywów wystarcza, aby zapewnić wykonanie decyzji nakazującej odzyskanie pomocy państwa, która jest niezgodna ze wspólnym rynkiem (zob. podobnie wyroki Trybunału z dnia 15 stycznia 1986 r. w sprawie 52/84 Komisja przeciwko Belgii, Rec. str. 89, pkt 14 oraz z dnia 21 marca 1990 r. w sprawie C-142/87 Belgia przeciwko Komisji, Rec. str. I-959, pkt 60 i 62).

333 Następnie Republika Federalna Niemiec oświadczyła — a Komisja tego nie podważyła — po pierwsze, że CDA sprzedano tylko część aktywów, a mianowicie środki trwałe i obrotowe, a także techniczne know-how i [organizację] dystrybucji, a po drugie, że takie postępowanie umożliwiło uzyskanie kwoty wyższej niż ta, którą uzyskano by sprzedając te aktywa oddzielnie.

334 Nie zmienia tego wniosku fakt, że cena zakupu została uiszczona poprzez zrzeczenie się wiarygodności. Należy bowiem podnieść, że taka forma zapłaty nie wywiera negatywnego wpływu na sytuację wierzycieli, skoro zmniejszenie [wartości] aktywów przedsiębiorstwa zostaje wyrównane zmniejszeniem [wartości] pasywów.

335 Odwołanie się przez Komisję do motywu 118 zaskarżonej decyzji nie pozwala na podważenie dokonanej w ten sposób analizy. Należy bowiem stwierdzić, że w motywie tym Komisja w ogólny i obrazowy sposób przedstawia kryteria stosowane przez nią w celu stwierdzenia czy za konkretną transakcją kryje się próba nielegalnego obejścia prawa. We fragmencie tym natomiast nie ma mowy o zastosowaniu tych kryteriów w niniejszym przypadku.

336 Należy zatem dojść do wniosku, że biorąc pod uwagę jedynie ustalenia faktyczne zawarte w zaskarżonej decyzji, Komisja nie mogła stwierdzić istnienia zamiaru nielegalnego obejścia konsekwencji nakazu odzyskania.

- 337 Jeśli chodzi o cztery inne elementy stanu faktycznego przedstawione przez Komisję w jej pismach procesowych oraz na rozprawie, wystarczy stwierdzić, że nie zawarto ich w zaskarżonej decyzji, a zatem nie można się na nie powoływać dla uzasadnienia rozszerzenia [zakresu] nakazu odzyskania na CDA.
- 338 Sąd jest ponadto zdania, że te różnego rodzaju elementy stanu faktycznego nie pozwalają też na wykazanie, iż w niniejszym przypadku miała miejsce próba nielegalnego obejścia prawa.
- 339 Komisja w ten sposób niesłusznie twierdzi także, że w niniejszym przypadku nabycie aktywów miało miejsce w obrębie grupy TIB, czyli w ramach konsorcjum powiązanych ze sobą przedsiębiorstw. Należy bowiem zauważyć, że poza tym, iż w zaskarżonej decyzji nie stwierdzono istnienia rzekomej grupy TIB, Komisja nie przedstawiła żadnego dowodu świadczącego o przynależności LCA i CDA do tego konsorcjum przedsiębiorstw, a tym bardziej, że przedsiębiorstwa te były połączone wewnętrznymi mechanizmami transferu aktywów. Przeciwnie, z wyjaśnień przedstawionych w tym względzie przez kraj związkowy Turynгии i CDA wynika, że TIB, zgodnie ze swym statutem, działa jako spółka, w której udział ma inne przedsiębiorstwo.
- 340 Należy następnie odrzucić stwierdzenie Komisji, zgodnie z którym nabycie aktywów przez CDA pozostaje w sprzeczności z logiką ekonomiczną. Należy bowiem stwierdzić, że w ramach procedury administracyjnej władze niemieckie wielokrotnie podkreślały, iż nabycie przez CDA części aktywów LCA było zgodne z tą logiką. Chociaż „komercyjny charakter transferu [aktywów]” stanowi jeden z aspektów, które Komisja uwzględniła dla stwierdzenia czy miała miejsce próba nielegalnego obejścia prawa (motyw 118 zaskarżonej decyzji), w zaskarżonej decyzji nie zawarła ona żadnego stwierdzenia pozwalającego na podważenie stanowiska przyjętego przez władze niemieckie.

- 341 Tak samo należy podkreślić, iż sam fakt sprawowania zarządu nad LCA i CDA w momencie nabycia aktywów w styczniu 1998 r. przez tę samą osobę oraz że od momentu zawarcia tej transakcji CDA występuje na rynku jako następcą prawny przedsiębiorstwa joint venture i PA, nie pozwala na wniosek, iż nabycie aktywów LCA miało za cel nielegalne obejście nakazu odzyskania zawarte w art. 2 zaskarżonej decyzji. Elementy te bowiem nie wystarczają do wykazania, że CDA działała z zamiarem przeszkodzenia w wykonaniu zaskarżonej decyzji.
- 342 Należy wreszcie odrzucić stwierdzenie Komisji, zgodnie z którym nabycie en bloc aktywów LCA nie zostało poprzedzone otwartą i przejrzystą procedurą [przetargową] i w ten sposób wykluczono możliwość nabycia przez niektórych konkurentów LCA aktywów, za pomocą których spółka ta prowadziła subwencjonowaną działalność. Przeciwnie, z zaskarżonej decyzji, z niektórych dowodów zgromadzonych w aktach sprawy i oświadczeń złożonych przez kraj związkowy Turynii i CDA na rozprawie w dniu 5 maja 2004 r. wynika, że CDA nie nabyła aktywów LCA bezzwłocznie, lecz transakcję tą poprzedziły bezowocne próby zbycia całej LCA podmiotom trzecim, w tym także spółce macierzystej, będącej interwenientem ODS (zob. podobnie ww. w pkt 176 wyrok w sprawie Niemcy przeciwko Komisji, pkt 95).
- 343 Uwzględniając powyższe, należy stwierdzić, że Komisja nie wykazała, iż miała miejsce próba nielegalnego uniknięcia skutków zaskarżonej decyzji, która to okoliczność mogłaby uzasadnić obciążenie CDA obowiązkiem zwrotu pomocy bezprawnie przyznanej przedsiębiorstwu joint venture i jego następcom.
- 344 Zaskarżona decyzja nie jest zatem zgodna z zasadami dotyczącymi odzyskania przyznanej bezprawnie pomocy państwa, ponieważ nakazuje ona odzyskanie od CDA i LCA pomocy przyznanej na rzecz PBK, przedsiębiorstwa joint venture, PA i CD Albrechts.

345 Podobny wniosek nasuwa się także w zakresie, w jakim art. 2 zaskarżonej decyzji nakazuje odzyskanie pomocy określonej w art. 1 od „wszystkich innych przedsiębiorstw, którym aktywa lub infrastruktura [PBK], [przedsiębiorstwa joint venture] lub [PA] zostały lub zostaną przeniesione w taki sposób, aby uniknąć skutków [...] decyzji”. Wystarczy bowiem stwierdzić, że rozszerzenie [zakresu] nakazu odzyskania na te przedsiębiorstwa uzasadniono takimi samymi przyczynami, co rozszerzenie [zakresu] tego nakazu na CDA.

346 W świetle powyższego należy uwzględnić niniejszy zarzut

347 Biorąc pod uwagę, że Sąd w żadnym przypadku nie może zastępować ani Komisji, ani zainteresowanego państwa członkowskiego w dokładnym określeniu [rozmiarów] pomocy, która to państwo powinno odzyskać, należy zatem stwierdzić nieważność art. 2 zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim dotyczy on całości nakazu odzyskania od przedsiębiorstw wskazanych w jego ust. 3. Należy zatem stwierdzić nieważność art. 2 zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim nakazuje on odzyskanie opisanej w jego art. 1 pomocy od CDA i LCA, a także od wszystkich innych przedsiębiorstw, którym aktywa lub infrastruktura PBK, przedsiębiorstwa joint venture lub PA zostały lub zostaną przeniesione w celu uniknięcia skutków niniejszej decyzji.

348 W tych okolicznościach nie ma potrzeby analizowania innych zarzutów podniesionych przez kraj związkowy Turynгии.

W przedmiocie kosztów

349 Zgodnie z art. 87 § 2 regulaminu Sądu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Komisja przegrała sprawę, należy — zgodnie z żądaniem kraju związkowego Turynгии — obciążyć ją jej własnymi kosztami.

350 Zgodnie z art. 87 § 4 akapit pierwszy państwa członkowskie, które przystąpiły do sprawy w charakterze interwenienta, pokrywają własne koszty. Republika Federalna Niemiec pokrywa zatem własne koszty.

351 Zgodnie z art. 87 § 4 akapit trzeci tego samego regulaminu Sąd może postanowić, iż interwenienci niewymienieni w akapitach: pierwszym i drugim art. 87 § 4 pokrywają własne koszty. W niniejszym przypadku ODS pokrywa własne koszty.

Z powyższych względów

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI (trzecia izba w składzie powiększonym)

orzeka, co następuje:

1) Stwierdza się nieważność decyzji Komisji 2000/796/WE z dnia 21 czerwca 2000 r. w sprawie pomocy przyznanej przez Niemcy spółce CDA Compact Disc Albrechts GmbH (Turyngia) w zakresie, w jakim:

— w jej art. 1 ust 1, jako pomoc przyznana spółkom R. E. Pilz GmbH & Co Beteiligungs KG, Pilz & Robotron GmbH & Co. Beteiligungs KG i Pilz Albrechts w celu budowy, prowadzenia bieżącej działalności

i konsolidacji wytwórni płyt CD w Albrechts (Turyngia), zostały zawarte: kwota 54,7 miliona DEM z tytułu gwarancji udzielonej przez kraj związkowy Bawarii, kwota 3 milionów DEM z tytułu zrzeczenia się wierzytelności, a także kwota 63,45 miliona DEM i kwota 19,42 miliona DEM z tytułu przyznanych przez kraj związkowy Turyngii i kraj związkowy Bawarii subwencji i dotacji inwestycyjnych;

- w jej art. 1 ust 2, jako pomoc przyznana w celu restrukturyzacji spółki CDA Compact Disc Albrechts GmbH zostały zawarte: kwota 33 milionów DEM z tytułu nabycia udziałów w kapitale zakładowym PA/CD Albrechts oraz kwota 21,3 miliona DEM z tytułu korzyści związanej z odsetkami;

- w jej art. 1 ust 2 stwierdzono, że cena kupna w wysokości 3 milionów DEM i kredyt w wysokości 15 milionów DEM udzielony przez LfA stanowią pomoc „przeznaczoną na restrukturyzację spółki CDA Compact Disc Albrechts GmbH”;

- w jej art. 2 nakazano odzyskanie opisanej w art. 1 pomocy od spółek CDA Datenträger Albrechts GmbH i LCA Logistik Center Albrechts GmbH, a także wszystkich innych przedsiębiorstw, którym aktywa lub infrastruktura spółek R.E. Pilz GmbH & Co. Beteiligungs KG, Pilz & Robotron GmbH & Co. Beteiligungs KG lub Pilz Albrechts GmbH zostały lub zostaną przeniesione w taki sposób, aby uniknąć skutków tej decyzji.

2) W pozostałej części skarga zostaje oddalona.

- 3) Komisja pokryje własne koszty, a także koszty poniesione przez kraj związkowy Turynii. Republika Federalna Niemiec i ODS Optical Disc Service pokryją własne koszty.**

Azizi

García-Valdecasas

Cooke

Jaeger

Dehousse

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 19 października 2005 r.

Sekretarz

Prezes

E. Coulon

J. Azizi

Spis treści

Ramy prawne	II - 4189
Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu	II - 4193
A — Ogólny kontekst	II - 4194
1. Etap tworzenia przedsiębiorstwa (lata 1990–1992)	II - 4194
2. Etap restrukturyzacji (lata 1993–1998)	II - 4196
3. Nabycie niektórych aktywów przez MTDA	II - 4197
B — Przebieg postępowania administracyjnego	II - 4197
C — Ustalenie stanu faktycznego i ocena prawna	II - 4199
1. Pomoc finansowa przyznana przez Republikę Federalną Niemiec na etapie tworzenia przedsiębiorstwa	II - 4199
2. Pomoc finansowa przyznana na etapie restrukturyzacji	II - 4203
3. W przedmiocie odzyskania pomocy	II - 4206
4. Sentencja zaskarżonej decyzji	II - 4207
Postępowanie i żądania stron	II - 4209
Co do prawa	II - 4211
I — Uwagi wstępne	II - 4211
II — W przedmiocie legalności art. 1 zaskarżonej decyzji	II - 4212
A — W przedmiocie możliwości oparcia zaskarżonej decyzji na dostępnych informacjach	II - 4213
1. Argumenty stron	II - 4213
2. Ocena Sądu	II - 4214
	II - 4305

B —	W przedmiocie gwarancji udzielonej PBK przez kraj związkowy Bawarii (LfA)	II - 4219
	1. Argumenty stron	II - 4219
	2. Ocena Sądu	II - 4222
C —	Zrzeczenie się przez kraj związkowy Bawarii (LfA) przysługującej jej wobec PBK wiarygodności w wysokości 3 milionów DEM	II - 4229
	1. Argumenty stron	II - 4229
	2. Ocena Sądu	II - 4230
D —	W przedmiocie subwencji i premii inwestycyjnych na kwotę 63,45 miliona DEM i 19,42 miliona DEM przyznanych przedsiębiorstwu joint venture i PA odpowiednio przez kraj związkowy Turynii i kraj związkowy Bawarii (LfA)	II - 4232
	1. Argumenty stron	II - 4232
	2. Ocena Sądu	II - 4237
	a) W przedmiocie subwencji i dotacji inwestycyjnych przyznanych przez kraj związkowy Turynii	II - 4237
	b) W przedmiocie subwencji i dotacji inwestycyjnych przyznanych przez kraj związkowy Bawarii (LfA)	II - 4241
E —	W przedmiocie gwarancji udzielonej przez THA Robotronowi i przedsiębiorstwu joint venture	II - 4243
	1. Argumenty stron	II - 4243
	2. Ocena Sądu	II - 4248
F —	W przedmiocie przyznanego PA przez TAB kredytu na kwotę 25 milionów DEM	II - 4251
	1. Argumenty stron	II - 4251
	2. Ocena Sądu	II - 4253
G —	W przedmiocie przyznanego PA przez TAB kredytu na kwotę 20 milionów DEM	II - 4259
	1. Argumenty stron	II - 4259
	2. Ocena Sądu	II - 4259

FREISTAAT THÜRINGEN PRZECIWKO KOMISJI

H —	W przedmiocie ceny zakupu zapłaconej PBK przez TIB w wysokości 3 milionów DEM	II - 4260
	1. Argumenty stron	II - 4260
	2. Ocena Sądu	II - 4262
I —	W przedmiocie przyznanego PA przez TIB dokapitalizowania na kwotę 12 milionów DEM	II - 4264
	1. Argumenty stron	II - 4264
	2. Ocena Sądu	II - 4266
J —	W przedmiocie nabycia przez TIB i TAB udziałów w PA	II - 4268
	1. Argumenty stron	II - 4268
	2. Ocena Sądu	II - 4269
K —	W przedmiocie przyznanego PA przez LfA kredytu na kwotę 2 milionów DEM	II - 4270
	1. Argumenty stron	II - 4270
	2. Ocena Sądu	II - 4270
L —	W przedmiocie przyznanej PA przez TIB pożyczki wspólnika w kwocie 3,5 miliona DEM	II - 4273
	1. Argumenty stron	II - 4273
	2. Ocena Sądu	II - 4273
M —	W przedmiocie przyznanego grupie Pilz przez LfA kredytu na kwotę 15 milionów DEM	II - 4274
	1. Argumenty stron	II - 4274
	2. Ocena Sądu	II - 4275
N —	W przedmiocie przyznanego CD Albrechts przez TAB kredytu na kwotę 15 milionów DEM	II - 4276
	1. Argumenty stron	II - 4276
	2. Ocena Sądu	II - 4277
O —	W przedmiocie przyznanego CD Albrechts przez LfA kredytu na kwotę 7 milionów DEM	II - 4278
	1. Argumenty stron	II - 4278
	2. Ocena Sądu	II - 4279
		II - 4307

P —	W przedmiocie przyznanego CD Albrechts przez TAB kredytu na kwotę 9,5 miliona DEM	II - 4282
	1. Argumenty stron	II - 4282
	2. Ocena Sądu	II - 4283
Q —	W przedmiocie odsetek w łącznej kwocie 21,3 miliona DEM	II - 4284
	1. Argumenty stron	II - 4284
	2. Ocena Sądu	II - 4286
III —	W przedmiocie zarzutów dotyczących legalności art. 2 zaskarżonej decyzji ...	II - 4287
A —	Uwagi wstępne	II - 4287
B —	W przedmiocie naruszenia art. 87 ust. 1 WE oraz art. 88 ust. 2 WE ..	II - 4288
	1. Argumenty stron	II - 4288
	2. Ocena Sądu	II - 4291
	W przedmiocie kosztów	II - 4301